



GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.



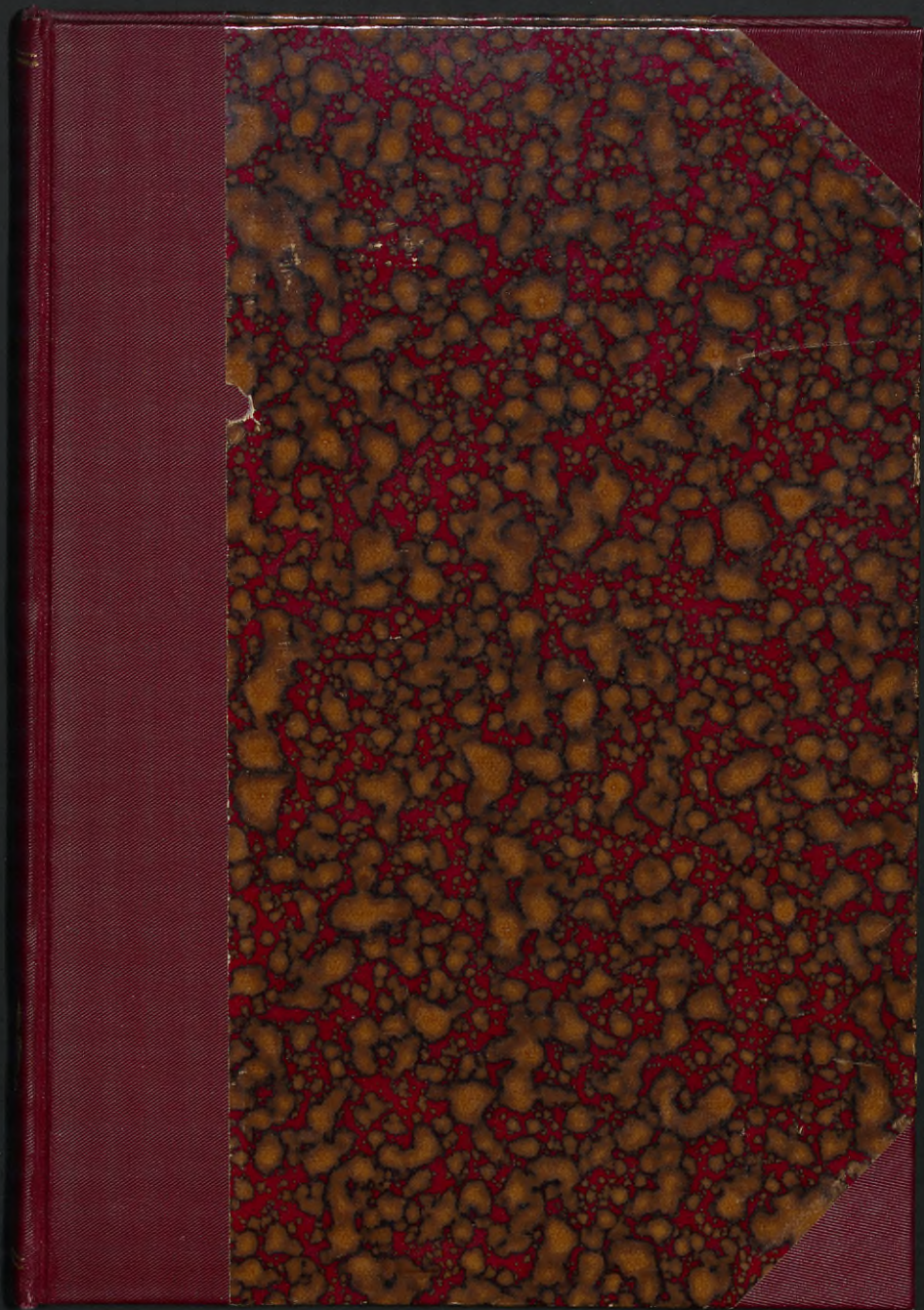
GÖTEBORGS
UNIVERSITET



LUNDS
UNIVERSITET



UPPSALA
UNIVERSITET



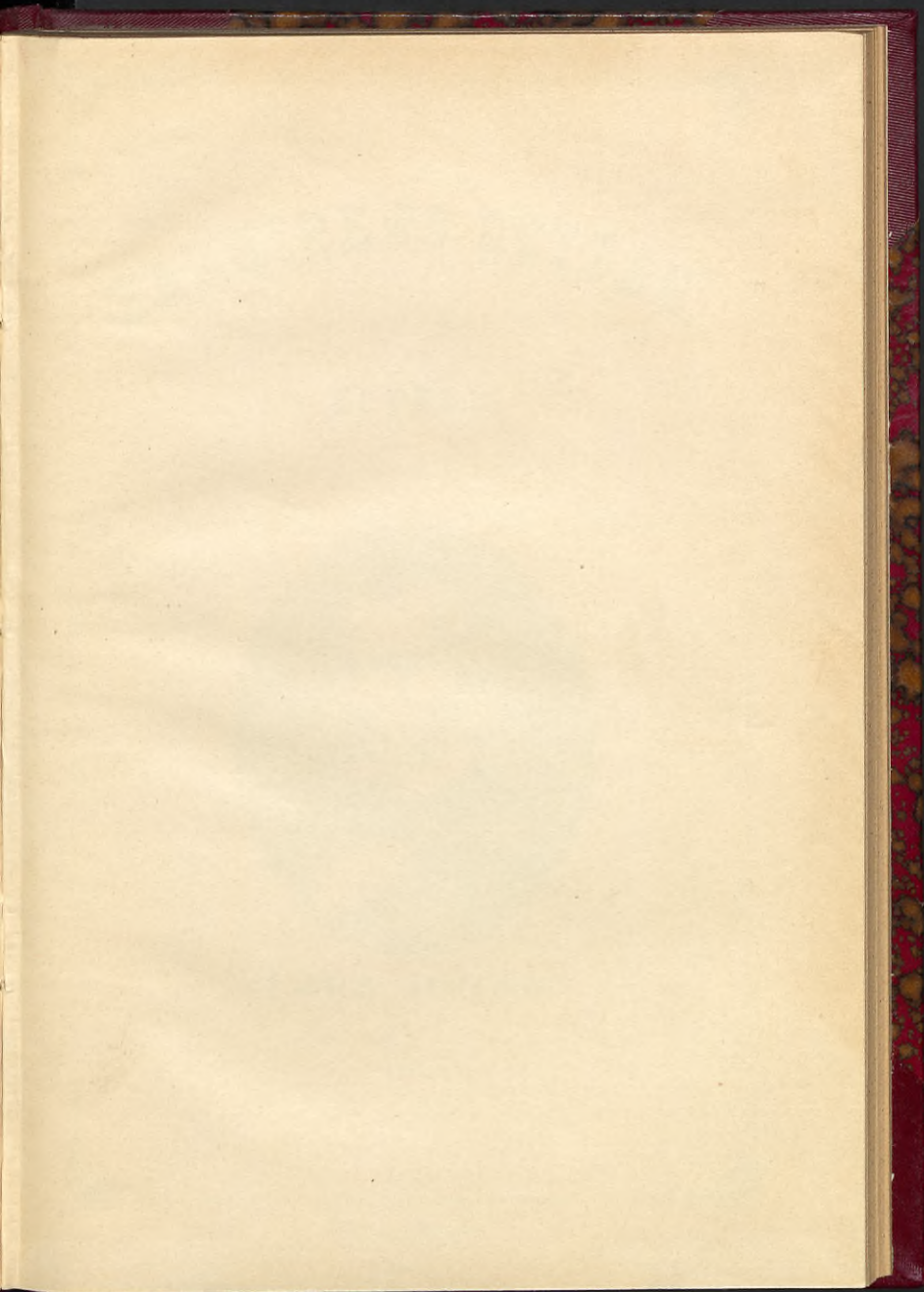
Litt.
Sv.

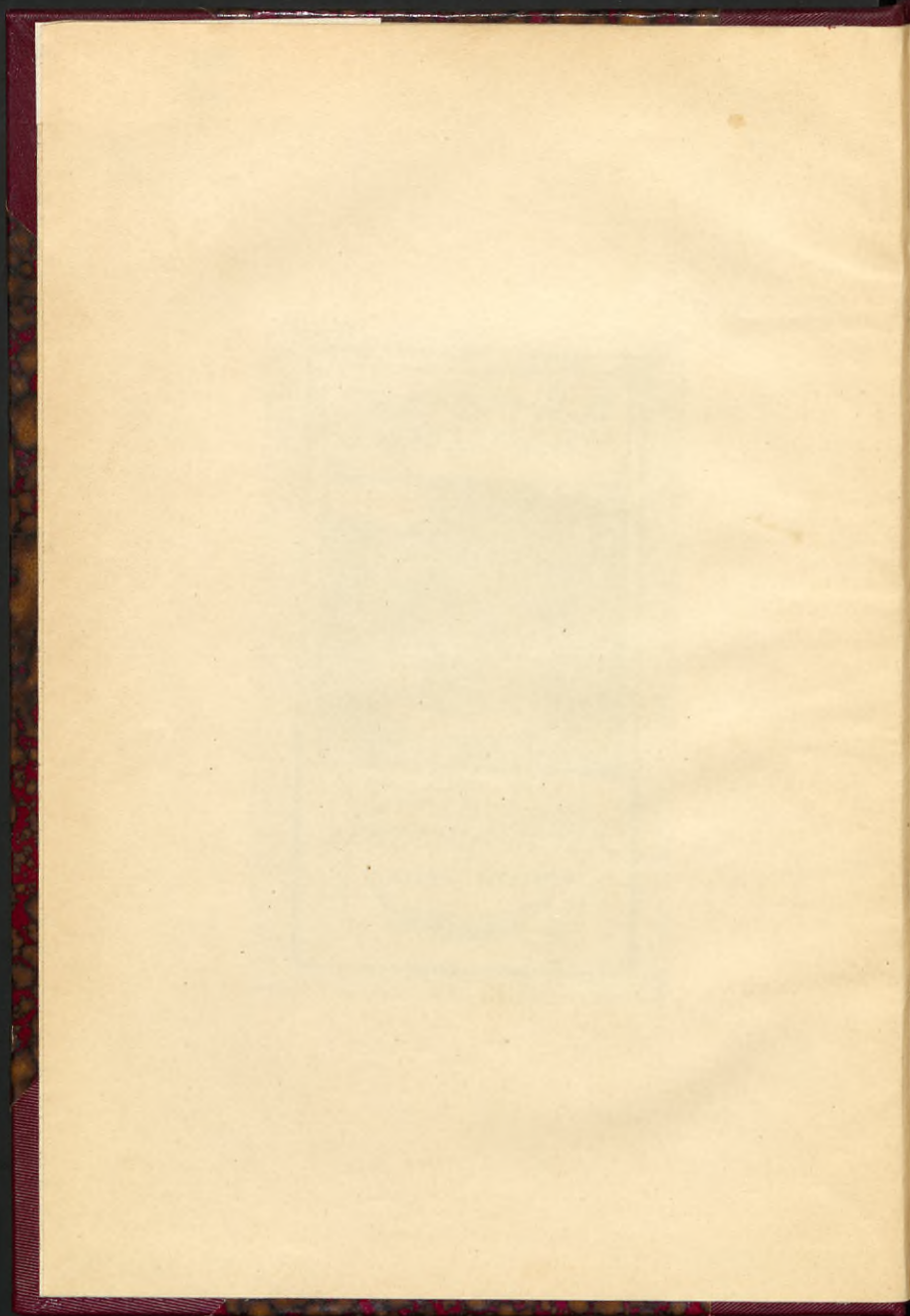
TRANEMÅLA
SAMLINGEN



SKÄNKT TILL
GÖTEBORGS
STADSBIBLIOTEK
AF
AUGUST RÖHSS







53

BANKIRENS DOTTER.

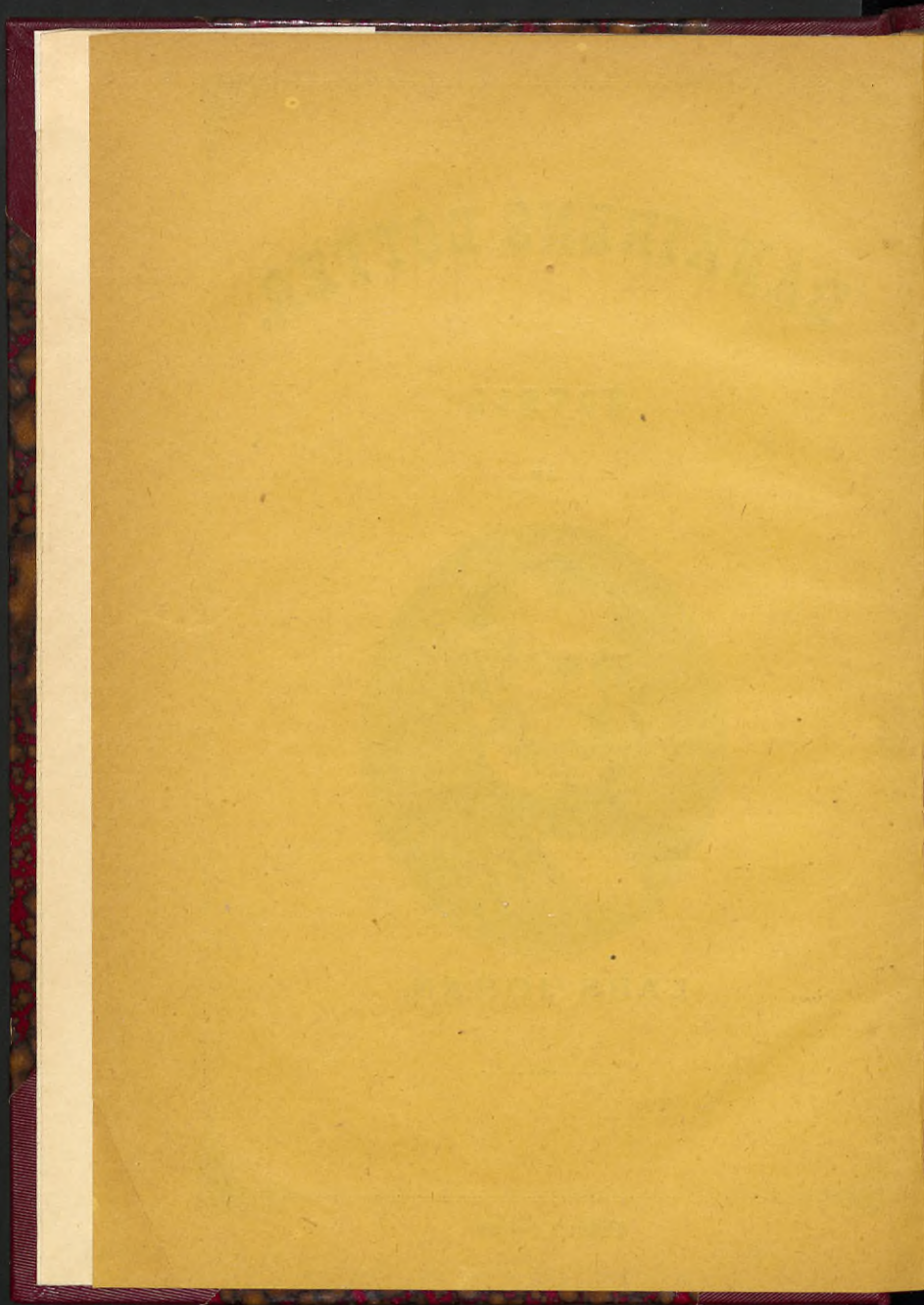
NOVELL

AF



LARS JOHAN.

Pris: 1 krona.



BANKIRENS DOTTER.

NOVELL

AF

LARS JOHAN,

J. O. L. Gorenius

FÖRFATTARE TILL: FREGATTEN NORRKÖPINGS EXPEDITION TILL
AMERIKA OCH WESTINDIEN 1861—62; TVÅTTERSKAN I
SKINNARVIKEN; LUMPHANDLAREN I STADSGÅRDEN;
EN SVENSK SKARPSKYTT; HYDDANS SON; WIL-
HELM VON BRAUNS SKINNSOFFA; ÖFVERSTEN
OCH HANS DOTTER; MINNEN FRÅN SKO-
LAN OCH AKADEMIEN; DÖDDOKTORN
PÅ LADUGÅRDSLANDET M. FL.

FÖRFATTARENS FÖRLAG.

BANKIRENS DOTTER

NOVELL

LARS JOHAN.

FRÖSTENÅS: HÖRSTEDTS BOKTRYCKERI. 1881.

STOCKHOLM,
ASSOCIATIONS-BOKTRYCKERIET,
1881.

FÖRSTA KAPITLET.

I.

Innan jernvägen fanns i vårt goda Sverige färdades man på »rapphönan», den sista kvarlevan af tortyren, hvilken afskaffades af snillekonungen Gustaf III. Mera än en mil på en och en half timma fick man ej köra, ty då kunde det hända, att skjutsbonden sjelf tog tömmarne om hand eller också att skjutsen rakt af tröttnade på vägen, emedan den fordna tidens skjutshästar merändels ej kunde skryta af öfverflöd på hull. Emellertid kom man ändtligen fram till målet då såsom nu, fastän saktare, ty skjutskampen har ej bekommit lokomotivets lungor, dessa små Vesuvii andar, som spruta lågor af eld och rusa fram liksom Samum-vinden i öknen.

Det är en kall oktoberdag med regn och blåst. Man skulle helst vilja sitta inne vid brasan, ty människan är af naturen maklig och fallen för beqvämligheter, men man får ej alltid göra hvad man vill, synnerligast då man ej är oberoende. Naturen har härutinnan handlat ganska klokt, ty tänk om lättjan och makligheten ej hade hungern att frukta, huru djupt skulle de ej förqväfva både kropp och själ — men när hungern gör visit morgon, middag

eller afton i tarmkanalens olika labyrinther, då måste den late arbeta, och detta hälsosamma tvång hindrar både själ och kropp att liksom ruttna bort.

Nära en af Sveriges större småstäder, der numera många fabriker rest sig till heder för industrien, snillet och tidsandan, knallar en hederlig rapphöna fram på den sumpiga vägen och en liten rask bondpojke är körsvennen. Bredvid gossen sitter en ung man med lifligt ansigte, då och då smakande med munnen för att få fart på skjutspälle, men skjutspälle låter ej tubba sig af främmande sirener, utan han lunkar efter gammal vana, tills äntligen spetsen af stadstornet synes, då skjutgossen, lik en spanande tupp, gol sålunda:

— Ser han nu tornet i sta'n och si då ha' vi bara en fjerdedel kvar.

— Nå äntligen nalkas vi målet. Jag tror vi varit på vägen flera timmar, fastän hållet är bara en och en fjerdedels mil.

— Ni tycker så bara, kära herre, för ni ä' otålig, men jag som reser vägen fram hvarendaste dag, vet på pricken, att jag aldrig behöfver mer än två timmar för att komma till stan.

— Nå ja, kanske du har rätt, min raska gosse, men knalla nu på dugtigt den återstående biten, så får du hederliga drickspenningar.

— Tackar så mycket, men si i en så'n välling kan ingen köra fortare än i gåendet. Men en kommer nog fram ändå, bara man ej förlorar tålmodet.

Den resande herrn måste le åt den unga filosofens tålmod och glida steg för steg genom vällingen, tills stadsporten sent omsider passerades och

den knaggliga gatan gaf tillkänna, att man var på stadens område.

— Ska' herrn ta' in på hotellet eller hos gästgifvarens? — sporde skjutsghossen.

— Hvilket ställe ä' bäst, tror du?

— Man kan ej så noga veta. Jag tycker då mera om gästgifvarns än hotellet, ty på hotellet tog di häromsist sex skilling för en smörrgås och en mugg öl, men hos gästgifvarns bara fyra skilling.

— Detta är nog godt och väl, min snälla gosse, men jag vill veta, hvilket ställe har största anseende i staden och der taga vi in.

— Hotellet skall väl vara förmer, der allting är dyrare.

— Nå så kör då till hotellet. — Med en sista klatsch sattes pälle ånyo i lunk och efter några minuters guppande på de ojemna stenarna, stannade kärran framför ett vackert hus, på hvars vägg stod måladt med stora bokstäfver: *Stadshotellet*.

Hvem är lycklig om ej den, som efter en resa i flera timmars regn och köld, får komma in i ett varmt rum, beställa en brasa, en frukost med den lilla supen och den goda göteborgsportern m. m.? Men om i dess ställe rummet är iskallt, veden sur, bränvinet finkelartadt, portern dufven och pigan dum eller snäsigt — då kommer man i extas, ringer sönder klocksträngen, svär på gammalt svenskt manér, gnuggar händerna och tar en dålig halfva i förtretten, ty magen skall väl någonting hafva i sig, då den guppat en lång tid på raphönan och snart nog är revolutionsfärdig.

Med mycken svårighet kunde vår resande få en brasa att brinna, ty det pyrde af veden och lika omöjligt syntes det att kunna förtära den inburna

frukosten, ty smöret var härskt, brödet stålrandadt, biffsteken kantig som en käring och osten förstened som en gammal guvernant — men då man är ung och har god mage, kan man med aptit, ifall man är hungrig, äta härsket smör, stålrandadt bröd, seg biff och förtorkad ost, ty någon *katarr* har ännu ej beställt logis för återstående dagar i den goda magen, utan naturen smälter allt till och med om det gällde jern.

Den lille skjutsgossen hade emellertid fått sin pälle under tak och uppburit herrns isaker samt väntade nu på sina skjutspenningar.

— Vill du ha' en smörgås, gosse, och en smula bränvin, innan du reser? — sporde den unga herrn.

— Tack ska'n ha' för smörgåsen, men si bränvinet vill jag ej ha', för jag ä' bara tolf år och har lofvat mor att ej supa förr än jag blir karl.

— Rätt så, min gosse, din mors råd är godt och derföre bör du följa det. Se här har du en smörgås och en biffstek. — Tolfåringens ögon klarade upp, ty man äter ej ofta biff på landet och får ej ost på smör hvarje dag. Brasan började äfven att taga sig, så att skjutsgossen kunde värma den ena handen, medan den andre omslöt biffen och smörgåsen.

Låt oss nu betrakta den resande, medan han tuggar den hårda biffen och smuttar på sin porter. Vår resenär synes vara cirka tjugusex år gammal. Hans anletsdrag äro regelbundna, hans ögon själfulla, hans panna hög och fri, skuggad af ett rikt, mörkbrunt hår, hans mun liten och de jemna tänder derinom vittnande om ungdomsstyrka jemte anspråk på lifslängd. När vår hjelte reser sig upp, förräder hans smidiga lif och hans breda axlar en

proportionerlig och behaglig kropp. Med ett ord, herr civilingenjören *Alfred Schoug* är en vacker karl med god hållning och intelligent blick samt dessutom en kunskapsrik man. Han har tagit vackra betyg i sina examina, gjort en resa utomlands för att fullborda sig och redan vunnit erkännande i sin branche — *mekaniska verkstäders uppbyggande*. — För öfrigt är Alfred Schoug, utom sitt snille, en anspråkslös man, som kan både arbeta och roa sig samt drömmer om framtida lagrar, vunna på både ärans och kärlekens stig. — Emellertid har den raske skjutsgossen ätit upp biffen n:r två och fått sig ett glas porter samt uppvärmt bägge händerna, hvarföre han nu tager afsked med dessa orden:

— Tack ska' herrn nu ha' för välfägna'n och drikespenningarne. Gud signe'n!

— Adjö med dej, min raske gosse tills vi kanske härnäst råkas. Du har lång väg hem och regnet tilltager.

— Strunt i litet regn. Jag knallar nog hem innan aftonen, kryper ner i karran med hästtacket öfver kroppen och låter pålle gå som han vill. — Så gjorde också den lille pilten, nöjd med sina biffar och smörgåsar samt hafvande hem en hel silfvertolfskilling i drikespenningar, en stor summa vid tolf år, då *egoismen* ännu står i växten och ej hunnit grumla det unga barnahjertats rena fröjd.

II.

Alfred Schoug hade, såsom vi nyss berättat, redan lyckats utföra ett och annat i mekanisk väg,

som vittnade om snille och skicklighet. Men hans uppmärksamhet hade å dessa sista dagar blifvit fästad vid en annons i Stockholms aftonblad af innehåll: att staden N. ville hafva en större mekanisk verkstad uppförd af någon skicklig ingenjör, och kunde hugade spekulanter inkomma med kostnadsförslag och borgensförbindelse till herr grosshandlaren *Frans Rossel*, som gaf närmare upplysningar i saken o. s. v. Denna annons hade satt blodet i starkare omlopp hos vår hjelte, som nu bara drömde om mekaniska saker. Han uppsatte emellertid sitt kostnadsförslag, korresponderade med herr Frans Rossel och var nu kommen till sjelfva staden, inom hvars murar den gigantiska mekaniska verkstaden skulle byggas, och han sätter nu på sig sin svarta frack och hvita halsduk, emedan han skall uppvakta grosshandlaren och riddaren Frans Rossel, provinsens rikaste man, småstadens lilla halfgud, som med sitt guld böjer både samveten och viljor, nackar och ryggar. Märkvärdigt nog, att i alla småstäder finnes merändels *en* medborgare, som är rikare än alla andra, tack vare födgenie, girighetsorgan eller ram bondtur, ty dessa tre ting äro goda spett och kranar, tjenliga att tränga in i berg af guld. Jag minnes ännu en dylik rik gubbe i staden Norrtelje, vid namn Stenberg. Han började vid disken såsom bodpojke, blef bodbetjent, egen handlande och efterlemnade, vill jag minnas, en million riksdaler. Denne man var ytterst snål, såsom oftast blir fallet med dylika menniskor, hvilka lätt förtjena och sällan göra några förluster. En dag på torget skulle han köpa fyra äpplen af en staccars fattig månglerska, som begärde fyra öre stycket — men Stenberg bjöd tre öre, tills gumman af-

gjorde handeln med dessa ord: — Patron borde riktigt skämmas att pruta på fyra ören, som är så rik, — hvarpå den snåle gubben svarade, småleende: — tiderna äro svåra, kära madam, men hon ska väl få fyra öre denna gången. — Eget nog hade gubben Stenberg ej hopfäst arken i sitt testamente med behörigt laek på tråden, hvarföre arvingarne och staden Norrtelje kommo i lufven på hvarandra, emedan bägge parterna voro arvingar och hela testamentet hade så när ramlat ikull, om ej förlikning inträffat.

III.

I staden N. var *Frans Rossel* den rikaste mannen. Han prutade ej ett öre på äpplen utan höll öppen taffel, var en mecenat, en kung på börsen och den liberalaste af alla, då det gällde att hjälpa och understödja — men detta hindrade ej, att Frans Rossel var en äkta affärsman, som förstod vigten af ordet *räntor* och betydelsen af begreppet *spekulation en gros*. Alltnog, grosshandlar Frans Rossel blef millionär och visste att föröka millionen, tills den blef så lång, att den ringlade sig kring den goda staden och tjusade en hvar, alldeles som en annan *Thora Borgarhjort* med sin långa orm till kurtisör. Ej underligt då, att *Frans Rossel* vid alla tillfällen i kommunala saker hördes och tillspordes samt hade Polens viktiga »veto» i sin hand, och speciellt hvad den mekaniska byggnaden beträffade, så hade herr Rossel med nöje åtagit sig att korrespondera med spekulanterna, ty derigenom kunde han finna en, som behöfde honom, den *rike* Rossel,

till förlagsman och möjligen borgersman — och der-
vid vore ej så dålig affär förknippad. Frans Rossel
var *Amerikanare*, fastän han aldrig varit i Ame-
rika. Känhända snillen i köpmansverlden äro be-
släktade med hvarandra såsom andra snillen! —
Men fastän nu penningen är hufvudmagneten i herr
Rossels alla göranden och låtanden, så finnes dock
ännu en liten oas kvar i hans hjerta för en *högre*
känsla, och denna känsla är kärleken till hans enda
barn, den fagra *Selma*, nittonåringen, den blonda
rosenknopp, med ögon, som tjusa, och med mun, som
småler, lika fridfullt som små englar i Guds rike.
Huru fatalt dock att ej en manlig telning fanns,
som kunde bära namnet Rossel, då herr Frans af-
sommade! Men hvad kunde man göra i den saken?
ingenting, och för öfrigt var bättre hafva någon än
ingen arfvinge.

Selma Rossel hade tidigt förloradt sin moder
och ej haft annat än främmande vård i sin upp-
fostran, men var, detta oaktadt, en sällsynt flicka
med förträffliga egenskaper, glad och frimodig, en-
kel och naturlig, varmhjertad och fri från allt hög-
mod, fastän rikedomens alla häfvor omgäfvö henne.
Af sin fader afgudades hon och hans enda bekym-
mer var, huru han skulle finna en måg, nog värdig
namnet *Rossel* i *första* rummet och hans dotter i
andra rummet. Den gode millionären genomletade
släkt efter släkt för att finna en passande gifter-
målskandidat, men somliga voro för fattiga och an-
dra af för simpel börd. Alltnog Selma fick blifva
nitton år utan att någon giljareflock anlände. Hon
sjöng, hon dansade och var omtyckt af alla, ty
hjärtat det *goda* blir alltid omtyckt, emedan det
sprider glädje och frid ikring sig. Väl kan man

tycka, att den rika flickan skulle vara mycket lycklig och fri från alla sorger, ty hon kunde indela dagen efter eget behag och skapa sig nöjen, när hon ville — men är man en flicka med hufvud och hjerta, så tröttnar man snart vid nöjen och lustbarheter och längtar efter en *högre* glädje, ty i nittonårig barm knoppas redan oro och smyger sig fram mången underbar känsla, som ej har namn men vill förnöjder blifva. Således medan pappa Rossel förgäfvades letade efter en ungersven åt sin fagra dotter, hade hon sjelf redan gjort ett litet ströftåg i Amors rike och var nöjd med sin eröfving, ty då kärleken *sjelf* väljer blir den nog belåten; och namnet på den lycklige, som eröfrat millionärens dotter, den sköna *Selma Rossel*, hvilken, utom alla sina kapitaler, är en liten skatt af qvinligt värde? Jo! han heter — *Alfred Schoug*, och är redan presenterad såsom hjälten i vår novell. Hvar har fröken Selma fått tag i denne herre och hur kan novellförfattarn understå sig att så der trivialt i förväg omtala hvad som småningom skulle framkomma och bilda någonting intressant och spännande? Men vänta bara en liten stund, min ärade, läsande publik, och »Lars Johan» skall veta försvara sig. Alltså är den sköna Selma förälskad i en snillrik man, som gör mekaniska verkstäder, bygger torn och fästen, är ett brushufvud, fattig på mynt men rik på bildning och trogen sin brud af innersta hjerta.

En strid skall nu börjas mellan *guld* och *snillet*, dessa jättkrafter, hvilka kämpat om herraväldet med hvarandra sedan världens begynnelse. Alfred Schoug har visserligen på sin sida *kärleken* och sin egen *energiska natur*, men å andra sidan resa sig *högmödet* och *rikedomen*, hvilka äro trogna

bundsförvandter emot snilletts djerfva anspråk. Ej underligt, att skjutskärnan gick långsamt, då tankarna voro hos den fagra mö, och att man vill bygga en mekanisk verkstad i den stad, der ens hjertas herrskarinna lefver och rör sig, samt att en älskare längtar att snart få återse sin goda flicka, hvilken plundrat hans hjerta på all frid och laggt oro derinne.

O, kärlek! du underbara lifskraft, som tränger genom märmg och ben, och splittrar sönder hjertats alla fogningar, hvem kan tolka din natur och lofsjunga dina segrar?

ANDRA KAPITLET.

I.

Hvilken förfärlig skillnad mellan fattigdom och rikedom! Dukaten ser med förakt på kopparslanten, millionären med medömkan på arbetskarlen! Torparstugan suckar på sina svaga stötter och marmorpalatset sväller af högfärd på sina jernpelare — men stormen, floden eller elden komma med raseri och hämnd i sina spår och palatset måste då falla hop liksom stugan, ty *förgängelse är jordens första vapensköld* och när Herren krossar, störta alla fästen ned.

Det rosselska palatset höjer sin dôme högt öfver alla andra hus i staden, och när man träder inom detsamma samt börjar uppstiga på dess breda marmortrappa, å hvars ömse sidor stå dyrbara bilder, så tänker man: här bor *rikedomen, makten, lyckan och sällheten*, men man bedrager sig ofta, ty de rike äro ej alltid lycklige utan ofta nog vanlottade på sann glädje. Blott den *friska* människan, som kan arbeta på *hederligt* vis, är lycklig i ordets fullaste mening, ty hon är tillfredsstäld med sig sjelf och sin dag, hon är lifskraften i samhället och åtnjuter derföre ära samt gifver ära ifrån sig. Se på Alfred Schoug så lycklig han ser ut, då han hastar uppför den rosselska marmortrappan! Han har inga kapitaler, inga egendomar i stad eller på landet, inga räntor, ej ens en ordinarie plats, ingen gammal rik onkel eller tante att ärfva, inga föräldrar i lifvet, som kunna värma det unga hjertat — men han är fri som fogeln i lunden, har en djup bildning, god arbetskraft, stark hälsa, godt hopp, och slutligen har han en vän med fagra lockar, röda kinder och tjusande ögon, hvilken han älskar millioner gånger varmare än millionären sitt guld, bokmalen sina luntor och fången sin frihet. Om några ögonblick får han återse henne och mera begär ej den blyga kärleken. Han skall nu börja den stora striden för hennes vinnande och verktyget dertill är: *arbete*, denna gudomliga institution, som purprar kinden, gifver hunger och mättar hunger, skapar glädje och skänker ro, spränger fördomens hvalf, krossar rikedomens dörrar och dödar högmodets uddar. Välsignelse derföre öfver detta dyra ord och öfver alla dem, som strida för *arbetet* och *arbetarnas* väl, ty vi äro alla blott *myror*, hvilka draga

till jordiska stacken, och den myran, som arbetar trognast, utan att förtrycka de andra, hon är den bästa, värd både *vasa-orden* och *kommendörsbandet!*

II.

Klockan är tolf på dagen. Uti en mindre salong i det rosselska palatset sitter den sköna Selma Rossel vid sin sybåge. De ljusa lockar falla kring de blomstrande kinder och på friska läppar hvilar ett småleende, som gifver tillkänna någon själens varma fröjd. När den unga jungfrun slår upp sina mörkblåa ögon, stråla de af glans och lif. Millionärens dotter är lycklig i denna stund, ej genom den jordiska glans, som omstrålar henne, utan genom den himmelska låga, som brinner i hennes hjerta. Hon älskar och är älskad tillbaka. Hvar hon är, så har hon sin kärlek med sig i sitt trogna inre, i det varma hjertat, som nu mera slår med fördubblad fart, ty kärleken tål ej matta pulsar utan ilar blixtsnabb i de röda strömmar. Medan jungfruns små händer låta perlor utaf guld och silfver gå i boja på den brokiga duk, smyga tankarne utan lof ikring i hennes inre och halka fram öfver de röda läppar med sakta ljud: — mitt hjerta slår af glädje, ty *han* skall snart komma, som gaf det nytt lif med sin kärlek. Förut var allt så tomt och öde. Dagen kom och dagen gick utan att jag märkte det, men nu prisar jag hvarje morgon, som randas, ty den hviskar: snart är han här. I dag eller sednast i morgon står min trogne riddare inför sin herrskarinna, för att bikta, om *hans* hjerta slår lika varmt som *mitt* och *hans* längtan varit

lika oändlig som *min*. Ingen utom Gud känner tillvaron af vår kärlek och derföre har den fått utbreda sig utan tvång i våra hjertan, hvilka blifvit *ett* och skola så blifva tills lifvets slut. O! min Gud, — utropade den unga flickan, ihopknäppande sina händer till bön och lyftande sina ögon mot höjden, — jag tackar dig, ty du är all kärleks källa och du allena kan tända kärleken i våra hjertan. Beskydda honom, som jag älskar och håll din hand till värn öfver vår trogna kärlek. — När så ljudet af bönens sista ord förklingat och den varmhjertade flickan rest sig upp för att lemna sybågen och kabinettet, öppnas en dörr och vår hjelte visar sig. Selma Rossels kinder få färg, de snabba fötter ila älskad vän till möte och troget hjerta hvilar vid troget hjerta! Dessa stunder af efterlängtdadt återseende äro lika ljufva som afskedets äro bittra de förra gå i dur, de sednare i moll. Allt skall det lilla arma hjertat uthärda!

— Du är då här, min Alfred, — yttrar Selma och ser upp till sin älskling med en blick, klarare än glansen af alla verdens diamanter, ty ögat hos en *älskande* qvinna uppväger och öferväger alla jordens och hafvets perlor. — Hvad jag väntat och räknat dagarne sedan det förra årets sommar, då vi svuro hvarandra kärlek. Har du saknat mig, har du längtat, har du tänkt på din Selma? — frågar den trogna flickan ifrigt, under det att glädjetårar falla från hennes ögon.

Alfred Schoug är sjelf på väg att vilja gråta, ty när hjertat är fullt, vare sig af glädje eller sorg, då komma tårarne fram, dessa goda vänner och sanna tröstare.

Alfred Schoug har ett ädelt och varmt hjerta,

ej under då att han med beundran och hänryckning betraktar sin brud, att han smeker hennes hufvud och kinder samt kysser hennes kyska panna, innan han kan få fram ett ord ur sitt öfversälla hjerta.

— Se på glädjen, Selma, i mitt anlete, hur detta återseende tränger till djupet af mitt inre. Nog var den stunden oförgätlig, då du första gången bekände, att du älskade mig, men jag tror, att denna stund är ännu heligare för mitt hjerta, ty saknaden gör kärleken ännu varmare. — Dessa enkla ord kommo ifrån Alfreds hjerta och utsades med en röst så ljuf och allvarlig, att ett leende af frid och glädje sprang upp på den unga qvinnans anlete, lik solstrålen, som kommer fram ur det Brustna molnet.

— Jag tror dina ord, min älskling — hviskar Selma — ty du är ädel och sanning bor i ditt hjerta. Hvad jag är lycklig att se dig, att höra din röst, att få blicka in i dina trogna ögon! Vet du Alfred, att många hafva sökt att eröfra din brud, men . . .

— Den fattige ingenjören — afbröt Alfred leende — har ej blifvit besegrad.

— Nej, min herre — skämtade den glada flickan och inbjöd sin älskare att taga plats i en soffa — jag har varit trogen och derföre är denna stund så rik på glädje. Hvad du blifvit vacker, Alfred, fastän jag ej borde säga dig det, ty du blir bortskämd.

— Om du så prisar mig, min hulda Selma, hvad skall jag då säga om *dig*? När du ser på mig med dina sköna ögon, känns det underbart i min själ och jag kan ej tolka mitt hjertas glädje; jag kan aldrig glömma dina blickar, dina leenden och ditt väsendes hela ljufhet, du goda, älskade flicka. Är

det verkligen sanning, att den ringe Alfred Schoug eger en sådan skatt som millionären Rossels enda dotters hjerta? Jag är rädd, att denna lycka tager slut och att man rövvar från mig min ros — tillade han allvarligt med orolig stämma.

— Frukta ingenting sådant, min Alfred — tröstade Selma småleende — ty jag är ej så lätt att rövva bort, om jag ej sjelf vill. Pappa är väl litet högmödig af sig och drömmer bara om prinsar till mågar, men elak är han ej, och vi skola nog besegra honom. Har du träffat honom ännu?

— Ja, för en stund sedan på kontoret, men då hade han ej tid tala vid mig, utan befalle en betjent föra mig upp i våningen, der jag skulle afbida hans ankomst. Jag lemnade betjenten i tamburn, kom in i en sal, derpå i ett förmak, och innanför förmaket fann jag det dyrbaraste i mitt lif, dig, min Selma — berättade Alfred och i höjden af sin kärlek vågade han stjäla en kyss på den sköna flickans läppar, då en röst hördes ifrån salen:

— Selma, är du här? — Det var herr grosshandlar Rossel, som nalkades kabinettet. De unga fingo bråttom att afsluta den kärleksfulla herdestunden, den lilla visiten i kärlekens underbara ro-sengård. Jungfrun sitter återigen vid sin sybåge och ingenjören i en fätölj, rak och styf, då grossören slår upp dörren till kabinettet och utropar: — se der ha vi ju herr ingenjören och du Selma, har väl såsom värdinna sökt förkorta tiden, tills jag kunde komma? Men jag glömmer ju att presentera herr ingenjör Schoug för min dotter Selma.

Fröken Rossel reser sig och gör en liten bugning för Alfred, som å sin sida besvarar hälsningen. Hon yttrar: — herr ingenjör Schoug har presente-

rat sig sjelf och äfven meddelat mig sitt intresse för den stora mekaniska byggnaden. Vi höllo just på med detta ämne, då du kom, pappa. — Selma kastade en förstulen blick öfver till sin älskare och såg en liten dragning på hans mun, i form af ett leende.

Inom sig tänkte Alfred: — om gubben hade sett mig kyssa sin dotter, så hade jag kommit fortare ut än in, och hoppet att få bygga den mekaniska byggningen skulle utan tvifvel gått upp i rök. — Högt sade han: — fröken behagade verkligen intressera sig för detta företag och afhöra en kalkyl en miniature.

— Jaså — inföll grossören — men apropos de kalkyler, herrn sändt mig, äro de säkra, så att ej herrn misstager sig sjelf?

— Visserligen är det svårt att på så stort arbete kunna beräkna *allt*, men jag hoppas hafva kalkylerat rätt. Jag har inlemnadt till magistraten mitt kostnadsförslag å trehundredratusen rdr b:co och jag tror att ingen skall kunna gå under mig.

— En stor summa minsan, trehundredratusen rdr b:co — menade grossören — tänk om företaget skulle misslyckas.

— Af mina betyg — inföll den raske ingenjören med en viss öfvertalande liflighet — synes, att jag i St Petersburg uppfört en dylik byggnad till allmän belåtenhet.

— Visserligen — inföll herr Rossel — men hvad som *en* gång lyckas kan misslyckas en *annan* gång. Edra kalkyler äro nog väl uppsatta och hela kostnadsförslaget vittnar om erfarenhet, men summan är minsan ingen bagatell och huru stor procent anser ni er kunna gifva förlagsmannen?

— Med mycken säkerhet kan jag erbjuda åtta procent.

— Verkligen — utropade bankiren — det är ej så illa. Jag skall gå in i mitt skrifrum efter kostnadsförslaget och ännu en gång genomse det. Min lilla Selma, vill du underhålla ingenjören, medan jag aflägsnar mig på några minuter.

— Mycket gerna, pappa — svarar Selma med ett eget leende på sina friska läppar.

Bankiren lemnar rummet och Alfred skyndar fram till sin hulda älskarinna.

— Vet du, Selma — yttrar han — jag tycker mig vara så liten inför din fader, som är egare af millioner, att jag bäfvar för den stund, då han får veta att en fattig ingenjör är kär i hans dotter. Hvad kan jag framhålla som har något värde för hans ögon? Rikedommen har stora pretentioner och mäter med *guldvigter*. Bildningen, hur stor den än är, intager i den rikes hjerta *andra* rummet och penningen det *första*.

— Tyst, Alfred med din orättvisa klagan — yttrar nu Selma, beledsagande sina ord med en varm blick — bildningen är i mina ögon och i hvarje rätt-tänkandes människans bästa egendom och rikedommen måste maka åt sig, då *snillet* nalkas. Du själf t. ex. har höga betyg på kunskaper, du har gjort dig bemärkt utomlands för skicklighet, smak och känsla i ditt fack, en orden pryder redan ditt bröst, fastän du blott lefvat tjugusex år, du är på väg att skaffa dig ny ryktbarhet genom uppförandet af kanske det största mekaniska verk på senare tider i Sverige, och på köpet har du vunnit ett hjerta, tillhörigt en stackars enfaldig flicka, som ej borde älska en sådan

oförnöjd människa — tillade millionärens skälmska dotter med en ton af lätsadt missnöje.

— Förlåt, förlåt din Alfred. Jag klagar otidigt, ty jag är rikare än den rikaste, då jag eger ditt hulda och trogna hjerta. Ja, när jag är hos dig, falla alla tvifvel tillsammans, men när jag ej mera ser dig, börjar oron grassera min själ.

— Denna oro, min Alfred, är kärlek, en känsla som plågar den ena stunden och den andra är högsta sällhet. Skiljsmässa sprider ju alltid sorg i själen, likasom återseende glädje?

— Men när skall denna stund inträffa — ytttrade Alfred vemodfullt — att vi ej mera behöfva åtskiljas?

— När du slutat den stora byggnaden — tröstade älskarinnan — skall min fader nog erkänna dina egenskaper och anse dig såsom en passande måg till sin ringa dotter. Snillet skall sålunda vinna seger öfver penningen och arbetet få välförtjent lön.

— Du talar ur ditt kärleksfulla hjerta, min Selma, och vill blott hafva en klar himmel, men jag ser många moln skocka sig kring vår kärlek. Din far är omätligt rik och sätter penningen högst af allt på jorden. Hvad är bildning i hans ögon? — intet. Hans enda dotter skall hafva en millionär och det dröjer väl ej länge, förrän en friare kommer, som tränger mig på porten.

— Skulle du tvifla på min kärlek, Alfred? Tror du att Selma Rossel kan bortsäljas såsom en handelsvara? Man kan söka tvinga mig till detta steg, men man skall ej lyckas. Fri blef jag född och denna heliga skatt är *min* egendom, liksom *guldet* tillhör min fader. Skulle du ej älska din Selma lika

varmt, min Alfred, om jag vore fattig — frågade den hulda älskarinnan med en blick så ljuf, att den trängde till djupet af Alfreds hjerta och kom honom att yttra dessa ord:

— Min goda Selma, jag skulle ej önska någonting högre än att få hemföra en fattig brud, hvilken jag finge pryda med de smycken, mitt eget arbete förtjenat, då nu i dess ställe bankiren Rossels dotter på sin bröllopsdag helt visst skall stråla i diamanter och äkta perlor. *Du* blir en *drottning* och *jag* liknar en *tiggare*. Man skall i hemlighet le åt min dårskap att hafva sökt en brud så olik mig sjelf. En fattig ingenjör bredvid provinsens rikaste arftagerska! Alfred Schoug och Selma Rossel, det klingar i aristokratiska öron ej väl och i den rika köpmansverldens ännu sämre, ty, hvad som är *häfdvunnet*, är ej möjligt att ändra, det må vara aldrig så dumt, löjligt eller bakvänt.

— Men — invände härvid Selma — du glömmor, att bredvid *penningen* och *fördomen* stå *bildningen*, *intelligensen*, *snillet* och — *arbetet*. Måne ej dessa krafter äro något värda? Blicka ikring dig och du ser, hur snillet, talangen och fliten öfverallt beprisas och gå sitt *säkra* mål till mötes. Du sjelf, min orolige riddare, har ej skäl att vara missnöjd. Naturen gaf dig hufvud, hjerta och fägring. Du hinner knappast lemna studerkammaren och göra ditt första arbete, förrän samhället erkänner dina förtjenster och sätter en orden på ditt bröst. Du är högaktad för dina kunskaper, har få medtäflare på din bana, beror af ingen och ändock klagas du, ja, än mera, vredgas på några guldhögar, hvilka skola tillfalla din blifvande hustru. Hvem är i denna stund den största egoisten, du eller Ceresus? Låt

vara att snillet och arbetet äro värdefulla kapital, så få vi dock ej alldeles förbise rikedom, ty själ och kropp kunna ej undvara hvarandra utan måste tjena hvarandra.

— Visserligen — medgaf Alfred — men det är just detta *beroende*, som jag ej kan tåla. Det skulle vara mera jemnlighet. Nu vill rikedom blott *förtrycka* och vara *despot*. Snillet och arbetet ses ofta nog öfver axeln och få taga smulorna, som falla från den rikes bord. Man må vara den allra förträffligaste människa, så har man dock föga värde utan *penningar*. Dumhufvuden med kalotter af guld blifva prisade, men den fattiga tänkaren, som skapar välsignelse åt *efterverlden*, har ofta ej bröd för dagen och anses understundom för — *mindre vetande*.

— Du är stoltare än jag trodde, Alfred, men jag skall nog besegra dig... tyst, pappa återkommer. — Alfred flög ifrån sin älskarinnas sida och satt ånyo stel som en lineal på stolen. Bankiren inträdde med ett papper i handen, satte sig i en fåtölj nära Schoug och yttrade:

— Jag har ännu en gång genomgått edra kalkyler och öfvertänt saken. Den har mitt bifall. När skall magistraten sammanträda för att anställa val?

— Om åtta dagar — upplyste Alfred — skola alla ansökningar granskas.

— Känner ni, om många anbud äro inlemnade?

— I dag voro de fyra.

— Jag skall säga herrn, att mitt anseende är tillräckligt att skaffa er *hela* magistratens bifall, ty man brukar merändels följa min tanke, synnerligast borgen är en vigtig sak och min solidité godkänd. Emellertid kan jag ej i dag definitivt lofva er

mitt namn, men har dock uppsatt ett kontrakt, som skall gälla oss emellan, ifall jag blefve er förlagsman. Tag detta papper i betraktande tills vi råkas härnäst, som skall blifva dagen före magistratens sittande i och för denna affär.

Bankiren reste sig ur fätöljen och lemnade Alfred kontraktet. Alfred bugade sig vid papperets emottagande och yttrade:

— Jag är herr grosshandlaren oändligt förbunden och har den äran rekommendera mig.

När vår hjelte lemnat rummet, började herr Rossel spatsera på golfvet och behagade meddela sin dotter följande:

— Du kan aldrig ana, mitt barn, hvad rikedomerna är för en börda. Man får ej vara i fred, utan jäktas ständigt. Der hade vi nyss en ung man, som visserligen har kunskaper och derföre hos vår magistrat uppträdt såsom sökande å entreprenaden af en stor mekanisk verkstad, men, stackars gosse, han har inga penningar. Derföre plågar han mig med supplice om börgen på den lilla nätta summan af trehundredatusen rdr b:co. Vid min ära! Man behöfver *bankirer* till dylika affärer, och skulle jag taga Schoug under mitt beskydd, så besegrar han genom mitt namn alla sina motståndare. Jaha! Så går det verkligen till, ty *Frans Rossels* namn har liksom ett litet *värde*. — Slutorden beledsagades med ett leende, som utvisade belåtenhet, egenkärlek och själförtroende, merändels kännetecken hos rikedomens representanter och äfven hos många andra, något köttsligt sinnade varelser.

— Men, kära pappa — inföll Selma leende — du förtjenar ju betydligt, då du får så hög ränta på förlagskapitalet.

— Bagateller, lilla Selma, emot den risk, en så stor borgen kan medföra; men ändock tecknar man sitt namn, ty man måste äfven ihågkomma, att det gäller *samhällets* sanna nytta, och då får ej *Frans Rossels* namn förneka sig.

— Synnerligast — tillade dottren med egen både röst och blick — efter dylika *patriotiska* företag två de vackraste stjernor hafva fastnat på pappas bröst.

— Du lilla näsperla — utropade bankiren med munter uppsyn — du vill riktigt göra mig förlägen.

— Visst ej, min snälla papppa, bara nu herr Schoug blir hjälpt, ty han lärer hafva ett utmärkt hufvud och stora kunskaper, — försäkrade Selma, som såg sin far vara vid godt lynne och därför ansåg tillfället gynnande till ett förord för älskarn.

— Mitt enda barns förord skall väga mycket i vågskålen, lita på det. Huru fann du den unge ingenjören, Selma?

— Han syntes mig vara en gentleman. Han var vacker, hade god ton och fruntimmerstycke. Ja, vet du pappa, att ungefär så skall *min* blifvande herr man se ut.

— Så du talar min lilla Selma. Lyckligtvis hörde ingen dig mer än jag. En fröken *Rossel*, dotter till *bankiren Frans Rossel* och dessutom hans enda arfvinge, gifter sig ej med en fattig ingenjör. Denne herr Schoug kan vara en ganska bra karl, men har inga penningar, och dessa äro dock nödvändiga i detta lifvet, såvida man skall hafva någon betydelse.

— Men pappa sade ju nyss, att rikedom var en *börda* och då bör den väl ej så högt prisas.

— Visserligen, visserligen sade jag, att rike-

domen var en börda, men ser du, mitt barn, nu är det så stäldt här i världen, att vi alltid skola hafva en börda att bära, så länge vi lefva, antingen *riкеdomens* eller *fattigdomens*, och jag har valt den *förre*, emedan den utan tvifvel medför flera fördelar än den sednare. Föröfrigt är smaken olika, — tillade bankiren ironiskt.

— Den fattige kan väl också vara lycklig — invände Selma — blott han kan ärligt lefva af sitt arbete. Ingeniör Schoug förmodar jag ej är rik, men han har stora kunskaper, säges det, och är dessutom ett *snille* i sin väg. Männe ej detta väger upp sjelfva rikedomens?

— Snillen, min dotter — upplyste herr Rossel i en gäckande ton — äro de sämsta affärskarlar i hela världen. De hafva vanligtvis ej alla sina skrufvar i behåll, åtminstone tappa de ofta bort dem.

— Hvilken tror pappa har rättighet till djupare tacksamhet af menskligheten, snillet eller rikedomens?

— Så romaneskt du frågar, lilla Selma, men jag svarar helt prosaiskt såsom min erfarenhet gifver vid handen. *Snillet* är någonting *osäkert*, som liksom *flyger* i luften, men *rikedomens* är ett *factum*, synnerligast då den ligger i kassakistan i goda papper, i guld eller i silfver — men sådant förstår ej en nittonårig flicka, och synnerligast du, Selma, behöfver det ej, ty din pappa heter *Frans Rossel*, är veritabel köpman och så solid, att han har stort inflytande inom detta samhälle, ty ser du, min lilla dufva, *penningen* är och förblifver *häftstängen* i *alla* lifvets förhållanden. Adjö, min älskling, ty nu måste jag tillbaka på mitt kontor. — Herr Frans Rossel kysser sin dotter på pannan och

lemnar rummet småleende och förnöjd, ty han har mycket guld, mycket anseende och en god dotter, som han älskar rätt varmt, trots att penningen är en farlig rival till alla bättre och ädlare känslor. Den sköna Selma, som älskade någonting helt annat än *goda papper, guld* och *silfver*, utropar för sig sjelf, sedan fadren försvunnit:

— O, du krassa och fala rikedom, hvad jag föraktar dig, därför att du krymper ihop menniskohjertat och dödar dess bästa lifsverksamhet. Hvad är den döda metallen mot snillet heliga låga? Jo, en rå massa, som i oförståndiga händer kan åstadkomma det värsta elände på jorden. Hvad vore jorden, om ej snillet arbetade? Men när skall guldet erkänna sin underlägsenhet och blifva snillet hjälpare? Aldrig, ty de älska icke hvarandra. Min fader är rik och min Alfred ett snille! Ack, huru skall jag kunna jemna alla svårigheter, som uppstå, då så olika krafter drabba tillsammans? Jo, *kärleken*, som brinner i mitt hjerta, blifve min trogna bundsförvandt!

TREDJE KAPITLET.

I.

I hvarje stad hafva vi en borgmästare, hvilken är en vigtig matador och brukar taga sin person i säkerhet. De större städernas borgmästare bemärkas mindre, ty de hafva sina öfverhufvud, men i småstäderna är borgmästarn högsta hufvudet. I staden

N. fanns på nu beskrifna tid en högst egen borgmästare, ett verkligt original, vid namn *Joachim Fribel*, hvilken var sextiofem års gammal ungar, ytterst svag för sin hushållerska, *Sara Jakobina Krepelin*, ett fruntimmer af stadgad ålder, med god karaktär och särdeles mån om sin husbondes anseende. Joachim Fribel var en stor lagkarl, varm beundrare af de klassiska språken, synnerligast latin, och den, som ej studerat latin, ansågs af vår borgmästare ej hafva någon sann bildning. Joachim Fribel kunde i hvardagslivet ej afhålla sig från att nyttja romerska sentenser, hvilka hos mamsell Sara Jakobina Krepelin ingåfvo vördnad, ehuru hon ej förstod dem. Borgmästarns anseende var, till följe af hans lärdom, ganska respektabelt, ty det smickrade borgerskapet i staden N., att deras chef kunde hålla tal på latin, hvilket hade inträffat vid en konungs besök i staden och gifvit allom gemensamt stor ära samt vasaorden åt talaren sjelf. Borgmästar Fribel var en storväxt man med korpulenta axlar, diger mage, vackra anletsdrag och sidenkalott på hufvudet. Han somnade aldrig någon natt, utan att hafva läst en bit ur »klassisk författare». I ekonomiskt afseende var Joachim Fribel hvarken lycklig eller olycklig, ty kredit och debet gingo ihop, fastän borgmästarlönen ej var stor och sportslerna obetydliga. Han kallades gemenligen den gamle *Romarn* och var stolt öfver denna titel. I alla komitéer för lagars reviderande och ändrande var Fribel sjelfskrifven representant, ty der behöfdes kunskap i latinska språket och ingen vågade häruti mäta sig med den lärde borgmästarn. I vanligt tal infikade gubben Fribel latinska uttryck, hvilka han genast sjelf öfversatte på svenska, emedan högst

få begripa latin, åtminstone ej beskedliga borgare och andra välmenande invånare i den goda staden N.

Borgmästar Fribel sitter gerna i skjortärmarna i sitt skrifrum, dit vi nu inträda och öfverraskas af talrika bokhyllor, de der böja sig suckande under väldiga klassiska folianter, med gediget innehåll och respektabelt utseende. Frans Rossel kunde ej så högt älska penningbuntarne i sin kassakista som Joachim Fribel sina folianter. Bägge hade stor förnøjelse uti att dagligen betrakta sina gunstlingar, men säkert är, att om bankiren kommit till den lärde mannen med en bundt sedlar i handen och velat köpa någon af dessa gamla, rara, böcker, som på en bokauktion kunna fås ibland för en spottstyfver, så skulle Fribel gifvit bankiren en blick af förakt och på köpet en latinsk sentens, full af sanning, qvickhet och udd. Besynnerliga företeelser inom hjernan! Den ene sätter ofantligt värde på det, som en annan dömer till sopbacken! Bankiren Rossel ler med förakt åt den lärde borgmästaren, som finner nöje i gamla latinska luntor, och *Romarn* Fribel anser bankiren för mindre bildad, ty han kan ej latin eller grekiska. Bägge äro de stora egoister. Den ena frossar i *rikedomens* verld och den andre i *lärdomens*!

Joachim Fribel har nyss slutat ett protokoll, håller ännu pennan i handen och talar för sig sjelf:

— Hvilket arbete att vara borgmästare i ett samhälle, hvars medlemmar äro tjurskallar och fårhufvuden, utan bildning och uppfostran, ty de kunna ej ett ord latin eller grekiska. Jag har i runda trettio år skött denna stad *justitia cum maxima*,

som på de romares språk betyder: med största rättvisa; jag har vid alla besök af kungliga och furstliga personer byggt äreportar med romerska triumfbågar, hållit tal *ex tempore* på latin, haft marschaller tända, *omnia propter dignitatem et gravitatem urbis*, hvilket betyder: allt för stadens värdighet och anseende; jag har bevistat sex riksdagar, förskaffat detta samhälle rättigheter af mångahanda slag och sjelf erhållit af ett nådigt kungahus flera utmärkelser, men detta oaktadt har jag ej staden *sub meis pedibus*, hvilket betyder: under min lydno, utan då jag i magistraten vill hafva mitt *veto* respekteradt, så opponera sig så väl de literate som de illiterate. Se der följden af att ej läsa latin och grekiska! I Rom och Athen var en annan ordning.

Den gode borgmästarn afbröts här af hushållerskans inträde. Mamsell Sara Jakobina Krepelin ser ut att vara cirka femtio år gammal. Hennes ansigte är välmenande, hennes klädning af svart bombasing och ytterst snef, hennes förkläde af något ljusst tyg och försedt med väldiga fickor, ej olika de så kallade drumlarne i en kalesch; på hufvudet har den ärbara hushållerskan ingen annan prydnad än sitt mörka hår, i hvilket någon rimfrost ännu ej insmygit sig; på trohetens finger sitter en slät guldring, troligen en följeslagare sedan många år tillbaka. Med en mild röst tilltalar hon sålunda sin husbonde:

— God morgon, vördade herr borgmästare.

Gubben Fribel såg upp med sina skarpa men ännu vackra ögon, nickade åt sin hushållerska samt yttrade: — Jaså! det är mamsell Krepelin, god morgon! *Quid novi in domo et civitate*, d. ä. för

henne, som är olärd: hvad nytt har hänt i mitt hem och i samhället?

— Herr borgmästarn är utan tvifvel den lär-
daste i hela stan — gaf mamsell Krepelin till svar
— ty under de trettio år, jag varit i detta hus, har
jag dagligen haft den äran höra latin morgon, mid-
dag och afton; föröfrigt har just ingenting nytt pas-
seradt, utom att ett stort slagsmål egt rum i natt
mellan garfvar Larssons och färgar Anderssons ge-
säller, vidare att fru lectorskan Söderman fått en
liten arfvinge och slagtar Pettersson i dag på mor-
gonen varit här med en kalfstek, hvilken herr borg-
mästarn skulle hålla till godo och ej glömma bort
honom om måndag, då han skall höras såsom ständ
för olaga betning med sina kreatur på apotekarns äng.

— *Bene dictum, virgo Krepelin* d. ä. väl taladt,
jungfru Krepelin — utlät sig den lärde borgmästarn
— jag har ingenting emot att gesällerna trumpa på
hvarandra, ty det gifver böter och lösen; att fru
Söderman skänker samhället *civem* d. ä. en med-
borgare, kommer af naturens lagar, och att slutligen
slagtar Pettersson sändt en kalfstek, skadar ej, ty
det skall lända både honom och mig *utilitati* d. v.
s. till nytta. Men tyst! Det ringer på klockan i
tamburn. Öppna! Mamsell!

II.

Den, som i sitt lif nödgats göra uppvaktningar,
vet mer än väl, att sådana ej höra till livvets glädje,
synnerligast då de gälla någon fördels vinnande.
Man stöter på underliga subjecter af fördom, miss-
troende, afund, falskhet och öfversitteri. Man får

på ett ställe de varmaste försäkringar om tillgifvenhet, uppmuntrande blickar och ord; man blir helt varm om hjertat, skyndar att för sina vänner meddela sin glädje, och tycker att det ljusnar på förhoppningärnes väg — men man blir bedragen, ty allt var lögn och falskhet. Alfred Schoug har snille, kunskaper, erfarenhet och goda vitsord, men måste ändock göra uppvaktningar, oaktadt han står vida öfver sina tre motståndare.

Med rask beslutsamhet fattar han i snöret till ringklockan, och står svartklädd i den lärde borgmästarns tambur.

— Har jag den förmånen träffa herr borgmästar Fribel hemma — yttrar vår hjelte med en bugning för mamsell Krepelin.

— Ja, min herre, borgmästarn är hemma — svarar hushållerskan och betraktar med nyfikenhet den elegante och vackre mannen.

— Kanske jag har äran se herr borgmästarns fru — yttrar vidare vår ingenjör, änyo görande en bugning och sålunda sökande smickra hushållerskan, hvilken han förut visste ej vara borgmästarns fru, emedan Joachim Fribel var ungtkarl. Emellertid har smickret alltid någonting retande med sig, synnerligast då det användes på gamla mamseller, hvilka alltid tilltro sig *kunnat*-stå på en höjd, den de aldrig hinna. Sara Jakobina Krepelin belönade den unga mannens artighet med ett småleende och yttrade:

— Herr borgmästarn är ungtkarl och jag är hans hushållerska. Behagar herrn stiga in i saln?

— Jag tackar.

Alfred aflade sin öfverrock och presenterade sig i modern frack, i hvars ena knapphål satt ett ordens-

band, hvilket ej undgick mamsell Krepelin, som var van att handskas med sin husbondes ordenstecken. Det lilla ordensbandet, i förening med Alfreds ungdom och artiga manér, hade redan gjort intryck på den goda hushållerskans hjerta, hvarföre hon också med en viss mjukhet i rösten ställde dessa ord till den unga mannen:

— Om ni behagar stiga in genom dörrn till höger, så träffas borgmästarn.

Alfred bugade sig ånyo, gick till den anvisade dörrn, öppnade den och stod nu inför *Joachim Fri-bel*, staden N:s borgmästare och de klassiska språkens beundrare. Borgmästarn besvarade hans djupa bugning med en nick på hufvudet, satt stilla vid skrifbordet och ropade: — *nomen, nomen* d. ä. namnet, min herre.

— Mitt namn är *Schoug*, ingenjör, och jag är ibland de sökande till entreprenadbyggnaden.

— Fägnar mig. Tag plats min herre. *Omnia documenta vestra sunt bona* d. ä. på de romares språk: alla edra handlingar äro goda.

— Jag tackar för dessa ord, herr borgmästare, ty de bevisa, att mina betyg kommit i en upplyst och rättvis mans händer — yttrade Alfred, bugande sig.

— Har ni läst latin och grekiska, min herre — utropade helt oförmodadt Joachim Tribel och spände sina skarpa ögon i Alfred, som hade svårt att hålla sig för skratt, då han svarade:

— Något litet, herr borgmästare, ty jag hade äran i filosofiska graden erhålla betyget berömlig i bägge dessa språk.

Vid denna underrättelse klarnade blicken hos Joachim Fri-bel. Han lemnade skrifbordet med ha-

stiga steg, öppnade dörrn till saln med fart och ropade med dundrande stämma: — virgo Krepelin, virgo Krepelin, hitåt!

Mamsell Krepelin undrade, hvad som var på färde och skyndade med stormsteg in i skrifrummet, der hon emottogs med dessa ord:

— Han kan latin och grekiska, denne man, som är *artifex*, hvilket betyder byggmästare, begriper hon, och han har laudatur i graden i mina kära språk. Hvarför sa' hon ej det?

— Kära herr borgmästare — fann mamsell Krepelin för godt att genmäla — jag kände ju ej denne herre och känner honom ej ännu.

— Ja, ja, så är det — yttrade borgmästarn härvid — hon är en barbar och känner ej de *Romare*. Ser ni, herr Schoug, magister et artifex, detta fruntimmer är min hushållerska Sara Jakobina Krepelin och kom i mitt hus för trettio år sedan. Tänk så mycket latin och grekiska hon kunnat lära sig på sagder tid, men hon kan bara titlarne på böckerna. Ni skall straxt få se, att jag talar sanning. — Virgo Krepelin — sade han med en högtidlig ton, som nära nog tvang Alfred att bita ihop läpparna af skrattlust — tag ner *Tacitus* från sin plats och visa, att hon värdigt skött mitt hushåll i trettio år.

Mamsell Krepelin var något generad öfver denna scene inför en ung och obekant herre, men hon vågade ej neka sin husbonde lydnad i denna sak, ty förr hade hon fått förstöra femtio rdr onödigt än taga miste på en Tacitus. Då hon derföre med ett leende af godhet på sina läppar öfverlemnade den gamla boken åt sin husbonde, klappade han henne på hufvudet och yttrade med en ton af värme:

Bankirens dotter.

— Tack, min gamla vän för många års trohet. Rusta nu till frukost och tag upp ur källaren det äldsta vin jag har, ty Joachim Friebel har aktning för den, som i likhet med honom älskar de gamla klassikerna.

— Herr borgmästare — gaf Alfred till svar på dessa smickrande ord — ni skattar för högt mina små kunskaper.

— *Madestia decet adolescenti*, hvilket vi, men ej mamsell Krepelin, förstår, ty det betyder: blygsamhet anstår en yngling — sade borgmästarn — ni har kommit i en lycklig stund i mitt hus, ty ni har studerat den gamla byggnadsstilen i Rom och Athen samt i Bysantium. En sådan artifex behöfver staden och ni har min röst. Men en annan sak, hvilken borgen har ni, ty derpå beror mycket?

— Jag hoppas få grosshandlar Rossels — upplyste Alfred.

— *Gaudium est mei*, d. ä., mitt hjerta fröjdar sig — utropade Joachim Friebel — ty Rossel är *cautio bona*, hvilket betyder: en god borgen, och nu min unga vän vill jag visa er några rara exemplar af gamla mästerverk, som gubben Friebel eger, de der ej kunna betalas med guld.

Alfred hade stigit högt i borgmästarns gunst, då han sålunda fick betrakta den lärde »Romarns» heliga skatter, de gamla latinska och grekiska luntor i deras bastanta permar af skinn, pergament eller trä.

Under tiden var friskt lif i köket, ty mamsell Krepelin hade aktning för sin husbondes hus, och många hönor fingo denna dag släppa till hufvudet utan nåd och barmhertighet.

III.

Vi återfinna Selma Rossel i hennes kabinett. Hennes kammarjungfru Rosa underrättar henne om, att fadren genast ämnar besöka henne, och knappt har Rosa gått ut, förr än bankiren inträder, nickar vänligt och slår sig ned i soffan, hållande i handen ett uppbrutet bref. Selma undrar hvad som komma skall och slår sig ned i soffan bredvid fadren. Denne börjar sålunda: — stora nyheter, Selma. Bref har kommit från min broder Eric och det lyder sålunda:

Broder Frans!

Här på landet må vi alla väl och tillönska er allt godt. Af tidningarna ser jag, att i er stad en stor mekanisk verkstad skall byggas på stadens bekostnad. Nu har min son, Aron, som f. n. vistas i England för att fullborda sina studier i mekanik, fått min befallning att genast hemkomma, för att söka nämnde entreprenad, och då du är rik samt således har stort anseende, så bör din brorson ej sakna borgen och förespråkare. Dessutom skulle det högeligen fägnas mig och min hustru, om Aron och Selma med tiden kunde blifva ett par. Du kan vara öfvertygad, att jag ej är barbacka. Tänk på saken! Många hälsningar från min hustru till lilla Selma och dig genom

din broder

Vika den 1 d. 18..

Erik Rossel.

— Nå, min goda Selma — frågade grossören efter uppläsandet af brefvet — hvad tycks om dessa nyheter? Din kusin Aron kommer hit, uppträder

som spekulant till byggnaden och söker under tiden vinna ditt tycke. Partiet är ej att förakta. En *Rosel* med en *Rosel* bör blifva en furstlig förmögenhet.

Selma svarar med en viss häftighet: — Hvad tänker Aron på, som ämnar uppträda såsom spekulant till detta stora och svåra företag. För några år sedan var han ju här och syntes ej hafva plockat mycken lärdomsfrukt på de vetenskapliga träden i Upsala, utan förrådde snarare en viss tomhet i hjernan. Det vore en riktig skam, om han finge entreprenaden.

— Nå, nå, kära barn, icke så hastigt. Han torde ej kunna besegra sina motståndare, men emellertid skall han få mitt förord, men ej min borgen, ty af en brorsson har man svårt att taga provision.

— Men pappa har ju nästan lofvat herr Schoug både förord och borgen — invände Selma med oro och förvåning i sin röst.

— Ingalunda, kära barn. Jag lofvade att *tänka* på saken.

— Det var ju så nära uppgjordt — påminde den ifriga flickan — att till och med ett kontrakt var af pappas egen hand uppsatt och öfverlemnades till skärskådande af herr Schoug. Blott undertecknandet fattades.

— Just det, min älskade dotter, fattades, nemligen *mitt* namn, ty derpå hänger alltsammans. Men du synes mig så liknöjd för kusin Arons framgång, fastän han är din nära anförvandt och kan komma att blifva ännu närmare.

— Aldrig så länge jag andas och är en fri varrelse — utropade bankirens dotter med häftighet,

under det tydliga bevis på motvilja öfverfor hennes anlete.

— Hvilken hetta i hela ditt väsende — förebrådde fadren sin dotter — hvad har du att förebrå Aron Rossel? Är han ej en hederlig man med uppfostran och godt hjerta?

Selma nalkas sin fader ännu närmare i soffan, smeker hans hand och yttrar dessa ord med en viss mjukhet i rösten:

— Du har alltid varit god emot mig, älskade pappa, så att jag i denna stund vågar öppna mitt hjerta för dig, och då du fått del af mina varmaste känslor skall du nog förstå mig. Du har fostrat mig utan tvång och jag har uppvuxit lika fri som fogeln i lunden. Hvarje längtan i min själ, hvarje önskan i mitt hjerta sökte du uppfylla, och hvem var gladare än jag och tacksammare än jag? Så gingo åren, tills en sommar kom, då vi reste till Ramlösa. Der fick jag efter behag i den sköna naturen göra utflykter, och jag sparade ej derpå. O! hvilken herrlig sommar! Förut hade äfven blomorna på marken, böljorna på hafvet, foglarnes sång i skogen gladt mitt hjerta; men nu tyckte jag, att allt i naturen fått liksom en *högre* fägring, ty jag var ej mera ensam om min glädje utan en vän stod vid min sida. Han hjälpte mig att plocka blommor, han förde mig på böljan och han lyssnade med mig på skogens underbara sångare. Vid en af mina utflykter hade jag en dag kommit till en kyrkobyggnad, hvilken uppfördes af en ung man. Du förstår mig ju pappa, då jag säger, att jag hvarje dag återsåg den unga mannen och att jag älskar honom — afslutade Selma med rodnande kinder och kysste sin faders hand.

— Hvad heter denne man — frågade bankiren med en förvånad ton.

— Alfred Schoug — svarade Selma ej utan en lindrig oro, ty nu kastade hon stridshandsken åt fadren och denne motståndare var ej lätt att besegra.

— Hvilken öfverraskning du bereder mig, min dotter — utropade fadren med tydligt missnöje — ej underligt, att du med så mycken värme förordar denne Schoug, då du gifvit honom ditt hjerta. Det fattas nu bara, att herr Schoug infinder sig och begär din hand. Man kan blifva förstummad af mindre. En simpel *byggmästare*, utan namn, utan relationer och utan ens en syssla skulle fria till bankiren Rossels enda dotter.

— Han eger snille, kunskaper och en ren karaktär — skyndade sig Selma att inflicka, ty då hon hörde sin älskare nedsättas för sin fattigdoms skull, stack det till i hennes trogna hjerta och hon kände sig modig som en lejoninna — dessutom älskar han mig och du skall ej vilja se din dotter olycklig.

— Trötta mig ej mera, Selma, med denna romantiska saga — afbröt bankiren och reste sig ur soffan — det var väl att du gjorde mig underrättad om idyllen, som snart skall taga en ände, ty din far har andra planer med sin dotter.

— Hvad du nu menar, o, fader, vet jag ej — sade dottren med högtidligt allvar — men min kärlek kan ej tagas ur mitt hjerta, ty jag har gifvit Alfred mitt löfte och jag ryggar det aldrig.

— Selma! reta mig ej, ty då kan jag blifva allt annat utom hvad jag varit emot dig, en klemmande fader, som gifvit dig för stor frihet.

— Ack! min far, du älskade ju sjelf en gång

— yttrade dottren med rörd stämma — och vid minnet af denna heliga tid beder jag dig ej förstöra min framtida lefnadsglädje.

— Jag ämnar visst ej någonting dylikt, ty der-till älskar jag för mycket mitt enda barn — försäkrade millionären med en öm blick på sin dotter och arfvinge — jag vill tvärtom blott *rikta* ditt inre åt ett *annat* håll, ty vid mina år ser man lif-vet helt olika än vid dina — men tyst, jag hör en främmande röst derute, låt oss sluta detta samtal och var öfvertygad, mitt barn, att ditt bästa ligger mig varmt om hjertat.

— O, min far! — sade Selma med den mju-kaste ton hon kunde, i det hon lemnade rummet — du har nu hört ditt barns bikt. Glöm ej, att *kär-leken är Guds verk i menniskan och får ej ostraffad nedtystas af menckliga beräkningar*.

Då dörrn tillslutit sig efter den modiga flickan, som kämpade lika tappert för sin kärlek, som forntidens amazoner för sin ära — tog sig herr Frans Rossel en pris snus ur sin gulddosa och mumlade för sig sjelf, medan han betraktade de rika blomsterrabatterna utanför kabinettsfönstret:

— Se der föliden af att gifva en flicka för stor frihet. Hon gör utflykter, blir kär och vill, att jag, en millionär, en Rossel, en bankens pelare, en kreditens väktare och beskyddare, *genast* skall samtycka till denna kärlek och befordra en förening mellan fröken Selma Rossel och herr Alfred Schoug, en uppkomling, som ej har tio dukater i sin börs men stryker omkring länder och städer för att få bygga några hus, ty annars svalt han väl ihjel. Vid namnet Rossel! en ren oförskämndhet af denne byggmästare att kasta ögat på min dotter! Hvilka

galenskaper! Men vi skola taga våra mått och steg, att denna Adonis ej mera får se henne, och dessutom kommer nu Aron, min brorsson, just i grefvens tid. En Rossel skall hafva en Rossel! men ej en Rossel med en Schoug, aj, aj, det låter som en spräckt bjellra... men så dumt att jag någonsin skulle inlåta mig i underhandling med denne landsvägsriddare, som tror sig kunna röfva bort millionärens döttrar. Ah! jag har en idé — utropade vår köpman belåten och uppriskade sig ånyo med en pris snus — min *brorsson* får mitt *förord* hos magistraten, hvilket betyder att blifva antagen till byggmästare, trots möjligt motstånd från den enwise rådmän Askenberg och den tjurskallige garfvar Hinriksson, hvilka alltid hålla ihop. *Shougen* åter får min *borgen*, som betyder föga, om han ej får entreprenaden. Förträffligt planeradt, Frans Rossel! Du är en gammal diplomat! Nu behöfver jag ej bryta mitt, till en del gifna löfte, hvilket högeligen skulle förarga Selma och ännu mera stegra hennes sympatier för den stackars Schoug, som då blefve en — *martyr*. Raskt nu till mina vänner i magistraten att förbereda dem på Arons uppträdande. Ni är nog ett snille, herr Schoug, och tilltror er kunna skära lagrar öfverallt, men ni har glömt, att *rikedomen* är min trogna vapendragare, och när guld det med sin glans nalkas *bildningens* starka portar och vallar, hålla de ej stånd utan falla neder för den gyllene kalvfen. — Bankiren kände verlden och dömde ej så orätt, fastän äfven i bildningens leder finnas *hjeltar*, som hellre dö än förneka sig.

Schougs sak synes nu stå ganska illa, trots gubben Fribels vänskap. Så oförsigtigt dessutom det var af Selma att omtala sin böjelse, innan hon hade bättre hopp om framgång. Allt mörknar derföre och det synes svårt att vinna seger!

FJERDE KAPITLET.

I.

Hvilken underbar kraft kärleken hafver med sig! Selma Rossel är blott nitton år och föga erfaren med all den list och förställning, som verlden har att erbjuda. Hon öppnar sitt hjerta helt oskuldfullt för sin fader, utan att besinna, huru hon dermed skadar sin sak, ty nu skall millionären göra allt för att hindra den fattige älskaren i hans planer. Dottren misräknade sig på adelheten i fadrens karaktär och trodde, att kärleken till henne skulle besegra alla andra känslor, men man samlar ej *millioner*, tänkte gubben Rossel, för att kasta dem i halsen på första lycksökare. Millionären smålog inom sig sjelf åt sin dotters sublimes enfald att gifva ifrån sig ett så viktigt förtroende, utan att beräkna följderna af en dylik upprigtighet. Det var att gifva upp fästningen, innan kapitulationsvilkoren blifvit underskrifna; sedan krutet är förstördt ligger ju karbinen overksam på axeln — men just denna herr grossörens inbillade framgång sätter nya krafter i rörelse hos den älskande flickan, ty *kärleken är starkare än döden*.

Några dagar hafva gått framåt. Selma grubblar och funderar hit och dit, utan att kunna komma till någon klarhet i sitt försvar emot fadrens planer. I sitt lilla kabinett sitter den blomstrande mön, vårdslöst uppkrupen i ett soffhörn med den lilla fina handen under hakan. Hvad säger Alfreds trogna älskarinna? Jo! hon hviskar till sig sjelf:

— Jag har missräknat mig på min faders känslor till mig, enda barnet och enda arfvingen. Han är girigare än jag trodde, ty han älskar sitt guld högre än det som är kött af hans eget kött och blod af hans eget blod. Selma Rossel är i denna stund fattigare än tiggarens barn, ty dessa kunna ega hvad jag saknar — kärlek från min fader. Jag öppnade dock mitt hjerta och lät honom höra hvar efter hans dotter längtade, ty huru skulle jag kunna lefva, om ej kärleken i min själ finge hoppas! Blomman behöfver daggen, jorden solen och menniskan kärleken! Alfred skall ej få del af detta samtal med min far, ty det skulle nedslå hans mod och försvaga hans krafter... till råga på olyckan kommer denne Aron emellan såsom en annan arlequin... han är en komplett åsnå, men blodet är tjockare än vattnet... Min far kunde glömma sig derhän och neka Alfred sin borgen samt rekommendera Aron hos magistratens medlemmar. Då jag tänker på, att Aron, som är ett pundhufvud och har en hönshjerna, skulle besegra min snillrike Alfred, genom fatala hinder, börjar blodet sjuda i mina ådror... nej, och ännu en gång nej! det skall ej ske, så länge jag andas... Selma Rossel är en *qvinna* och dertill en *qvinna*, som *älskar*, hvilket betyder, att list, klokhet och mod ej saknas. Ah! vid min stammoder Evas hufvud! jag skall nog besegra min

kära pappa och visa honom, att *qvinnans list öfvergår mannens klokhet*. Raskt nu till verket! Jag börjar med att eröfra hushållerskan hos borgmästarn och sedan får hon besegra sin herre.

Selma hoppar ur soffan och gör stor toilette, ty hon vill på alla sätt imponera, och lemnar derpå sin faders hus.

II.

Staden N. har en god hamn, vid hvilken alldeles nyss en ångbåt laggt till. Landgången är knappast kastad på bryggan och trängseln ej obetydlig. Bland passagerare upptäckes en ung man med något spröttigt utseende, klädd i grön promenadfrack med blanka knappar, ljusa underkläder, blå sidenhalsduk, grå hatt och damasker på fötterna. Kring lifvet har han en skottsk schal, i venstra handen en spatserkäpp af hvalfiskben med guldknapp och siden-toffsar, i högra handen ett schatull och öfver ena axeln en regnkappa af guttapercha. Ansigtet är något fränknigt, ögonen af odeciderad färg, pannan låg, håret rödaktigt och polisongerna likaså samt yfviga. Hela personen förefaller något enfaldig men godmodig. Den stojande skaran af rum-utbudare har utsett honom till sitt offer och bara han visar sig på landgången, sker anfallet. — Vill herrn bo på hotell England, det förnämsta i staden. — Kanske hotell Hamburg är bättre med utsigt åt hamnen. — Fru Eriksson har dubletter lediga på dag för två rdr med kaffe. — Får jag taga herrns saker, så gå vi till Stadshuskällarn, der vanligtvis engelsmän bo, ty jag ser, att herrn är engelsman. — Så

lunda susar det kring främlingens öron och han slites hit och dit. En har fått i hans guttaperchakappa, en hans käpp och en är nära att gripa schatullet, men då synes den unge mannen blifva ursinnig och ropar helt högt: — karl, låt bli schatullet, ty kaninerna kunde skadas. — Åh tusan, han har kaniner i schatullet — ropar massan — är han en lindansare, som visar djur, ha, ha, så lustigt, men, sak samma, hos Norbergskan, krögerskan på Strandgatan, finnes rum att hyra för circus och vilda djur. Tag hit kaninlådan, ska' jag ta'na — ropar en störväxt schåare, som synes enkom skapad att sköta vilda djur.

— Tack, tack, go' vänner — uttrycker sig nu främlingen — jag är ingen lindansare, utan herr Aron Rossel, brorson till grosshandlar Rossel här i staden, och jag behöfver ej rum, men skall bo hos farbror och jag förstår ej, att icke betjenten Lindqvist är nere emot mig.

Vid namnet *Rossel* går liksom en *electricitet* genom schåarehopen, ty Rossel är lika med guld och silfver, och bara man kommer nära en Rossel, så kan man nog få litet med af millionen. Hade derföre herr Aron tillföre varit utsatt för enträgenhet, så fördubblas den nu, då man vet, att han är en riktig *guldfisk*, som alla vilja uppfiska. Man tränger sig ännu närmare, man tager af hatten och liksom blyges öfver att man nyss kunde hålla herr Aron Rossel för en lindansare. Sådan verkan har *guldet*. Att denne Aron Rossel är litet korkad, betyder ingenting, bara han är en Rossel. Om världens *största snille* stod bredvid världens *rikaste man*, så skulle massan ej ett ögonblick tveka att gifva sin hyllning åt guldklimpen, han må vara en

narr eller en *skälm*, bara guldets sol omstrålar honom.

Förut hade schåarehoppen tillåtit sig att skämta med Aron, hvilken de togo för en liten löjlig handels-expedit — nu öfverflödade samma hop i artigheter, ty det hette: »ur vägen för herr grosshandlar Rossel... hur kan du understå dig att ta' hans käpp... lemna hit kappan der borta... nu kommer Rosselska vagnen... gif rum...

Verkligen kom också en vagn i full fart, dragen af ett par ystra fålar. Den stannade vid kajen och den omnämnde betjenten Lindqvist tog hand om herr Aron och allt hans pick och pack. När han slutligen satt i vagnen, kastade han en hand full med silfverslantar genom vagnsfönstret, hvilken generosité hade till följd slagsmål och hurrarop.

— Lefve Aron Rossel! — skrek massan, då kusken satte hästarne i gång med en artistisk klatsch, i styrka liknande ett litet kanondunder, och herr Aron ånyo lät ett silfverregn flöda öfver marken. De små slantarne trissade hit och dit; väldiga hugg utdelades af de letande; ben och armar skadades; luften genljöd af glädje eller förbannelsesrop, allteftersom striden aflopp, och den glittrande metallen åstadkom mera ondt än godt.

Den krypande hängifvenhet åt allt, som makt och rikedom eger, har i alla tider gjort sig gällande, ej blott hos massan utan synnerligast hos *läga* andar, hvilka dock påstå sig ega moralisk *bildning*, ehuru en något *tvetydig*.

När *Napoleon den store* lyckats fly från Elba, haglade bulletiner ur Frankrikes pressar. Det hette till en början: »vildjuret lärer lemnat Elba... äf-

ventyrarn har rört på sig... Frankrikes fiende har undkommit sina väktare... den lille korporaln vill ut och hafva frisk luft o. s. v.» Men allteftersom kejsarn lyckades ånyo bemäktiga sig sitt land, förändrade samma press sina bulletiner sålunda: »hjelten lärer hafva krossat sina bojor... fienden må darra... den store Napoleon nalkas sin hufvudstad och hela Frankrike är glädjedrucket... segraren vid Dennevitz och Austerlitz är en dagsresa från Paris... Fransmännens trogne kejsare har intågat i Tuille-rierna» o. s. v.

Sådant är människohjertat, falt för makten och rikedomen, om det också aldrig får del af dessa mammonsbitar.

III.

Selma har nyss återkommit från sin promenad, då herr Aron anländer till sin farbrors hotell. Vi skola längre fram redogöra för hennes besök och vi införa nu den väntade kusinen, som finner husets dotter sysselsatt med att vattna några blomkrukor. Herr Aron har starka lungor och mera ropar än säger:

— Nå vid John Bull! har jag icke här lilla Selma, fastän Lindqvist, det nötet, sade, att både du och farbror voro borta. Känner du igen kusin Aron och mins du mina vackra kaniner på landet?

— Är det verkligen kusin Aron? — frågade Selma, småleende och nyfiket betraktande den unge mannen — du har åtminstone din dugtiga stämma i behåll, men ansigtet och håret äro ej sig lika såsom förr. Välkommen emellertid!

— Tack, kära kusin — yttrade herr Aron —
 jasad, jag är förändrad. Nåväl, man kommer också
 från England direkte och för att vara riktigt på
 modet, så färgar man sitt hår rödt, ty en *gentleman*
 har alltid rödt hår — upplyste den gode gossen
 med sjelfbelåtenhet, ty han hade gjort denna re-
 flexion i England och var glad att få visa prof på
 sin erfarenhet i lifvet inför den »beskedliga» kusin
 Selma i lilla staden N.

— Ja, verkligen — medgaf Selma — har du ej
 rödt hår och röda stora polisonger. Så vackert!
 Men hvad har kusin i schatullet under armen? Jag
 tycker att det liksom piper af några djur.

— Såå — utropade Aron helt förnöjd — du
 hör de små tosingarnas musik. Jag har med mig
 två utvalda engelska kaniner eller rättare skottska,
 ty de äro köpta i Skottland, och den racen är den
 bästa i hela verlden. Vänta skall jag släppa fram
 de stackars kurrarne. De ha slitit ondt under resan,
 men på Vika ska de må som perla i guld. Jag
 tycker hvad mina svenska bondkaniner ska' bli
 storögda, då ett par *engelska* koloniserar sig ibland
 dem.

Herr Aron öppnar det musikaliska schatullet och
 släpper på golfvet två kaniner jemte dessa orden:
 så der ja, strutta nu omkring hos farbror mina
 stackars smättingar, och varen som barn i huset.

-- Sådana vackra djur — berömmar Selma, i
 det hon tager en af kaninerna och smeker honom —
 men tänk om de dö, innan de få se Vika.

— Det får icke ske — gifver herr Aron till-
 känna med något orolig röst — ty jag knallar mig
 oförtöfvadt härifrån och skulle resa i dag, om ej
 den välsignade platsen skulle sökas.

— Skall kusin Aron söka en plats? — frågade Selma med liflighet, ty nu gällde det hennes eget intresse. — Men jag är bra oartig, som ej inbjuder kusin Aron att taga plats i soffan.

— Tackar för artigheten. När jag får några engelska kaniner färdiga, skall jag skicka Selma några stycken.

— Hvad kusin är förekommande — försäkrade Selma — men jag är nyfiken att få veta något om den der platsen, du skulle söka, Aron.

— Någon plats var det egentligen icke — upplyste nu Aron, under det hans ögon följde kaninernas krumsprång — utan en entreprenad på en stor byggnad, nemligen ett mekaniskt verk.

— Ett mekaniskt verk, säger du, således många hjul, kuggar, trissor och maskiner?

— Just så, Selma! Jag såg flera sådana verk i England — upplyste herr Aron.

— Hvad det måste vara svårt att göra upp ritningar och kalkyler till en sådan byggnad och hvilka krafter fordras ej till hennes byggande — sade Selma med en låtsad oro i sin röst.

— Just så, kära kusin — bejakade Aron — och derföre är jag ej angelägen om saken, utan vill hellre knalla hem till mina bondkaniner, men pappa har befallt mig att ovilkorligen söka platsen, emedan den är vinstgifvande och farbror Frans kan rekommendera mig.

— Men tänk, om kusin Aron stakar sig på ritningar och kalkyler — invände Selma.

— Har ingen fara — försäkrade Aron — ty en skicklig ingenjör skulle hjälpa mig med alltsammans, eller såsom pappa skrifer *stå vid min sida*;

men jag ville hellre sköta mina kaniner. Aj, aj, aj, så dum jag nu var, som talade om detta. Pappa har befallt mig tiga, men kusin Selma förråder väl ej lilla Aron, kan jag tro?

— Nej nej, bästa kusin, jag skall ingenting omtala — bedyrade den förvånade Selma — bara jag får veta hvilken ingenjör kusin Aron ämnar skaffa sig.

— Nåja! eftersom jag talat om det ena, så kan jag väl också tala om alltihop — menade den fromme Aron — si, lilla Selma, saken är den, att jag har en engelsman, som redan varit här i staden en tid och gjort upp alla kalkyler, så att jag bara behöver underskrifva mitt namn och bifoga afskrifter af mina examensbetyg, hvilka ej äro synnerligen stora. Den der engelsmannen är egentligen svensk, fastän han varit många år i England. Så står saken.

— Hvem har kusin till borgersman — sporde Selma, som blef allt mer och mer förvånad vid upptäckten af denna intrig.

— Jo, farbror Frans naturligtvis — meddelade den beskedlige Aron — men om han nekar, får jag vända mig till firman Eck & Comp.

— Men hur i all verlden — frågade Selma — skall man kunna bygga genom en *annan* man? Det låter vanskligt. Bättre då att sköta kaniner — tillade den muntra flickan med ett småleende på läpparne.

— Så tänker också jag — medgaf Aron — bättre sköta kaninerna, synnerligast de *engelska*, hvilka annars till en början kunde blifva uppätta af de svenska.

— Vet Aron, huru många sökanden anmält sig
Bankirens dotter.

till erhållande af entreprenaden — sporde Selma vidare.

— Nej, minsan jag det vet. Men titta på kaninerna sådana raringar de äro. I Sverge kunna dessa två, som äro fullblod, ej säljas under fem pund sterling.

— Jo, fyra hafva sökt — berättade Selma, utan att fästa sig vid kusinens tankegång, som mera gällde kaninerna än entreprenaden — och ibland dem en utmärkt skicklig man vid namn Schoug.

— Schoug, sa' kusin Selma. Nå så kosteligt, min gamla kamrat, Alfred Schoug — ropade vännen af kaniner och lät ett klingande skratt åtfölja sina ord.

— Hvarför skrattar kusin åt namnet Schoug, — frågade Selma missnöjd.

— Jag må väl skratta, då lärjungen ämnar besegra mästarten — upplyste den godmodige herr Aron — men se här kommer ju farbror Frans. God dag farbror, tack för sist, nu är jag här, men trampa ej på mina söta kaniner, kära farbror, så är farbror snäll. — Grossören omfamnade sin brorson och välkomnade honom sålunda: — är det verkligen du min kära brorson, som är kommen från sjelfva London?

— Från sjelfva London, farbror — upprepade Aron och strök sig med handen i de stora engelska polisongerna.

— Välkommen då till fosterlandet — fortfor bankiren — du ser ut som en veritabel engelsman, Aron, ja, såsom en ung lord, hvilken reser för sitt nöje, eller hvad tycker du, Selma?

— Nu trampar pappa bestämdt på kaninen, som står alldeles bakom foten — varnade dottren och

slapp härigenom gifva sitt omdöme, huru Aron uppbar sin lordvärdighet.

— Akta, akta kaninen, farbror — utropade brorssonen med bestörtning målad i ansigtet — han är *fullblod*, och om den ene dör så duger den andra till intet.

— Har du kaniner med dig, gosse, från England — frågade bankiren med förvåning, i det han höjde på ena foten, och lät det lilla djuret passera.

— Ja, farbror må tro, att jag haft stort besvär för att få *fullblod* och har haft dem i ett schatull hela vägen, men så skall det också nu bli kaniner i parti.

— Du har blifvit mig en rolig kurre — sade farbrodern småleende — du har kaniner med dig från England — men nu till en annan sak. Jag träffade borgmästar Friebel på gatan och nämnde för honom, att du väntades från England hvarje dag och ämnade söka entreprenaden. Du har väl dina papper i ordning, kan jag tro, och borgen framför allt? Jag har redan bortlofvat *min* åt en af de sökande, så att du får höra dig om på annat håll.

— Ett ord så godt som två, farbror — inföll Aron — innan vi tala om byggnadsentreprenaden. Är icke en af de sökande Alfred Schoug?

— Jo visst — medgaf bankiren — du känner således dina medsökanden?

— Till en del — upplyste Aron — och skulle Alfred Schoug vara en af mina medtäflare, så kommer åtminstone ej *jag*, med, det är tvärsäkert.

— Förklara dig tydligare — inföll bankiren.

— Nå väl, så hör då — utropade herr Aron — Alfred Schoug och jag äro gamla vänner, fastän han är ett *snille* och jag — *älskare af kaniner*. Vi

äro gamla skolkamrater och äfven tentamenskamrater. Den hederlige Schoug har vid många tillfällen hviskat mig i örat hvad jag skulle svara under de svåra tentamina, så att utan hans hjälp hade jag aldrig tagit examen. Emellertid äro mina betygskrala och hans *utmärkta*. Ergo, kära farbror, skulle jag skämmas ögonen ur mig, om den välloffliga magistraten behagade antaga till byggmästare Aron Rossel i stället för Alfred Schoug.

— Tack Aron — yttrade härvid Selma — för denna din handling, som både visar din egen blygsamhet och gifver rättvisa åt en annans förtjenster.

— Visserligen — menade bankiren — är detta allt bra, men nu har jag redan förordat dig hos borgmästarn och saken måste ha' sin gång.

— Nej, nej, farbror — utbrast kaninvännen — vi strunta i saken och jag reser hem med mina kaniner. Få se, om jag kan bygga ett hus åt dem, än mer en mekanisk verkstad. Men se Alfred Schoug han är just klippt och skuren till dylikt hufvudbry.

— Nå väl, som du vill, då måste jag återtaga mitt förord hos borgmästarn, men för att ej rakt af skrämman slag på din far, så låta vi ansökan ingå, ehuru den naturligtvis blir afslagen. — Detta yttrade den sluge köpmannen högt, men inom sig tänkte han: — bara jag får in hans ansökan, så blir det min sak att genomdrifva den.

— Topp då! — utropade Aron — låt gubbarna gerna roa sig med mina papper, men jag far hem med mina söta kaniner.

— Nej, nej — invände gubben Rossel — du måste dröja tills saken är afgjord, ty annars kunde din far tro, att jag ej intresserat mig för dig.

— Som farbror vill då — medgaf brorsonen —

men nu måste jag och kaninerna hafva mat, ty man lefver ej af prat och entreprenader och dylika tråkiga ting.

— Låt mig blifva såväl din som de söta kani-
nernas värdinna — föreslog den artiga Selma.

— Tack, kära kusin! Den ena bytingen kröp under soffan och den andra har jag här — svarade Aron i det han böjde sig ned och började leta under en soffa efter den förrymda kaninen.

Hvem blef förvånad om ej Selma, då hon hörde fadrens dubbelhet, att vilja uppföra hennes älskling för brorsonen. Visligen teg hon och smällte skymfen, men tänkte för sig sjelf: — pappa tror att jag ingenting begriper, men jag är *qvinna* och skall veta öfverlista honom. Lefve modet, som brinner i mitt hjerta och lefve kärleken, som strider för segern!

FEMTE KAPITLET.

I.

Vi föra nu läsaren till vår hjertes anspråkslösa bostad. Alfred Schoug har genom den vaksamma Selma redan erhållit del af Arons ankomst. Den unge mannen håller ännu brevet i handen och gör följande reflexion: — hvilken ädel qvinna är icke min Selma! Då mitt mod börjar sjunka, upplifvar hon mig med sina kärleksfulla ord! Aron Rossel, den dummaste ibland de dumma, är således min

rival, eller rättare skall blifva det, i dubbelt afseende, ty han skall uppträda såsom sökande till entreprenaden och såsom friare till Selma. Allt detta liknar en fabel, men skall nog blifva en verklighet. Hvar äro nu alla mina förhoppningar på lycka och sällhet? Hvarföre har jag arbetat mig till insigter, och, efter stora försakelser, vunnit ett erkännande af samhället — jo, för att besegras af okunnigheten och hånas af dumheten? Hvertill gagnar bildning, arbete, mödor och sträfvanden? *Pennningen*, denna världens afgud, är min fiende och afundas min lycka! En *hög af guld* krossar mina sköna idéer och förstör mina djerfva kalkyler. Jag var så djupt införlifvad med mina tankar i denna mekaniska verkstad. Hon skulle blifvit herrlig, ty hundraåtta menniskor väntade i henne sitt dagliga bröd, och tanken derpå skulle nog fyllt min hjerna med inspirationens heliga eld. Med arbetets lyckande hade äfven mästars ära knoppats, och den stund ej varit fjerran, då min kärlek fått se dagens ljus och hoppats vinna seger — men nu har allt ramlat. Den sköna drömmen var en lögn och mitt hjerta krymper ihop af förargelse och smärta, då jag ser hur myggan besegrar lejonet, det svaga, det andefattiga och underlägsna trampar hånande i stoftet det starka, själfulla och öfverlägsna! Ändock skrifver Selma: — mod, min Alfred, ty jag står vid din sida. — Hvad kan en svag flicka uträtta mot den iskalla egoismen?

Ungefär sålunda resonerade med sig sjelf den missbelätne arkitekten, då en knackning höres på dörrn och densamma omedelbart derefter upplåtes samt herr Aron Rossel i egen person inträder.

Alfred Schoug hade således den äran få visit

af sin rival och borde derföre blifva missnöjd, ty hvem älskar sina rivaler — men då han i samma person äfven hade en gammal skolkamrat, hvars hjerta alltid varit godt, om än hjernan något inskränkt, så segrade Alfred Schougs bättre sida och han gick emot sin barndomsvän utan allt groll. Herr Aron hade sitt schatull under armen och inledde följande samtal:

— Sådan tur att du var hemma, min gamla vän, Alfred Schoug. Känner du igen mig, Aron Rossel, gamle skolkamraten, fastän jag i London måste färga mitt hår och mina polisonger, för att blifva en engelsk gentleman. Jag har nyss kommit till stan och knappt hunnit äta litet frukost med kaninerna, dem jag har i schatullet, och nu med din tillåtelse släppes på golfvet. Jag bär dem ständigt med mig, kära Alfred, ty de äro fullblod från Skottland, och man bör nog akta fullbloden.

— Nå välkommen till fosterjorden, — svarade Alfred, småleende åt den gamla skolkamratens oförargerliga enfald — här har du min hand till tecken af gammal vänskap.

De fordna skolkamraterna tryckte hvarandras händer och gladdes sig åt återseendet. Aron tog ånyo till ordet:

— Se på de raska kaninerna, huru de skutta öfver bord och stolar, hvilka de taga för bergstoppar i Skottland. Nå, hur lefver verlden med dig, gamle kamrat? När jag kommer hem till Vika och fått några nya kaniner, af fullblod förstås, skall jag sända dig ett par.

— Tack för löftet, — yttrade Schoug — men jag har annat att sköta än kaniner, må du tro.

— Jag förstår — inföll Aron — du har huf-

vudet fullt af kalkyler, ty du tänker bara på entreprenaden, icke så? Nu tror jag Aron var knipslug? hva sa! Men se den, kaninen, som satt sig på bakbenen, så komiskt. Tusan till vackra djur de fullblodskaninerna!

— Du gissade verkligen rätt, Aron — inföll Alfred Schoug — ty hela min själ lefver blott i tanken på denna byggnad, som jag dock ej skall få uppföra.

— Så lustigt — inföll Aron — hvarför får du ej bygga den, om du vill?

— Emedan jag har rivaler och ibland dessa en, som skall besegra mig.

— Och denna rival heter, — frågade Aron med en skälmaktig min.

— Han heter *Aron Rossel* — svarade Alfred med en spetsig ton, deri förtrytelse ej saknades.

— Så tokigt, — ropade härvid Rossel junior — jag skulle bygga ett mekaniskt verk, som funderar mycket på, hur ett *kaninhus* bör uppföras, d. v. s. för fullblod och ej för bondkaniner. Nej, min kära Alfred, kuggar och hjul äro min afsky, så att i mig har du ingen rival.

— Hvarför är du då ibland de sökande, — frågade Alfred, som ännu var misstrogen, trots rivalens förklaring.

— Min *pappa* söker, men icke jag — upplyste herr Aron, — och farbror Frans skall genomdrifva saken med sitt anseende.

— Men om magistraten antager ditt anbud — inföll Schoug — hur skall du då komma ifrån saken?

— Magistraten skall ej antaga mig, var lugn, min gosse, men hemligheten får jag ej tala om, fastän jag bra mycket håller af dig.

— Hvilken hemlighet, Aron? Då vi voro skolkamrater, hade vi inga hemligheter för hvarandra, men nu, då det gäller kanske *mitt* framtida väl, då har *du* hemligheter, hvilka torde röra mig lika mycket som dig sjelf.

— Hör på, Alfred, — yttrade härvid Aron i en allvarsam ton. — Om en karl lofvat en sak, skall han hålla sitt löfte eller ej?

— Naturligtvis. skola löften hållas, — medgaf Alfred.

— Rätt så! Jag har lofvat tiga: ergo tiger jag. Farväl nu! Jag skyndar hem med kaninerna, som nog behöfva sin vård, minsann. Apropos kaniner, broder Alfred! Du som är ett snille, vill du göra mig en tjänst?

— Hvari skulle den bestå?

— Jo, ser du, Alfred, när fullbloden kommer till Vika, kan den ej bo ihop med bondkaninerna, utan jag borde ha ett eget hus åt dem.

— Jag förstår. Du vill, att jag skall göra en ritning till ett *kaninhus*? Nåja, hvarför icke! I brist på annan sysselsättning kan *jag* rita kaninhus medan *du* ritas mekaniska fabriker. Ha! ha! Man kan bli galen! Alfred Schoug ritas kaninhus och...

— Den dumma Aron Rossel ritas mekaniska verkstäder, — ifyllde skolkamraten. — Men du skall ej vara bitter, Alfred, ty jag är din sanna vän och blir ej ond, fastän du ville såra mig. Aron Rossel har fått mera hjerta än hufvud, och vill ej skada någon. Jag reser bestämdt hem med fullbloden, och hade jag en ritning på ett *veritabelt kaninhus*, så vore jag mer belåten än du, om också magistraten utnämnt dig till sin byggmästare.

— Förlåt mig, Aron, att jag kunde misskänna ditt hjertas godhet. Du är en ädel vän nu som förr.

— Om jag är *ädel*, vet jag ej, men jag är sådan, man gjort mig på landet, och nu är allt bra igen, bara du gör mig ett nobelt kaninhus, som anstår mig och fullbloden.

— Du gode gosse! Du skall få en ritning som kunde anstå kejsaren i China!

— Heder och tack, bror Schoug. När du fått takåsen färdig på den nya mekaniska fabriken, så skrif till mig, så kommer jag på kalaset, och kan taga med mig cirka femtio kaninstekar, ty, med fullblodens hjälp, bör jag vid den tiden kunna undvara så många. Farväl, gamle skolkamrat!

De bägge ingenjörerna logo åt hvarandra. Allt groll var bortblåst. Alfred Schoug hade blifvit lättare om hjertat och hjälpte beredvilligt sin vän Aron att få kaninerna i schatullet.

II.

Rikedomen ingifver tillförsigt likasom fattigdomen lider af missmod. Den fyllda plånboken medförer lugn, då deremot den tomma uppfyller hjertat med oro. Herr bankiren Frans Rossel har nästan alltid medvind i seglen, tack vare sina kapitaler. Han vet ej af någon förtret, något misslyckande, utan han ser ständigt lyckans sol ikring sig.

Bankiren är ensam i sitt skrifrum och sitter med ryggen vänd emot dörrn. Ett förnöjdt småleende hvilat på hans läppar och han njuter af att meddela högt hvad som rör sig i hans inre: »allt har ändtligen gått efter min önskan. De hederliga magistratsgubbarne voro dock ej så lätta att taga.

Preses, borgmästarn, sade rakt af *nej*, ty han hade tagit kunskap om Arons svaga betyg, och ansåg det för en skandal, att en så underlägsen man anförtroddes ett så maktpåliggande värf. Jag lät Fribel storma ut, men sedan kom jag försigtigt fram med mina invändningar, hvilka läto sålunda: man måste medgifva, att Aron är den svagaste af allä medsökande, men risken ligger ej hos *magistraten*, ifall företaget misslyckas utan hos *borgersmännen*, firman Eck & Comp., som i sådant fall får skaffa sig en ny byggmästare.

Detta argument vederlade Fribel dermed, att magistraten vore skyldig efterse, att en *särdeles skicklig* byggmästare anlätades, emedan donationsgifvarne förordnat detta såsom ett *absolut vilkor*. Dessutom fruktade den hedersmannen för opinionens röst och äfven för sitt eget samvetes. Den gamle narren förskansade sig väl, men lyckligtvis hade jag i hans gård en in-teckning å tolf-tusen rdr, som var uppsagd och skulle inbetalas. Nu vill en gammal man ej gerna flytta (synnerligast Fribel med sina massor af gamla luntor) derföre talade jag om nuvarande penningekris, om nödvändigheten att indraga sina kapitaler o. s. v., tills äntligen hans hjerna klarade och han ville »besinna» sig, om möjligen Aron kunde nämnas till entreprenör. De tolf-tusen riksdalrarna voro tappra bussar, som skrämde den »hederlige» borgmästaren. Jo, jo men! Penningen är en farlig makt i våra tider. Fordom herskade *näfrätten*, så kom *bildningen* och *smillet*, nu styrer *guld*et världen!

Den filosofiske bankiren tog sig en pris och fortsatte sin monolog: rådman Askenberg och garfvar Hinriksson låtsade ej fråga efter, hvem som skulle

bygga, Pål eller Per, men jag upptäckte snart maske-
ringen. Hinriksson är måg åt Askenberg, f. d. guld-
smeden. Mågen har sökt ett lån i banken, med borgen
af svärfar. Jag är fullmäktig i banken och bör se
till, att denna lånehandling ej *vikes* i något hörn,
då den föredrages, d. v. s. om herrar Askenberg och
Hinriksson få sitt lån beviljadt, så blifver Aron
entreprenör. Apotekar Luth var lättare att vinna,
ty han är guffar åt Aron och vän med Rosselska
huset. Blott nyssnämnda fyra ledamöter af magi-
straten hafva tid att i dag sammanträda. Hinriks-
son börjar röstningen såsom den yngste, derpå kom-
mer Luthen, vidare Askenberg och sist Fribel med
afgörande rösten. Saken är klar som en vexel, dra-
gen på en Rotschild eller en Rossel. Aron blir
entreprenör och herr Schoug har intet gagn af min
borgen. Förträffligt spekuleradt, Frans Rossel! Du
kan bedöma fonderna, gamle diplomat.

Millionären smålog af förnöjelse, tog ånyo en
pris och vände sig något på sidan i stolen, ty lätta
steg hördes på mattan. Hans dotter Selma stod
framför honom. En viss oro hade lägrat sig såsom
ett moln på den hvita pannan, hvilket ej undgick
fadren.

— Kanske jag stör dig, min älskade pappa
— yttrade Selma, i det hon satte sig i en fåtölj
midt emot bankiren. Hon hade afhört större delen
af monologen och densamma hade framkallat molnet
på den annars så släta pannan. När förräderi på
alla håll hotar hjälten kan äfven hjeltinnan förlora
modet, men kärleken har en *evig elektricitet* inom
sig, ty ju mera den får *pröfvas*, ju starkare blir
den. Energiska själar, passionerade hjertan, behöfva
motstånd, för att ej förlora sin elastiska natur. Fa-

drens monolog blef en olja på dotterns kärlekslampa, Selma Rossel hade gifvit bort sitt hjerta och hela sin inre menniska med alla strömmar och forsar, som hvirfla och brusa i nittonårig barm, och hon tålde ej, att någon dammlucka lades för det af kärlek klappande hjertat, ty då vidgades hennes inre af motståndsanda och hon blef *qvinna* i ordets hela bemärkelse. Hennes älskare var i hennes ögon *ädel* och således för god att uppoffras af låg egoism. Han kunde ej kämpa med framgång i dylik strid, ty lejonet, som är kringrandt, föraktar alla smyghål och låter hållre skjuta ned sig — men *lejoninnan* åter vill ej se sin make död och en ung älskarinna slutligen vill ej förlora sin älskare — derfore strider hon och kämpar med fördubblade krafter, ty stridens utgång ligger ensam i hennes svaga händer.

— Du är alltid välkommen, mitt barn — svarede fadren — men hvarfore så nedslagen? Vid dina år bör blott glädje och munterhet intaga själen.

— I dag skall magistraten välja sin byggmästare, — yttrade Selma i en allvarlig ton.

— Aha! Jag förstår nu orsaken till din nedslagenhet. Du är orolig för utgången. Men var lugn, mitt barn, din protegé, herr arkitekten Schoug, fick i går min proprieborgen å trehundratusen rdr bko mot blott sju procent ränta. Är du nu nöjd?

— Selma förvånade sig öfver den säkerhet, med hvilken fadren förställde sig, då han nyss i monologen blottat sin egen falskhet, men hon visade sig helt lugn och tvang sina läppar till dessa ord:

— Hvad du är ädel, min far, jag tackar dig. Namnet *Rossel* är sig alltid likt! Tror du, att herr

Schoug kan besegras af de öfriga medtäflarne, då du hos borgmästaren återtagit ditt förord för Aron.

— Omöjligt, min snälla Selma. Då jag tecknat min borgen och tillkännagifvit, att min släkting ej vill hafva platsen, och slutligen Schougen är den mest meriterade, måste han blifva nämnd — försäkrade bankiren med både mun och hand, under det att han tänkte motsatsen i sitt hjerta.

Selma kände, hur termometern steg i hennes blodkamrar och hon skulle gerna applicerat en liten örfil på hycklarns öra, om ej fjerde budet hade funnits, men i dess ställe kufvade hon sin vrede, steg upp, gick fram till fadren, lade en hand på hans axel och yttrade dessa ord med en ljuf brytning i tonfallet, i tydlig afsigt att imponera: — mitt hjerta gläder sig, ty jag har en fader, som älskar det stora och snillrika samt belönar det med sin uppmuntran. Alfred Schoug är ett snille, han får nu tillfälle att utmärka sig och blifva ännu mera ryktbar. Genom din mäktiga hand skall han skapa sig oberoende, ty arbete gifver rikedom, och en dag kommer den firade mannen till bankiren Rossel och säger: — min herre! jag heter Alfred Schoug, bär vedermälen af furstars aktning på mitt bröst, är duglig arkitekt och i en oberoende ställning. Jag älskar er dotter och är älskad tillbaka. Vill ni gifva mig henne till hustru? Hvad svarar du då, pappa — utropade den skälmska flickan, som, vid afhörandet af sina egna ord, kände hur blodet kom smekande på de runda kinder.

Bankiren var van att förställa sig och hade derföre helt lugnt afhört sin dotters ord och ej förändrat ett enda drag i sitt anlete, trots det oförtjenta smickret. Han ansåg sin seger i magistraten vara solklar och kunde derföre gerna glädja dottren

med följande svar, som afgafs med ett småleende på läpparne:

— Hvem kan veta, hvad man *då* kan komma att göra, ifall din riddare kommer så farligt beväpnad.

— Men om ödets gudinnor skulle så spinna riddarns lefnadstrådar, att han återkommer med ära och glans, rikedom och anseende, har jag då ditt löfte, o fader, att du ej afslår hans bön — sporde den tappra flickan, i det hon kysste hans hand.

— Nåväl! Eftersom du alltid blifvit bortskämd, och är min bästa skatt, mitt enda barn, som jag vill bereda glädje, så lofvar jag ej afslå Schougs frieri, med vilkor dock, att han får entreprenaden och är så kvalificerad, som du sjelf bestämt.

Bankiren kysste derefter sin dotter på pannan, till ett tecken, att ämnet var utageradt, och Selma tackade med en varm blick, som visserligen behagade fadren, men ej hindrade honom att inom sig tänka: — hvad man lätt kan lura de stackars qvinnorna.

Fröken Rossel återtog sin plats i fåtöljen, nöjd med den seger, hon vunnit. Samtalet började ånyo. Bankiren yttrade:

— Nå, min lilla Selma, om vi nu skulle tala om Aron, hur finner du honom?

— Han är *sublim* med sina kaniner — svarade hon skrattande — och han lefver blott för dem. Lyckliga hustru, som får en sådan man!

— Beskedliga män är ej att förakta, då deremot trätlystna förgifta äktenskapet — menade grossören — dessutom är Aron en solid man. Han ärfde efter en gummor fyratiotusen riksdaler. Du bör på den grunden ej försmå ett sådant parti, ty det

erbjudes ej hvarje dag. Dessutom kan Aron efter sin far påräkna minst tvåhundra tusen riksdaler. Det skulle derföre glädja mig, om du lyssnade till mina planer. Guldets är världens bästa talisman. Det har en magnetisk kraft af obeskrifligt omfång. Allt böjer sig för denna metall, vare sig snillet, makten, äran eller...

— Men icke kärleken, pappa — afbröt dottren med värme — ty den tillhör himlen, då guldets tillhör jorden.

— Hvad hafva vi att göra med himlen, så länge vi äro jordens barn — invände bankiren — att härstädes skaffa sig rikedom är summan af allt, och derföre skall en flicka, som gifter sig, taga en rik man och ej en fattig stackare.

En lindrig rodnad af förtrytelse öfverfor Selma Rossels kinder, då hon hörde sin far så kränka himlens skönaste skatt — *kärleken*. Hade hon tillföre missaktat guldets, såsom en källa, hvarur ofta nog menskligt elände härflyter, så aftog nu ej denna känsla i styrka, synnerligast man sökte nedsätta hvad som ej kan nedsättas — *den första kärlekens rena låga i ett människohjeria*. Hon hade velat säga fadren att *guldets tillhör förgängelsen* och således måste dö bort en gång vid verldsalltets upplösning, men att kärleken, som här på jorden är själens ljufvaste fröjd, i evigheten fullkomnas — dock hvad gagnar det att slösa ord på den, som gjort penningen till sin afgud.

Martyren älskar korset och dör för sin tro. Mammonsträlen faller ned och tillber guldets. De styras af olika *anda* och kunna derföre aldrig närma sig hvarandra.

Selma suckade i sitt hjerta öfver fadrens kär-

lek till det jordiska, ty just detta förqvafde ofta nog hans bättre menniska. Hon hade för närvarande ej mod och lust att söka rikta hans inre till någonting *högre*, utan hon föll tvärtom in i hans tankegång, sägande: — kära pappa! Jag kan väl ej *sjelf* fria till Aron, utan han skall väl börja.

— Visserligen — medgaf fadren — men man kan uppmuntra en friare, synnerligast Aron, som är litet blygsam.

— Och bra dum — inföll Selma småleende.

— Så enfaldigt du nu talar. Den, som är *rik*, behöfver ej vara qvick, utan blott kunna äta, sofva och räkna penningar. *Rikedomen* är sjelfva knuten.

— Men jag — svarade Selma med värme — sätter *bildningen* i främsta rummet, ty densamma är själens kompass, hvarmed vi känna, erfara och njuta af alla de rika skatter, hvilka finnas i vårt inre. Dessutom är qvinnan ej en viljelös maschin, som nöjer sig med bara mat och kläder, utan hon söker i första och sista rummet efter ett *hjer*ta, som med henne delar känslor, tycken och smak. Om hon dessutom sjelf af Skaparen fått hufvud och hjerta, så fordrar hon detsamma af sin jordiske följeslagare.

— Allt det der, mitt barn, är romantiskt såpbubbel, snömos, aprilväder, dålig växel och osäker firma. Har du glömt det gamla svenska ordspråket: »när fattigdomen tittar in genom fönstret, försvinner kärleken genom dörren».

— Kanhända ibland — medgaf Selma — men ej den kärlek, som är *ren*, *fast* och *ädel*. Dessutom gillar jag ej rikedomens såsom en slags pall åt makligheten och sysslolösheten, hand i hand med frosriet och lustbarheten. Vi äro alla födda till ar-

bete. Rikedomen sjelf blifver annars skadlig. Det bröd, som med ärligt arbete vinnes, smakar bäst, gifver aptit för magen och fyller människans själ med belåtenhet, då deremot öfverflödet gör oss sjuka till kropp och själ. Ack, min far, om du sade dessa ord: välj, mitt barn, emellan arflöshet och fattigdom vid kärlekens sida eller öfverflöd utan denna kärlek — så skulle jag genast afstå från guldets egande och fly till den sällhet, som himlen gifver i ett lyckligt äktenskap, utan att frukta fattigdom eller nöd, ty arbetet skapar bröd och kärleken helgar sjelfva arbetet.

— Du är exalterad, flicka, — utropade fadren missnöjd — romanens joller förblindar verklighetens sanning, men med åren kommer erfarenheten.

— Ack, min far! — svarade dottren lifligt — sanningen lade Gud i vårt bröst och vi erfara den bäst, då hjertat slår af kärlekens heliga låga, ty alla verdens skatter kunna ej uppväga en enda stund af dess heliga fröjd.

— Såå — yttrade grossören med missnöje — du hatar således hvad människor i allmänhet värdera, nemligen penningen, och du värderar bildningen framför allt, äfven om densamma ej är mächtig att gifva tillräckligt dagligt bröd?

— Ja, min far — utropade Selma med hänförelse — jag har sjelf genom din omvårdnad fått en god bildning och just sjelfva aktningen för dess oändligt stora värde tvingar mig att anse *guld*et för *tjenaren* och *bildningen* för dess *herre*.

— Så borde *tiggarn* tala — utbrast med hetta bankiren — ty han får blott i drömmen njuta af guldets klang, och ej *millionärens* dotter, som lefver i rikedomens verklighet.

Frans Rossel lemnade sin dotter, förundrad öfver de besynnerliga åsigt, hon egde rörande rikedom, hvilken i hans tanke beherskade världen.

Selma Rossel å sin sida kände en tillfredsställelse med sig sjelf, att hon fått försvara tvenne så heliga ting som bildning och kärlek emot penningen, hvilken är jordens farligaste frestare. I denna hennes strid, om också ej utkämpad med seger, var dock handsken kastad till fortsatt kamp mellan *guld* och *kärlek*, det förra en sinnebild af förgängelsen och den sednare en af himlens skönaste gåfvor.

SJETTE KAPITLET.

I.

Mamsell Sara Jakobina Krepelin satt i sin lilla kammare med stickstrumpan i händerna och funderade på den ombytlighet, som skett i dessa dagar i afseende på hennes husbondes tankar, rörande valet af den blifvande arkitekten för den stora mekaniska verkstaden.

— Jag kan ej fatta och förstå — utropade den goda hushållerskan — hur det skall gå i denna dag. Borgmästarn var ju fast och besluten att rösta för herr Schoug, likaså rådman Askenberg och garfvar Hinriksson, då de alla tre rådslogo om saken just i borgmästarns eget hus — och nu har vinden vändt sig, kantänka... Schougen duger ej mera utan den tjockhufvade Aron Rossel skall få platsen... hvem minnes ej den dumma pojken, då hans föräldrar bodde här i stan... han satt alltid den lägste i skolan,

hvilket borgmästarn kallar ultimus på latin, och var dessutom den lataste... det ligger någonting under allt detta... härfvan har trasslat sig... jag är nyfiken att få veta sammanhanget... stackars herr Schoug, som är en sådan gentil och bildad man... han kom sjelf upp i går till mig med ett helt skålpund finaste fransyska konfekt... derföre är det, som jag alltid säger, att bildning är det första på jorden. Men här sitter jag och pladdrar, fastän borgmästarn kan komma i hvarje minut från apotekar Luth, der han skulle höra sig för om dennes äsigt vid det blifvande valet... Men tyst! Det går i tamburdörren... jag kan ej tro, att borgmästarn har fått så lätta steg.

Mamsell Krepelin skyndade att mottaga den främmande och blef ej litet öfverraskad, då ett ungt, ytterst elegant fruntimmer inträdde och gjorde en djup helsning, sägande:

— Har jag den äran att tala med mamsell Krepelin, föreståndarinna för borgmästar Fribels hus?

— Till er tjenst, min nådiga — svarade hushållerskan, görande en återbugning så djup som hennes snäfva kjortel medgaf.

— Mitt namn är Selma Rossel, dotter till bankiren Rossel — sade den främmande damen.

— Hvilken ära för min ringa person att få vara till er tjenst. Behagar fröken taga plats?

— Jag skulle önska att få tala med mamsell Krepelin enskildt — yttrade Selma.

— Då får jag bedja fröken vara god och stiga in min ringa kammare — sade hushållerskan.

Då fruntimren voro dit inkomna och Selma slagit sig ned i soffan, yttrade hon:

— Man har sagt mig, att mamsell Krepelin

med utomordentligt nit förestår herr borgmästar Fribels hus samt att mamsell med rätta eger sin husbondes förtroende.

— Ah! min fröken — svarade mamsell Krepelin — sådana sköna ord utgå från edra läppar om en ringa tjenarinna! Visserligen har jag i många år skött borgmästarns hus och sökt hålla ordning i allt, men är derföre ej värd ett sådant beröm, och hvad borgmästarns förtroende vidkommer, så kan jag utan skryt säga, att han nedlåter sig att höra min tanke.

— Det hedrar honom att hafva valt till rådgifvarinna ett så ärbart och förståndigt fruntimmer, och till ett bevis på min högaktning för mamsell Krepelin får jag nämna, att en officiel utmärkelse i dessa dagar kommer att tillfalla er. Jag är ledamot i ett sällskap, som uppmuntrar trogen och långvarig tjänst. Mamsell Krepelin är redan anmäld till erhållande af medalj att i silfverkedja å bröstet bäras, hvilken utmärkelse är den största, vi ega att bortgifva.

— O! du Skapare! — utropade i sin förtjusning Sara Jakobina Krepelin — skall jag få bära en silfverkedja med medalj på mitt bröst. Mitt hjerta vill brista af glädje. Aldrig trodde jag, att någon skulle ihågkomma mitt trettioåriga arbete. Jag tror verkligen, att tårar komma i mina ögon.

— På medaljen — fortfor Selma — står gra-veradt: »till Sara Jakobina Krepelin för långvarig och trogen tjänst.»

— Ack, min fröken! — utbrast den goda hushållerskan med vek ton — hur skall jag kunna tacka för så mycken godhet och ädelhet?

— Den största belöning för det goda, vi utöfva,

ligger i sjelfva handlingen och i medvetandet att hafva åttlydt samvetets röst — sade fröken Rossel.

— Frökens själ är ren som en solstråle, och måtte aldrig någon sorg träffa detta ädla hjerta!

— Ack! mamsell Krepelin, jag har en stor aktning för er person och vill därför yppa för er en djup sorg, som tärer på mitt hjerta. Jag har ej en moders hulda famn att sluta mig till.

— O! min ädla fröken, låt mig vara värdig ert förtroende. Sara Jakobina Krepelin har ett varmt hjerta, lita derpå.

— Näväl — fortfor Selma — äfven jag har ett hjerta, som längtar efter glädje och sällhet men i dess ställe fått dricka af olyckans malört, ty...

— Ah! — afbröt den skarpsinniga hushållerskan — jag förstår denna visa. Fröken Rossel älskar utan hopp, icke sannt, er ödmjuka tjenarinna har ju varit klarsynt?

— Ja! Ni talar sannt, mamsell Krepelin. Jag älskar en ung man, som har snille, kunskaper och ett godt hjerta, men är utan förmögenhet. Han är ingenjör och söker den entreprenad, som i dag klockan två skall bortgifvas. Han hade fått borgmästar Fribels röst, men min far har så väl rekommenderat en min kusin, Aron Rossel, att borgmästarn ändrat tanke, säges det.

— Alldeles riktigt. Borgmästarn har ändrat tanke af skäl, dem jag sedan skall omtala, men tillåt mig fråga, heter ej den unge och snillrike ingenjören Schoug?

— Ack jo! Mamsell Krepelin känner honom således?

— Skulle jag ej känna en sådan gentil man. Han har varit så nobel och egenhändigt skänkt mig

en påse med den finaste franska konfekt och därför tycker jag det nu är synd om honom, att borgmästarn vikit från hans sida.

— Skulle mamsell Krepelin anse mig värdig sitt förtroende i denna sak? — sporde Selma med beveklig ton.

— O! min fröken — försäkrade den godlynta mamsell Krepelin — hvem skulle kunna neka *er* något, som är så god och ung, men likafullt lider af en hopplös kärlek. Äfven *jag* älskade en gång, men grafven tog bort min salig Gustaf och nu har jag bara en ring och en lock kvar af hans hår.

Mamsell Krepelin blef upprörd vid dessa minnen och borttorkade med förklädessnibben en tår ur ögat, hvarefter hon fortfor: — förlåt min öppenhet goda fröken, det är så sällan man påträffar en deltagande medmänniska.

— Kroppen åldras — sade Selma — men kärleken är evigt ung. Vi lida af samma sår, min goda mamsell Krepelin. Edert har nästan läkt sig, men mitt blöder och skall kanhända förblöda.

— Herre, min Skapare — utropade den goda hushållerskan med ömhet — så skönt fröken talar. Ert unga hjerta får ej duka under, utan vi skola strida tappert mot udden. Hör mig! Borgmästarn var förtjust i herr Schougs betyg och han fick löfte på hans röst vid valet, men så kom er far, herr bankiren, emellan och rekommenderade på det ifrigaste sin brorson, herr Aron Rossel, som med förlof ej är något snille. Borgmästarn prutade emot, men bankiren råkade hafva en fordran i form af in-teckning hos min husbonde...

— Ah! nu förstår jag — afbröt Selma — guldet har gjort anfall på någon svag sida i er gode hus-

bondes karaktär. Min far har begagnat sig deraf. O! hvad jag hatar detta guld, denna blänkande och frestande metall, som vill böja allt under sitt välde, köpslår om heder och ära, trampar dygd och kärlek under sina orättmätiga anspråk och söker draga människosjälar under mörkrets välde.

— Fröken gissar rätt — yttrade mamsell Krepelin — den stackars borgmästarn var ej beredd på inteckningens hastiga inbetalande. Dessutom öfvertygade eder herr fader honom, att man ej behöfde fästa sig vid Aron Rossels klena betyg utan vid firman Ecks borgen, ty kunde Rossel ej bygga så finge caventerna betala och skaffa annan byggmästare. Alltnog min husbondes invändningar besegrades, men hans samvete lider nu af hvad det ej kan gilla.

— Vi måste tillintetgöra min faders planer — förklarade Selma med bestämdhet — om mamsell Krepelin vill bistå mig, ty jag önskar ej vara synlig i denna sak? Man kunde ju säga borgmästar Friebel, att en person, af aktning för hans redbara karaktär, vill hos firman Rossel & Comp. såvera hans inteckning, som väl ej kan vara så synnerligen stor.

— Hvilken sublim tanke i er själ, ädla fröken Rossel — utropade hushållerskan med hänförelse — inteckningen belöper sig på tolf tusen riksdaler.

— Icke större — yttrade bankirens dotter lifligt — den summan skall tillställas er inom två timmar. Derefter beror det på er, min goda mamsell Krepelin att öfvertala borgmästarn till pennin-garnas emottagande. Skulle han tveka, så upplys honom om, att ett *bedrägeri* ligger fördoldt under hela Aron Rossels uppträdande såsom spekulant på entreprenaden, ty han har ej sjelf författat en enda

af de insändne kalkylerna och ritningarna, af det enkla skälet, att han ej kan hvarken rita, kalkylera eller bygga, utan bakom honom står en engelsman, som skall verkställa allt. Denna intrig gillas dock ej af min kusin Aron, hvarför han ej bör lida därför. Man vill helt enkelt störta den hederlige arkitekten Schoug, som ej känner dessa intriger; men det skall icke lyckas, icke sannt, min hederliga mamsell Krepelin, *vi* skola försvara den ädla mannen, ty äfven *qvinnor* kunna föra vapen och dessa ganska farliga, om de tagas ur *listens* rustkammare.

— Jag är fallen som från skyarna — försäkrade mamsell Krepelin och hopslog sina händer — då jag hör hvilka eländiga komplotter äro hopspunna emot den hederlige herr Schoug, men fröken har minsan ej sofvit bort tiden utan vakat som en trogen engel öfver den älskades väl. Lita nu på mig, att min gode husbonde skall ånyo gifva herr Schoug sin röst, blott inteckningen blifver infriad.

— Tack, mamsell Krepelin för detta löfte — yttrade Selma med värme — vi förstå hvarandra fullkomligt och jag skall hädanefter räkna er för en af mina vänner. Farväl nu! Magistraten sitter ju klockan två i dag?

— Nej, klockan fyra, ty sessionen är framflyttad. Mätte nu himlen gifva min ädla fröken framgång i så viktigt företag.

— Vi skola hoppas det bästa, min goda mamsell Krepelin — sade Selma — *penningen* är en stark makt och må hafva sjelfva underjorden till bundsförvandt, men *kärleken* är ännu starkare, ty dess beskyddare råder öfver sjelfva *himmelen*.

II.

Alfred Schoug satt i sitt anspråkslösa hem med ett bref i handen, yttrande: — mitt förstånd står alldeles stilla. Jag har genomläst detta bref flera gånger utan att begripa dess innehåll. Vännen Aron Rossel skriver sålunda:

Broder Schoug!

På befallning af Selma, vårt hjertas drottning, får jag underrätta dig, att hon och jag klockan elfva i dag hedra dig med en visit i en högst vigtig angelägenhet och hoppas vi träffa dig ensam hemma.

Vännen

Den 10 hujus.

Aron Rossel.

— Så besynnerligt — utropade ingenjören, läggande brefvet ifrån sig — Selma kommer hit om några minuter i sällskap med Aron... Jag borde blifva svartsjuk, om ej svartsjukan vore en löjlighet och mitt hjertas herrskarinna hette Selma Rossel... man måste hafva tålamod tills förklaringen kommer klockan elfva... men min själ är orolig på denna viktiga dag... skall jag besegras af motgången?... skall guldets segra öfver kunskaper, meriter och gifna löften?... skall vår trogna kärlek krossas af en fader, som dyrkar penningen och för densamma uppoffrar till och med sitt enda barns lycka?... fordom aktade menskligheten äran, dygden, snillet, kunskapen och arbetsamheten, nu åter böjer man knä för mammonskalfven, den guldsmidda, ehuru den är blott ett *träbeläte* utan själ, lif och ideér... en misstanke har uppstått i min själ, att ban-

kiren Rossel bedrager mig ... men å andra sidan har jag ju Arons ord att trygga mig vid ... derföre vill jag ännu tillhviska mitt klappande hjerta mod ... magistratens medlemmar hafva *väl* emottagit mig och sekreteraren förklarade, att mina betyg öfvervägde alla de medsökandes ... vidare har jag vunnit för min sak en af Rosselska familjens vänner, apotekar Luth, som yttrade, att Arons krafter ej räckte till för denna byggnad, hvarföre hans samvete förbjöde honom att rösta på unga Rossel ... hvilken ädel flicka är ej denna Selma, som älskar *mig*, en fattig ingenjör, då hon kunde hafva *millionärer* vid sina fötter ... det knackar, nu kommer hon, min blifvande brud, som jag tillber.

Han skyndade till dörren och hade den stora glädjen att insläppa den hulda älskarinnan och hennes kusin Aron Rossel.

— Nu äro vi här — utropade den sköna flickan med en lätt rodnad på kinderna — äro vi välkomna hos herr ingenjören och riddaren Alfred Schoug?

— Oändligt — svarade Alfred med strålände ögon — hvilken sällhet att få se dig, älskade Selma, i mitt ringa hem.

— Mitt hjerta klappar verkligen af oro — yttrade Selma — då jag så här befinner mig hos en ungtkarl. Emellertid hoppas jag, att mitt tjocka flor dolt mitt ansigte, och föröfrigt hvad gör man icke, då man en smula älskar. Du må tro, Alfred, att stora ting förestå, eftersom Selma Rossel är ute på sådana vandringar.

— Nå än jag då, som blifvit en annan Leporello — inföll Aron — god dag, bror Alfred, eftersom jag nu är här, men att jag ej tog mina kaniner med mig, var dumt, ty farbror Rossel har en katt,

som kunde vara nog oförskämnd att angripa mina småttingar, men då skall kissen få se att jag hämnas!

— God dag och välkommen, min blodtörstige skolkamrat — sade Alfred och skakade hand med kaninvännen.

— Tiden är dyrbar, mina herrar — tog Selma till ordet och slog sig ned i soffan — hvarför jag anhåller om er uppmärksamhet. Till en början, min älskade Alfred, vill jag hugna dig med den nyheten, att kusin Aron är invigd i vår kärlek och att *han* aldrig blir din rival.

— Du har således friat, Aron, och fått korgen — sporde Schoug småleende.

— Nej, pass du — vederlade Aron — jag friar först, sedan jag sett mig väl före, om en qvinna passar mig. Selma är nog en god flicka, men duger ej till min hustru, ty hon kan bestämdt ej sköta kaniner, och hur skulle det se ut på Vika, när jag kommer att stanna der, om ej någon toge hand om kaninerna?

— Deri har du rätt — medgaf Schoug med munterhet — och jag har nu ritningen till ditt kaninhus färdig. Schoug öppnade en låda i sitt ritbord och framtog en ritning samt lemnade den till Aron, hvilken blef förtjust och med begärlighet emottog densamma, sägande: — du är en hederspascha, Alfred, som redan har ritningen färdig... hvilket ståtligt kaninhus... du har öfverträffat dig sjelf i snille, uppfinning, smak och känedom af kaninernas bostad, ty här ser jag salongen för Vikakaninerna och här för fullbloden, alldeles som i London... du är min bästa vän på jorden, Alfred, hvarmed skall jag kunna belöna dig? Jo, jag gifver

dig, Alfred Schoug, hälften af gummorsarvet för detta ståtliga kaninhus.

— Antages med acklamation — utropade Selma — och låtom oss nu rådgöra om en allvarlig sak, mina herrar, nemligen en lycklig utgång af magistratens sammanträde i eftermiddag klockan fyra, då byggnadsentreprenören skall väljas.

— Någoting har således inträffat — inföll Schoug — min oro var således ej ogrundad.

— Lugna dig, Alfred — tröstade Selma — ty kärleken vakar. Vi skola segra, bara kusin Aron vill hålla sitt löfte och gifva dig blott en *del* af sitt arf, till exempel hälften ungefär.

— Jag förstår ej ett enda dugg af hela saken — sade Aron.

— Tala vidare, älskade Selma — bad Alfred ifrigt — mitt inre förgås af oro.

— Nåväl — fortfor Selma — intriger äro med i spelet. Min far har visserligen gifvit dig sin borgen, men han har ej öfvergifvit hoppet att få Aron utnämnd.

— Kan det vara möjligt — utbrast Schoug med hetta — att bankiren Rossel har *två* ord i sin mun, rörande samma sak. Han måste stå mig till ansvar för ett sådant handlingssätt. Jag skyndar genast, medan ännu tid är, att blotta ett sådant tvetydigt förfarande.

— Och jag följer med — försäkrade Aron — ty farbror Frans lofvade att återtaga mitt förord hos magistratsgubbarna och min ansökan skulle bara ligga qvar för *syns* skull, alldeles som ett blindfönster, bara för att lugna pappa och mamma i Vika. Tänk, om jag blefve antagen till magistratens byggmästare, hvilken gräslig olycka! Hvem

skulle då bygga kaninhuset och se efter fullbloden? Nej, stopp och belägg, jag skyndar till borgmästarn och återtager min ansökan.

De bägge ingenjörerna resa sig från stolarna för att begifva sig i väg, då Selma hindrar dem sågande:

— Hören mig och återtagen edra platser. Den minsta oförsigtighet i denna sak skulle förstöra allt. Om du, Alfred, går till min far för att förebrå honom, hvad du ej kan *bevisa*, så skall han säga: — är detta, min herre, eder tacksamhet för en börgen å trehundredratusen riksdaler b:co? — och innan klockan fyra kan min far hafva återtagit sin börgen. Dig, Aron, skall borgmästarn ej emottaga, ty han vill ej stöta sig med bankiren Rossel, som fått hans löfte, att du skall blifva nämnd.

— Det är ej möjligt — invände med förtrytelse Schoug — att en man med bankiren Rossels anseende kan så glömma sig derhän, att...

— Tyst, Alfred — inföll Selma med en viss skärpa i tonen — det gäller min far, och då får du ej glömma, att blodet är tjockare än vattnet. Nej, mina herrar, låtom oss besegra list med list, utan uppträden och skandaler. Jag har af en *händelse* fått veta, att bankiren Frans Rossel har en fordran hos borgmästar Fribel på tolf tusen riksdaler, och att denna summa borde sednast i dag innan klockan fyra vara i nämnde borgmästares ego. Vidare vet jag, att herrarna Askenberg och Hinriksson söka ett lån i banken, der min far sitter bland fullmäktige. Kanske det nu börjar att klarna i edra hjernor, mina herrar, eller skall jag tillägga, att *guldet* liknar ett rytande lejon, som går ikring och söker

hvem det uppsluka må, men att *kärleken* kan vara *listig som en orm och mild som en dufva*.

— Jag är förstummad af hvad jag hör — utropade Schoug — för penningens usla värde skulle jag i dag nästan säljas och förrådas af en samvetlös ...

— Tyst, Alfred — inföll Selma med värdighet — annars blir jag ond. Nu till *min* plan. Aron Rossel, du är ju min och Alfreds vän?

— Vän, ja — svarade Aron — lita på det, ty ett sådant kaninhus får man leta efter.

— Vill du låna oss tolf tusen riksdaler — frågade Selma och betraktade kusinen med sina sköna ögon.

— Med största nöje, lilla Selma — svarade Aron fryntligt — jag har fyratiotusen riksdaler på upp- och afskrifning hos firman Eck & Comp. Inom en timma kunna penningarne ligga på bordet.

— Tack min hederliga kusin Aron — utropade Selma glad och nickade med hufvudet — du har ett godt hjerta, Aron, och hedrar namnet Rossel. Var nu snäll och lyfta dina penningar, gå sedan till borgmästar Fribels hus och lemna dem till hans hushållerska, mamsell Krepelin, jemte detta bref ifrån mig. — Selma framtog ett sådant och lemnade det till Aron, som yttrade: — Allt skall ske såsom du önskar.

— Du behöfver ej tala ett ord med mamsell Krepelin om några penningar — fortfor Selma — ty hon är förberedd på allt. Derpå måste jag bedja dig besöka rådman Askenberg, som är en gammal förständig man, och helt tvärt säga honom sanningen midt i ögonen att du på inga vilkor vill blifva byggmästare till den mekaniska fabriken, utan

är glad, om han röstar *emot* dig. Tala ej ett ord om garfvar Hinrikssons röst, äfven om Askerberg spörjer dig, huruvida du varit der. Under resone-manget med gubben frågar du, om han händelsevis vet någon, som just nu behöfver låna åtta eller nio tusen riksdaler, ty ett sådant lån söka herrar Askenberg och Hinriksson i dessa dagar i banken. Du är vidare enträgen att blifva af med dina pennin-gar, hvilka du bör hafva med dig i plånboken, och släpper ej den gamle mannen, förrän han såsom lån af dig emottagit nämnda summa. Vill du slutligen berömma Alfred Schoug, så mycket bättre — och, innan klockan klämtar fyra i dag, skola vi hafva afväpnat min knipsluge herr fader, som jag dock alltid håller af, trots hans kärlek till det röda guldet.

— Hvilken roll — inföll Alfred — tilldelar du då mig, underbara fée?

— Du skall vara fånge i ditt eget hem till klockan ungefär sextiden, då magistratens session troligen är slutad och jag sänder dig Aron för att rapportera utgången, den min fader ej skall dröja att meddela mig vid sin hemkomst. Derpå kan du följa med Aron hem till oss och tacka min far, ifall vi segrat.

— O! hvilken ädel qvinna du är, Selma — utropade Alfred med hänförelse — jag beundrar dig, men jag blyges för att till största delen hafva dig och Aron att tacka för denna utnämning.

— Lägg ej sådant på sinnet, bror Alfred — sade Aron godmodigt — utan tänk på det vackra kaninhuset, som du ritat åt mig. Ett sådant arbete är värdt sin lön och för öfrigt kan du betala igen penningarna framdeles. Det qvittar mig lika, om

de stå insatta hos firman Eck & Comp. eller hos dig, min vänfaste skolkamrat, Alfred Schoug.

Den sistnämde ämnade göra nya invändningar, då Selma ånyo tog till ordet: — skulle du, min älskade Alfred, blygas deröfver, att *guldet* med sin makt hotar att förkrossa intelligensen och den rena kärleken? Tvärtom skola vi med alla våra krafter strida just emot denna *jättefiende* och hoppas att segra. I dag är det *min* och *Arons* tur att arbeta för denna sak, i morgon eller kanske redan i afton får *du*, Alfred, börja en strid med min far, som helt säkert skall vredgas, då han ser sig öfverlistad, men småningom försonas genom din kloket, min kära Alfred. Farväl nu, mitt hjertas egare, och räkna ej timmarna, utan var glad, ty segern vinkar och ett stort steg är vunnet till vår lyckas ernående.

— Ja, farväl då tills i afton — yttrade Alfred — jag saknar i denna stund ord till tacksamhet, men mitt hjerta tillhör dig, Selma Rossel.

— Adios Schoug — tillade Aron muntert — klockan sex öppnas ditt fängelse. Du är nu arresterad på ditt *hedersord* och under tiden kan du vara snäll och rita mig ett litet hus, der jag kan sitta och titta på mina kaniner, då det är oväder.

— Du skall få så många ritningar, du vill, min hederlige barndomsvän — utropade Alfred gladt — ty du har ett hjerta, mera värdt än alla skatter i Californien.

Man tog afsked af hvarandra medelst varma handtryckningar och derpå nedsläppte Selma sin slöja, på det att hon ej skulle igenkännas.

SJUNDE KAPITLET.

I.

Då en rättskaffens man måste dagtinga med sitt samvete, kan han ej blifva nöjd med sig sjelf. Joachim Friebel hade också nödgats böja sig för *penningens makt*. Denna häfstång trycker ofta nog under sitt välde både rättvisa, hederskänsla och principer. Denna underjordens farligaste sirén plockar mången gång oskuldens rodnad från qvinnans kinder, söker att vinna seger öfver de *tio kärleksbuden från Sinai berg* och begagnar sig härvid af alla de medfödda svagheter, hvilka gömma sig i människans hjerta. *Penningens makt* är förfärlig, ty å ena sidan framställer det frågan: vill du under din lefnad blott *försaka, lida, svälta*, genomgå *fattigdomens jordiska skärseld*, eller vill du hafva *guld*, som öppnar dörren till *vällust, öfverflöd, njutningar, anseende, ära*, ja till *allt*, som skänker fröjd utan att du behöfver arbeta? Det glittrar, detta *guld*, af satanisk låga och fjettrar med magisk styrka! Den torra brödbiten, förvärfvad med ärligt arbete, föraktas, ty guldet framtrollar det rika bordet, *der lättjans barn missbruka den frihet, de fingo af Skaparen, och derigenom förstöra sig sjelfva*.

Ej underligt derföre, om den gamle borgmästarn filosoferade öfver sin egen svaghet att hafva fallit till fota för *penningens makt*. Han ville ej störas i sina gamla kära vanor; han kunde ej förlikas vid tanken på folianternas rubbande å de stora hyllorna, utan

hällre måste en liten byggmästare uppoffras, ehuru någonting inom den gamle mannen sade, att det ej var *rätt* handadt mot eget samvete och mot den döda testatorns vilja.

Missnöjd med sig sjelf, vandrade gubben Fribel på golfvet i sitt skrifrum, der hans hushållerska var sysselsatt med att torka dammet af det digra skrifbordet. Helt hastigt sade han med häftig ton: blir det ändtligen slut med det ständiga dammandet? Har någonting passeradt under min frånvaro, eftersom mamsell aldrig kommer ur rummet?

— Underbara äro Herrans vägar, lärde herr borgmästare — utropade mamsell Krepelin med imponerande ton — ty lögnen är nu besegrad och dygden skall triumfera.

— Hvad pratar mamsell för gåtor? Har hon något att andraga, så tala fort och utan gåtor.

— Näväl, eftersom min husbonde befaller, så skall jag också tala. Vet då, ädle borgmästare, att man bedragit er. Den tilltänkta byggmästarn, Aron Rossel, brorsson till bankiren af samma namn, är alldeles oduglig till att bygga annat än korthus, och därför har bankiren engagerat en engelsman, som gjort upp ritningen och i hemlighet skall utföra arbetet.

— Hvem har berättat er denna *scandalum*, d. ä. skandal — frågade borgmästarn med hetta.

— Ett fruntimmer, som vill vara okänt — berättade hushållerskan — men ej nog dermed, utan samma fruntimmer förtäljde: »att herr borgmästarn och riddarn Joachim Fribel till en början gifvit en snillrik ingenjör, med namn Alfred Schoug, löfte om sin röst vid tillsättandet af byggmästare för den

nya mekaniska verkstaden, men att sedermera den rike bankiren Rossel genom *guldets makt* förmått samme borgmästare att ändra åsigt, emedan — nej, minsan jag kan säga ut den gemena beskyllningen.

Borgmästarn blef förbluffad och ropade med hög röst: — Jag befaller er, mamsell Krepelin, att *sine cunctatione*, d. ä. utan dröjsmål, anföra *allt* hvad till detta mål hörer, på det att man må kunna fatta sitt *judicium*, d. v. s. sitt omdöme, i hela denna sak.

— Nåja! — svarade hushållerskan modigt — eftersom husbonden befaller, måste den ödmjuka tjenarinnan lyda. Man säger, att bankiren *mutat* borgmästarn medelst efterskänkandet af en inteckning på tolftusen riksdaler.

Vid dessa ord tvärstannade Joachim Friebel och fästade en förvånad blick på hushållerskan, sägande: — Ah! man vill kasta smuts på min heder, fastän jag, lik en *Romare*, varit rädd om min ära — men tala vidare, virgo Krepelin det återstår nog mera att höra.

— Ja, tyvärr — fortfor hushållerskan — bankiren har äfven eröfrat rådmän Askenbergs och garfvar Hinrikssons röster genom att förorda ett lån, som dessa herrar sökte i banken.

— *Bene, bene*, d. ä. godt, godt — utropade borgmästarn — magistraten är bestucken. *Auctoritas mea est in periculo; Quid faciendum?* hvilket kan betydya: mitt anseende är i fara och hvad skall företagas?

— Samma nobla dame — återtog hushållerskan — påstod sig vara bekant både med herr borgmästarn och med ingenjör Schoug. Hon ordade mycket om min husbondes redbarhet och om nämnde ingenjörers oförtjenta öde att blifva så uppoffrad. Till slut lof-

vade hon oförtöfvadt hitsända tolf tusen riksdaler, dem hon skulle låna mig, Sara Jakobina Krepelin, förutom att hon äfven sade sig hafva förordat mig hos ett sällskap till erhållande af en medalj jemte silfverkedja att bäras å bröstet för *trettioårig trogen tjenstgöring* — och till slut bad hon mig handla *fort*, ty herr borgmästarns *heder* låg henne ifrigt om hjertat. Här är derföre penningbundten, den jag ödmjukligen beder herr borgmästarn emottaga och använda till infriandet af inteckningen.

Mamsell Krepelin gjorde en djup nigning för sin husbonde och lade derefter penningarna på skrifbordet.

— *Multum boni in corde feminae est*, det är, mycket godt bor i qvinnans hjerta — utropade Joachim Friebel med högtidlig ton — denna händelse är i sanning märkvärdig. Bankiren har ej kunnat hålla sin tunga. Magistratens heder kan blifva komprometterad. Ett under har skett, då dessa penningar komma till räddning. Men äro penningarna *verkliga* tillhöriga er, virgo Krepelin?

— Ja, herr borgmästare, ty ett handbref åtföljer desamma, hvori egarinnan skriftligen gifver mig rättighet att begagna dem efter behag, med återbetalningsskyldighet, när jag så kan. Under allt detta står hennes namn, hvilket hon dock förbjuder mig yppa, emedan hon är slägt med bankiren.

— *Quod bonum felix faustumque sit*, d. ä. måtte det ske i en god, lycklig och gynsam stund! Jag mottager penningarna och räddar såväl min egen som magistratens ära. Virgo Krepelin, ni är en *femina honesta et bona*, d. v. s. en god och hederlig qvinna. Jag är nu lättare i mitt hjerta, ty genom

denna ödets skickelse behöfver jag ej förödmjukas af penningens allsmåktiga välde. Tack, min redbara hushållerska! Ni är värd min sanna aktning! Nu skola vi visa, att magistraten vakar öfver de henne anförtrodda förtroenden, vare sig af lefvande eller döda, såsom de Romare så kraftigt uttrycka sig: *Videant consules, ne quid detrimenti respublica capiat*, d. ä. borgmästare och råd må se till, att ej Staten tager någon skada. Skynda nu emellertid till rådmännen Askenberg och Hinriksson samt bed dem genast komma hit i en högst angelägen sak. Kalla vidare på stadsvaktmästarn, som skall gå med ett bref till bankiren Rossel, ty innan magistraten sätter sig, måste denne hafva kunskap om, att jag är redo till att inbetala den tryckande inteckningen.

— Ack! hvilken glad förändring nu inträffar — utropade mamsell Krepelin med hänförelse — rättvisan segrar, förtjensten triumferar och den hederlige herr Schoug behöfver ej oförtjent lida för andras skull.

— Ni sade det, virgo Krepelin — inföll borgmästarn — *artifici Schoug nostra est vox*, d. ä., byggmästar Schoug får vår röst.

— Himlen vedergälle min ädle husbonde och hela magistraten — sade hushållerskan med rörelse — jag skyndar nu att kalla hit rådmännen och vaktmästarn.

En sådan makt har guldets, då det mellankommer. Det kullkastar den nyss uppgjorda planen hos stadens mäktigaste man. Det blifver en farlig bundsförvandt i en älskande qvinnas hand. Utan guld hade vår hjelte denna dag blifvit uppoffrad, trots sina höga betyg och sitt snille. Nu skall han segra

just genom *guldets makt* och genom *trogen kärlek* hos en *ädel* qvinna, hvilken vakar både natt och dag öfver sin älsklings lycka.

Borgmästar Joachim Fribel gnuggade händerna af belåtenhet, ty han skulle nu besegra sjelfva bankiren Frans Rossel.

II.

Huru kloka en människas beräkningar än äro, kunna de dock slå felt. Bankiren Rossel skulle denna dag få erfara detta. Vi finna honom orolig till sinnes, ty borgmästar Fribels bref har anländt och åstadkommit en obehaglig sinnesrörelse. Han yttrade för sig sjelf, hållande brefvet i handen: — tonen i detta bref är misshaglig för mina öron. Jag måste ännu en gång genomläsa den impertinenta skrifvelsen, för att kunna genomskåda den intrig, som här spelas.

Brefvet lydde sålunda:

Högtärade broder och bankir, Frans Rossel!

Då klockan inom några minuter slår fyra, vid hvilken tid magistraten sätter sig, är det min pligt att dessförinnan underrätta dig om, att jag finner skäl inlösa min inteckning hos dig, hvidan tolf tusen riksdaler jemte ränta bifogas.

Med mycken högaktning
af vännen

Den 10 hujus.

Joachim Fribel.

— Någoting ligger under detta — utropade bankiren, läggande brefvet å sido — hvarifrån

har Friebel i hast fått denna summa och hvarför skall inteckningen vara infriad innan klockan fyra? Skulle detta kunna stå i någon beröring med hans gifna löfte rörande röstningen? Kanhända, att han sviker mig. Nåväl, jag har likaväl öfvervägande röstpluralitet i magistraten, ty Luthen, Askenberg och Hinriksson stå på min sida. Jag såg herrar Askenbergs och Hinrikssons vaxel redan inlemnad i banken till presentering i morgon. Af försigtighet lät jag kamrern få underrätta dem om, att jag, Frans Rossel, skulle taga deras vaxel, ifall banken vore hindrad. Naturligtvis har banken den dagen *mycket ondt* om penningar, så att vaxeln ej mottages, utan de goda rådmännen få stiga in på mitt kontor. — *Guldets makt* är i sanning stor, ty med detta styrer man ofta människornas vilja och beslut. De kunna ej röra sig efter eget behag, om de hafva ådragit sig ett obotligt ondt, som kallas *skulder*. Dessa äro människans svåraste tortyrmedel, skarpare än tång och skrufvar, ty af dem krossas blott *kroppen*, men af de förstnämnde *själen*. En sträng fordringsägare liknar en *bödel*, som njuter af offrets lidanden. Genom *gullet*, som utlånades, men ej återbetalades, blir han herre öfver borgenären och tvingar *lagen* att skingra hela boet utan miskund. Man talar om den stolta äran, den upphöjda karaktären och de orubbliga grundsatserna. Bah! Låt bara några *förfallna* vaxlar uppträda på arenan, så krymper äran ihop, karaktären blir mjuk som guttapercha och grundsatserna byta färg inom en timma. Bildningen häfver sig och predikar bara om upplysning och jemnlighet, men i hast får en sådan predikant t. ex. ett *arf*, och straxt förstummas hans tunga. Ja! guldets välde är i sanning storartadt och be-

undransvärdt, ty den *rike* dikterar lagarna och styrer världen.

Så talade bankiren Rossel, men han glömde tillägga, eller bättre, han ville ej erkänna, att det finnes en *Gud*, som *ensam* styrer och inför hvars öga guldets såsom allt annat är blott förgängelse.

III.

Bankirens dotter inträdde, klädd i en dyrbar toilette och med ett småleende på sina sköna läppar. Selma var af naturen utrustad med skönhet och behag, så att hon behöfde ej smycka sig med diamanter, kransar och perlor, men det var i dag en så betydelsefull dag, då Alfred Schoug skulle nämnas till entreprenör, att hon ej kunnat neka sig glädjen att bära några smycken. Kransen af äkta perlor hvilat behagligt på det sköna hufvudet, likaså diamanterna, hvilka äro instuckna i den tjocka hårflätan och gifva ifrån sig ett mystiskt sken. På de hvita armar täfla guld och juveler om herraväldet och på den smidiga kroppen ringlar sig siden och sammet, väl ordnat af smaken och modet. Denna flicka bär en rikedom på sin kropp, men hennes själ högmodas ej deröfver, ty Selma Rossel älskar ej guld, diamanter och perlor, utan snillrikhet, bildning och hjertats godhet, dessa människans bästa prydnader.

— Du kommer så glad som en fogel, mitt barn — utropade fadren, med stolthet betraktande sin vackra dotter — det är ju mottagning i afton och därför har du gjort grande toilette. Detta behagar mig, ty du är bankiren Frans Rossels dotter och har rättighet bära smycken från alla världens gruf-

vor och guld arbetadt från alla jordens konstnärer, emedan din far är rik, mycket rik, och du hans enda arfvinge.

— Tala ej så, älskade fader — inföll dottren allvarligt — ty det kunde kallas högmöd och högmodet är alltid nära sitt fall.

— Kära barn, din fromhet är skön, men ser du jag har andra åsigter än du om rikedomen. Det finnes en *medfödd* lycka för somliga menckliga individer. *Jag* hör till deras antal; men bredvid denna lycka måste den vaksamma eftertanken stå på vakt, så att ej denna lycka *förlöper* sig, alldeles som bollen på biljardduken. *Guldet* föder med sig stora och svåra laster, bland hvilka *öfvermodet* är den farligaste. Man litar på sin lycka och vågar dumt den ena gången och vansinnigt den andra. Sådana affärsmän äro *narrar*, med hvilka penningen leker en tid, tills de uppoffras af densamma. Du ser ju hur fattigdom småningom undergräfvat välstånd, såvida ej klokheten får styra. Så förhåller det sig äfven med rikedomen. Den förvärfvas ej på *en* dag utan dertill fordras djup kalkyl, gränslöst tålmod, mångsidig bildning, stor list och ihärdig arbetsamhet. Millionären, som gör anspråk på säte och stämman å börsen, måste hafva djupa kanaler, genom hvilka guldet rinner till hans egen brunn. Dessa kanaler vaktas af diplomatiens män, af verldseröfrare, af resenärer med snillegåfvor och äfven af simpla arbetare, som ej äro att förakta. Att få alla dessa häfkrakter till hjälp, är ej så lätt minsän, men genom *penningen* löses diplomatens tunga, snillet framföder ideér, eröfrarn plöjer väg med kanonen och arbetarn följer efter med spaden för att gräfva upp guld. Hur skulle *jag* annars kunna sända mina skepp än

hit än dit med vinst, om jag ej genom rikedomens makt finge veta vägen. Nåväl! fröken Rössel, är nu ej en köpman också en stor man, då han vinner segrar på detta vidsträckta och svåra stridsfält, hvilket jag nu beskrifvit?

— Åh jo — svarade Selma — men segrarna tillkämpas ofta nog med blod, förbannelse och tårar.

— Deri har du rätt, barn, men allt på jorden går sin uppoffring till mötes. Djuren äta upp hvarandra. Menniskorna slå ihjel hvarandra. Jag måste såsom köpman begagna mig af samma natur-politik. Om gula febern rasar i Brasilien, falla naturligtvis alla dess produkter i värde och mina skepp skynda genast dit. Visserligen dö några dussin män under resan, men skeppen lefva och hemföra rikedom åt sin egare.

— Detta är ju ett slags mord — inföll dottren med motvilja — de stackars sjömännen äro väl också människor.

— En annan gång — fortfor den egoistiske köpmannen — sänder jag ut ett skepp, högt assureradt, men bräckligt. Hafvet är min bundsförvandt, krossar i sin vrede den maskstungna barken och...

— Assuransen betalar — ifyllde Selma — men hvilket öde drabbar de arma skeppsbrutne?

— Somliga uppätas af hajar eller svälta ihjel; andra hemkomma och dem måste jag föda till döddagar, ifall de äro lemlästade.

— Förskräckligt att höra huru rikedom gör menniskan till den största egoist — sade Selma — och därför föraktar jag guld, som bringar så mycket elände öfver jorden.

— Du kan till en del hafva rätt, min dotter, att förbannelse hvilar vid den röda guldklimpen,

der densamma ej rätt kan skötas och uppfattas; men å andra sidan skulle jag också kunna framvisa den stora *välsignelse*, detta af dig föraktade guldmedförer. Hvem plöjer vägen för industrien, vetenskapen, slöjderna, de sköna konsterna, om ej just guldet, och du må söka inbilla dig sjelf, att idkare af industri, vetenskap, slöjder och sköna konster kunna undvara detsamma, så misstager du dig djupt, ty hos hvarje menskelig varelse har naturen nedlagt begär just efter *guld*, ty annars skulle ingen driffjeder finnas, som satte oss i verksamhet. Om nu millionären lånar ut sina kapitaler och derigenom underlättar arbetskraften, viljan och redbarheten, kommer ju välsignelse fram just af hans guld och därför är kapitalisten värd aktning, ty till kapitalers grundläggande och bibehållande erfordras ihärdighet, sparsamhet och omtanka.

— Hvarföre missbrukar då ofta kapitalisten sina penningar till ocker, girighet och hårdhet mot nästan — inföll Selma.

— Jo derföre att guldet faller ofta i *ovärdiga* händer. En sann kapitalist behöfver ej ockra eller vara hård emot medmenniskor. Detta är under hans värdighet. Han anser sitt kapital bäst användt, om det blott är löpande med god ränta, men dertill erfordras stor klokhed. Den tid skall nog komma, då äfven du, Selma, får andra tankar om guldets stora värde, men nu till en annan sak, hvad tycker du om din kusin Aron?

— Åhjo! Han tillbringar nästan hela dagen med att mata kaniner.

— Besynnerlig vurm — inföll bankiren — hos en ung gentleman att blott sysselsätta sig med ka-

niner. Han har väl funnit dylik mani hos någon öfverspänd son af Albions land.

— Ja, kanhända, men en hvar har ju sin vurm? Aron älskar kaniner till den grad, att han säger sig skola taga en *kaninhustru*.

— Hvaba! — utropade bankiren skrattande — en kaninhustru. Tror han sig måhända genom en fix idé vara sjelf förvandlad till en kanin?

— Åh nej! men han menar med en kaninhustru ett sådant fruntimmer, som högst af allt på jorden älskar *kaniner*. På gyckel föreslog jag mig sjelf en dag att blifva en sådan kaninhustru åt min värda kusin.

— Nå, detta behagade honom väl — sporde bankiren.

— Visst ej! — upplyste Selma — han ansåg mig på inga vilkor duga till kaninhustru, emedan jag lofvat honom att en dag sköta kaninerna, men glömde att gifva dem vatten, och detta var oförlåtligt. Således har jag fått korgen af min herr kanin-kusin.

— Denna vurm försvinner nog och föröfrigt har jag hört honom mycket berömma dig, Selma.

— Omöjligt, min snälla pappa, ty efter den olyckliga skötseln af kaninerna, hvilka i sex timmar måste törsta, sade Aron till mig med högtidlig ton: »kusin Selma, du är en god flicka, men jag vill ej hafva dig till hustru, om du hade till hemgift alla kaniner på jorden, ty du kan ej sköta dem, då du glömmet att gifva »fullbloden» vatten på sex timmar. »Bondkaninerna» hade måhända kunnat reda sig»: — detta var väl en korg af rätta sorten ja, en riktig klädkorg?

— Hans resa i England har gjort honom kuriös — yttrade grossören.

— Ah! jag har ju glömt att gifva pappa ett bref, som min kammarjungfru emottagit af en gosse — sade Selma och framtog ett sådant ur sin klädningsficka — det anlände vid pass klockan två och skulle ej besvaras.

Bankiren emottog brefvet, öppnade detsamma och läste halfhögt:

Välborne herr grosshandlaren och riddaren
Frans Rossell!

Har äran underrätta, att jag och min måg för närvarande ej behöfva något lån vare sig i banken eller hos herr bankiren Rossell, men skola alltid värdera herr bankirens välvilja att vilja emottaga vår vexel.

Med djupaste högaktning
ödmjukeligen

Anders Askenberg

N. den 10 hujus.

Rådman.

Bankiren lade ihop brefvet, rynkade på pannan och yttrade halfhögt: — hvilken otur kan icke ibland uppstå! De värda herrarna Askenberg och Hinriksson hafva ej mera behof af banken och mig, men hur skall jag förstå detta? Änna de svika mig vid voteringen? Åh nej! De behöfva mig en annan gång och skola derföre ej våga någonting sådant. Emellertid har en kris uppstått i byggnadsaffären och jag känner ej dess orsak? Ah! vid guldets makt! Skulle någon list vara med i spelet eller kanske att Aron sjelf har korsat mina planer och besökt magistratspersonerna, emedan han tviflar på min uppriktighet och längtar till Wika med sina kaniner.

— Har någon olycka inträffat — inföll Selma med låtsad förvåning — eftersom pappa talar för sig sjelf.

— Oroa dig ej mitt barn — svarade fadren — ingenting har passeradt, som är värdt att nämnas.

Bankiren hade förgätit dottrens närvaro och var i sjelfva verket orolig öfver sin tankspriddhet. Han beslöt att pröfva, hvad hon kunnat uppsnappa och yttrade därför: — nåväl, min dotter, i eftermiddag tillsättes byggmästare för den nya mekaniska verkstaden. Hur tror du, att saken aflöper?

— Ack, kära pappa — gaf dottren till svar — huru skall en stackars oerfaren flicka kunna profetera i sådana saker. Bättre synes mig, att jag gör pappa samma fråga.

Bankiren slöt af dessa ord, att dottren ej uppsnappat brevets innehåll och gaf därför följande svar: Ja, mitt barn! Enligt all sannolikhet får Aron stryka på foten, då han tvang mig att återtaga förordet hos borgmästarn, och din riddare, Selma, torde nu vinna priset på stridsbanan.

— Hvilken stor glädje denna förhoppning innebär! Kommer du ihåg, älskade pappa, ditt löfte: att, såvida ingenjör Alfred Schoug finge entreprenaden, en syssla och ännu en orden till, du hade ingenting emot, att han eftersträfvade Selma Rossels hand, icke så?

— Du har godt minne, mitt barn — svarade fadren småleende — nåväl, jag kan ej frångå mitt gifna ord, synnerligast du meddelat mig Arons kuriösa tankar på kaninhustrun och mera sådant.

IV.

Bankiren hade ej väl utsagt dessa ord, förrän herr Aron Rossel i egen person inträdde, och, efter verkstald hälsning, med mycken pathos utropade: — en stor nyhet har jag att förkunna, ja, i sanning stor, ganska stor. Hören derföre mina vänner! Jag satt och läste den engelska tidningen *Times*, som nyss kommit mig tillhanda från London från min vän, lord Richard Cnalligten, och erfor bland nyheter, att franska kejsaren varit på besök i S:t Petersburg och besett åtskilliga publika byggnader. Bland dessa hade en större mekanisk fabrik, uppbyggd af monsieur *Alfred Schoug*, arkitekt från Sverige, så intagit kejsaren, att han behagat tilldela honom hederslegionen.

Selma sprang fram till Aron, omfamnade honom och utropade med glad röst: — du krona bland alla kusiner, om du visste, hvilken betydelse denna utnämning har. Ödets gudinnor äro mig hulda! Nu, pappa, är *ett* af vilkoren uppfyllda.

— Ja, i sanning, mitt älskade barn — svarade fadren, förvånad öfver nyheten — om nu herr Schoug äfven blifver nämnd till byggmästare för den blifvande mekaniska verkstaden, så har han i sanning en god tur.

— Jag skyndar till Alfred — utropade Aron — ty det är en stor glädje att få göra *andra* glada. Dessutom var han värd hederslegionen för sin ståtliga ritning af mitt kaninhus. Om jag bara kunde få honom att göra en copia, så skulle jag sända den till min vän lord Cnalligten, hvilken då helt

visst skaffade honom strumpebandsorden, ty Richard Cnalligten är ännu mera passionerad i kaniner än jag.

Bankiren skrattade åt brorsonens besynnerligheter och ämnade ställa en fråga till honom, då Aron med ett par skutt försvann ur rummet.

— Lefve den store kejsarn af Frankrike — utropade Selma med hänförelse vid tanken på den underbara framgång, hennes älskling rönt denna dag.

— Ja! du har verkligen skäl att prisa fransmannens kejsare — sade bankiren — ty han har hjälpt dig ett godt stycke på väg i dina förhoppningars värld.

— Ser du, pappa, att man äfven har *andra* häfstänger för framåtskridandet än *guldet*. Dess makt är nog stor, men det har en *värdig*, en *farlig*, en *okufvig* motståndare i — *snillet*. Denna kämpe har sina anor från en *högre* värld och beherskar derföre jorden med allt hvad deruppå är.

— Lilla svärmerska — yttrade Rossel — hade ej kejsarn kommit till Petersburg, så hade din gunstling, herr Schoug, ej blifvit riddare af hederslegionen, trots sitt snille.

— Måhända — sade Selma undfallande — att äfven *ödet* haft sin hand med denna gång, men i *en* sak får jag troligen rätt, att du, min älskade pappa, ej vill stå efter en kejsare, ty Frankrike har sin *Rotschild* och Sverige sin *Rossel*.

— Du är en smickrerska — sade fadren, med välbehag upptagande dottrens ord — och dessutom mitt enda barn, på hvars lycka jag ständigt arbetar. Jag lemnar dig nu på en stund och beder dig göra les honneurs för kommande gäster.

Han blickade med välbehag och faderlig ömhet

på den fagra dottern, kysste henne på pannan och lemnade rummet. Förut hade Frans Rossel varit fullkomligt öfvertygad om, att ingenting på jorden kunde skattas högre än rikedomen, men nu måste han medgifva, att också *snillet* hade sitt stora värde.

ÅTTONDE KAPITLET.

I.

Då Selma Rossel blifvit ensam, lade hon handen på hjertat och utropade: »om du anade, min Alfred, huru högt jag älskar dig. Hvad är mannens kärlek emot kvinnans? Vi äro färdiga till hvarje försakelse och hvarje lidande. Vi äro räddare om vår kärlek än den girige om sitt guld. Den oskuldsfulla kärleken i kvinnans bröst är lik en vårvind, som fläftar med ljuf svalka eller också en flammande eld, som plågar utan att vilja släckas. Hvad det är skönt att segra med ädelt vapen utan att såra eller gifva dödliga hugg! Min fader anar intet och skall dock tvingas att hålla sitt löfte. Fröjda dig derföre, mitt lyckliga hjerta, i kärlekens sköna verd, ty tvifvel och skugga finnas nu ej mera, utan visshet och klarhet stråla öfverallt på min och min älsklings kärlekshimmel. Tyst! Jag hör steg i salen, kanske Alfred kommer. När man längtar efter någon, vill man, att just denne kommer. Mitt inre är hos *honom*, för hvilken jag arbetat och utkämpat en hård strid».

Här afbröts Selmas monolog af en betjent, som anmälde: — »herr borgmästar Fribel».

Fröken Rossel spratt till vid denna underrättelse och munlade för sig sjelf: — hvad skall detta betyda, att borgmästaren kommer på visite omedelbart efter valet af entreprenör? Skulle jag förlorat bataljen? Nyss var hjertat öfverfullt af glada förhoppningar och nu täres det af oro, tvifvel och fruktan. O! kärlek, du är ett under af plåga och sällhet!

II.

Klassikernas vän, den lärde borgmästaren Joachim Fribel inträdde klädd i sina ordnar, nalkades fröken Rossel och förde med gammaldags, siratlig, artighet hennes hand till sina läppar, bugande sig.

— Välkommen, herr borgmästare — yttrade Selma med en böjning på hufvudet och ett småleende på läpparne.

— Jag kommer måhända ej med någon underrättelse, som är angenäm för er fader, ty hans brorson har ej fått kallelse af magistraten att bygga den nya mekaniska verkstaden.

Till Joachim Fribels stora förvåning syntes fröken Rossel särdeles belåten med denna underrättelse. Hon fattade med liflighet borgmästarens hand och utropade: — ah! hvilken glad nyhet! Mitt hjerta skall tacka er för denna glada nyhet, herr borgmästare, att snillet och den sanna förtjensten segrat.

Gubben Fribel kunde ej rätt fatta fröken Rossels tankegång, då hon talade om snille och förtjenst utan att afveta, hvem som fått platsen. Selma be-

märkte borgmästarns förundran och skyndade sig derföre att tillägga: — det blef således afgjort, att min kusin Aron ej fick förtroendet, men hvem blef då den lycklige?

Vid denna så naturliga och enkla fråga kunde Selma ej hindra en rodnad att gästa sina kinder, ty på svaret hvilade hela hennes framtida lycka. Borgmästar Joachim Friebel såg hennes starka sinnelse och helt hastigt gjorde han den konklusionen, att fröken Rossel måste vara intresserad för denna utnämning fallande i *vissa* händer. Han svarade emellertid: — borgmästare och råd funno skäligt att till detta viktiga värf nämna en särdeles skicklig man med namnet...

— *Alfred Schoug* — afbröt Selma och kastade en strålende blick på borgmästarn, som nu å sin sida började begripa, huru fröken Rossel kunde så lifligt förorda *snillet* och *förtjensten* — icke sannt, min högtärade herr borgmästare, han har ju segrat och han är ju värd sin lycka, ty snillet bor på hans panna och han skall nog rättfärdiga gifvet förtröende?

— Er siareförmåga har ej bedragit er, fröken Rossel — svarade borgmästarn, som nu började mistänka, att Selma hyste en varmare känsla för den snillrike, vackre ingenjören, och möjligen vore den gifmilda feén, hvilken kommit med de tolf tusen riksdalrarna just i grefvens stund — *Alfred Schoug* skall bygga den nya mekaniska verkstaden.

— Min ungdomsvän — yttrade Selma med ett luft småleende på läpparne — har då segrat, trots alla intriger. Tack af allt mitt hjerta, herr borgmästare, för denna underrättelse. Kanske, att också *Ni*, som är så djupt bevandrad i forntidens lärdom,

är en siare — tillade den skålmska flickan och fästade sina sköna ögon på den angenäma budbäraren.

Joachim Fribel fattade den unga flickans bägge händer, återgäldade hennes varma blick med en dylik ur sina trogna ögon och sade med vek stämma: — hvem spårar ej kärlekens sköna låga såväl i forntiden som i nutiden, då den brinner på den oskuldsfulla qvinnans kinder. Fröken Selma Rossel, ni har kämpat tappert med er fader och är värd er seger.

Det låg så mycken godhet i dessa ord, att de gingo till Selmas hjerta och lockade en tår ur hennes ögon. Borgmästarn fortfor: — jag söker nu upp er far, min fröken, för att kalmera honom i afseende på hans svikna förhoppningar rörande brorsonens nederlag.

— Oändligt tack för denna grannlagenhet — bedyrade Selma och tryckte den gamles händer — jag skulle kunnat älska en sådan, de ädla klassikernas beundrare, om jag ej redan gifvit bort mitt hjerta.

Joachim Fribel smålog mot den ridderligt smickrande flickan och gick att besöka hennes fader. Då han var försvunnen, utropade bankirens dotter: — en herrligare dag finnes ej, än då den trogna kärleken vinner seger. Hvad är guld, makt, nöjen emot vissheten att vara älskad af en snillrik och ädel man. Ack! att han nu snart vore här!

III.

De bägge skolkamraterna voro på väg till bankiren Rossels hus. Aron hade ropat *victoria* redan

i dörren till Alfreds bostad och den sednare hade i glädjen omfamnat den hederlige kanin-amatören.

— Hvad farbror Frans skall blifva snopen — sade Aron — då han ser sig lurad på alla håll. Jag kunde aldrig tro gubben vara så listig.

— Sak samma — svarade Alfred — vi äro nu de segrande. Hvad jag längtar att få återse min älskade Selma.

— På samma sätt är det med henne — menade Aron — den kärleken är en besvärlig sak. Jag vill aldrig blifva kär utan lefver blott för studerandet af kaninracen. Vet du, Alfred, att kaninerna äro nu så tama, att de komma till mig på kallelse och äta ur min hand. Hur kan detta komma sig, då de ej vilja tämjäs af någon annan?

— De känna igen din röst och finna dig alltid så vänlig — upplyste Alfred — och lika god som du är emot de små djuren på marken, lika vänfast är du emot dina gamla skolkamrater.

— Nåja, skall man ej vara så — sporde Aron.

— Jo, visst, men många glömma denna skönpligt — svarade Alfred.

— Sådana skolkamrater äro sämre än mina kaniner — försäkrade Aron — men nu äro vi framme.

De bägge herrarna voro svartklädda och Alfred bar sin orden. Betjenten öppnade dörrarna och anmälde för värdinnan, fröken Rossel: — arkitekterna Schoug och Rossel.

— De äro välkomna — hördes till svar och stodo snart inför hjeltinnan i denna enkla novell, bankirens dotter, den fagra och modiga Selma Rossel. Denna trio var värd att afmåla. Rikedomens dotter, arbetets och snillets fattiga man samt den trogna vännen. En flärdfri, upphöjd glädje, hvilade

i dessa tre människors ögon, ty de älskade hvarandra och njöto af hvarandras sällhet. Selma räckte först sin hand till Aron och sade: — kusin Aron, du borde dubbas till riddare, så ädelt har du bisprungit oss. — Derefter räckte hon handen till Alfred, yttrande: — jag gratulerar er, herr riddare, till bekommande af hederslegionen och till entreprenaden. Lyckan synes följa er.

— Min älskade Selma — svarade Alfred, kysande hennes hand — det är icke *jag* som vunnit seger utan *du*, tappra, kloka och trofasta flicka. Genom ditt snille, i förening med den hederlige Arons hjälpsamhet, hafva alla hinder besegrats. Huru skall jag nu kunna visa dig, att mitt hjerta klappar af kärlek, tacksamhet och beundran?

— Det kan nog synas på ditt förnöjda anlete — inföll Aron småleende — och Selma synes också vara belåten, men det var sannt, du har väl vattnat kaninerna, Selma, medan jag var borta?

— Ja, kusin — svarade hon gladt — jag har både vattnat och matat dem.

— Bravo, kusin — utropade Aron förnöjsamt — nu får jag då äntligen börja att tänka på hemfärden, sedan den välsignade platsen är bortgifven, och det är hög tid på, ty fullbloden mår bestämdt bättre på Vika-backarna än i denna hopträngda stad, der...

— Jag hör min fars röst — afbröt Selma — han kommer hit i sällskap med borgmästarn, som för en stund sedan anlände för att meddela utgången af valet. Var nu på din vakt, Alfred, och blif ej het, ifall min far är misslynt öfver valet och låter påskina detta. Tänk på de segrar, du i dag redan vunnit, och kanske du vinner ännu en till.

— Jag vill tänka på *dig*, hulda flicka, ty du är och blir min goda genius, som omsväfvar mig med din trofasta kärlek — bedyrade Alfred och sanningen af hans ord återspeglade sig på hans strålande anlete.

— Jag tror på dina ord, min Alfred — gaf Selma till återsvar — ty kärleken är människans bästa genius på jorden. Farväl nu på en stund, mina herrar, ifall stormbyar skulle utbryta. Jag kommer snart åter.

— Kära bror Schoug — sade Aron bevekande — vill du följa mig på mina rum och förklara ett stycke på kaninhuset, hvilket jag ej begriper. Låt gubbarna resonera en stund om valets utgång, så lägger sig nog stormen och allt blir godt och väl igen.

— Aron har rätt — medgaf Schoug — borgmästar Fribel är en stark vågbrytare. Jag följer dig, Aron, till det stora kaninhusets förklarande.

De tre vännerna aflägsnade sig belåtna med hvarandra.

IV.

Det hade minsan ej varit så lätt för borgmästarn att kalmera bankiren. Den sednare var alldeles oberedd på ett sådant nederlag och dessutom ej van vid *något* slags nederlag. Sinnet var därför i jäsning, då han inträdde med sin gäst, och han yttrade med en viss skärpa i rösten: — detta var i sanning högst öfverraskande. Att rådmännen Askenberg och Hinriksson skulle frångå min önskan i afseende på valet, var oväntadt, men att Luthen glömde rösta på sin egen gudson, går öfver all min förvåning.

— Hinriksson började röstningen — meddelade borgmästarn — med den förklaringen, att der en så framstående man, som herr bankiren och riddaren Frans Rossel, behagat med sin borgen å trehundra-tusen riksdaler b:co rekommendera arkitekten Schoug, den der dessutom hade utmärkta betyg och visat prof på en dylik storartad mekanisk verkstads uppbyggande i Ryssland till allmän belåtenhet, så ansåg han sig med godt samvete kunna gifva sin röst åt nämnde Schoug, ehuru det smärtade honom, att ej kunna få visa sin högaktning för namnet Rossel i ännu högre grad genom att rösta på herr Aron Rossel.

— Garfvarn är hal som en ål — inföll bankiren, medan borgmästarn tog sig en pris snus — han slingrar sig, men jag hittar honom nog en annan gång.

— Derpå kom turen till rådman Askenberg — fortfor Friebel — han var hvass som en rakkni och påstod, att man skulle kunna kasta en obehaglig skugga på sjelfva magistratens heder, ifall man glömde att rösta på den *verkliga* förtjensten och valde *underlägsenheten*. Ja, rykten voro i omlopp, att herr Aron Rossel ej *sjelf* författat sina egna ritningar och kalkyler, utan låtit begagna sig af en osynlig hand och hjerna, hvilka naturligtvis skulle åstadkomma äfven sjelfva byggningen. Allt detta, i förening med herr Aron Rossels svaga betyg, gjorde, att han för sin del ej kunde gifva nämnde Rossel sin röst, utan förenade sig med fabrikör Hinriksson såväl uti att rösta på Schoug, hvars betyg voro utmärkta, som ock uti att uttrycka sin vördnad för namnet Rossel i allmänhet.

— Hvilken djerfhet och oförskämndhet att vilja

beskylla min brorson för dylika bedrägerier — utbrast bankiren med hetta.

— *Qua sententia etiam erat mea* — återtog borgmästarn — d. ä. på de Romares språk: denna åsigt var äfven min: hvarför jag bad rådmannen hålla sig till saken. Dock, det som var sagdt kunde ej ändras, utan hade en obehaglig förmåga att förändra den beskedlige apothekar Luths *voluntatem et decretum*, hvilket betyder: vilja och beslut: ither han rakt af glömde sin egenskap af guffar *ad adolescentem Aronem*, d. ä., till pilten Aron, och röstade på Schoug, hvars intelligenta väsende han hade haft tillfälle lära känna, då han deremot ej fått äran af ens en visite af gussonen.

— Den oförlätligt lättsinniga Aron — utropade grossören med förargelse — som ej uppvaktat sin guffar. Derföre blef han också utan hans röst.

— Ergo återstod blott *mitt* votum — tillade Joachim Fribel blygsamt — och det skulle gagnat till intet, om Aron fått blott min röst, ty jag var redan besegrad eller såsom Romarn säger så skönt: *jam eram victus*.

— Således på alla sidor skjuten i sank — sade bankiren med en sarkastisk ton — och till råga på eländet måste jag stå fast vid denna borgen, gifven åt en främling i ett obehagadt ögonblick, då mitt goda hjerta fick öfverhanden.

— Herr Schoug — skyndade sig borgmästarn att inflicka — är en *framtidsmän*, som visst ej slutar sin bana med en byggning i vår anspråkslösa stad, utan stiger högre. Hvad åter borgen beträffar, så kan han lätteligen få en *ny*, då han nu är utnämnd, synnerligast han genast lyfter i förskott på entreprenaden en tredjedel.

— Detta får ej ske — inföll Rossel med häftighet — ty han skall låna penningarna af mig, enligt kontrakt oss emellan.

— Så mycket större skäl då — tillrådde borgmästarn med eftertryck i tonen — att ej röra vid saken utan låta allt få bero *bona fide*, d. ä. med god förhoppning. Dessutom vill jag hviska kära bror i örat, att Schoug genom någon hemlig kanal fått veta *omnia mysteria et secreta hujus rei*, hvilket betyder på de Romares herrliga tungomål: alla intriger och hemligheter i denna sak: hvarför han torde kunna liknas vid en *gladiatorem in arena* (d. ä. en gladiator på stridsbanan) den man hälst undviker att ytterligare reta.

— Låt honom gerna prata — invände bankiren — han skall äfven *bevisa* hvad han säger. Ponera, att jag helt enkelt uppsade min borgen.

— Detta är omöjligt — vederlade rättvisans man, tagande sig en väldig pris snus ur sin silfverdosa med furstlig bild på locket — ty borgen är alltid borgen, och föröfrigt hvilat den nu *in manu magistratus* (i magistratens hand), derifrån *nec vis, nec lex* (hvarken våld eller lag) henne taga kan, förrän den mekaniska byggnaden står färdig från golf till tak. Detta vapen duger således ej, och högtärade bror Rossel, du måste öfvergifva alla sådana tankar, ty ser herr Schoug, att han *post victoriam* (efter segern) ännu förföljes, så kunde han helt enkelt säga: *jag bygger ej*: i hvilket fall det kunde blifva svårt att få upp nämnde byggnad efter de ritningar, Schoug inlemnad, och hvilka ovilkorligen måste följas, äfven om de medföra stora förluster.

— Fördömda affär — utbrast bankiren med

hetta — den synes vara oåterkalleligen förlorad. Låtom oss ej mera tala derom, ty nu kommer min dotter och den enfaldige Aron.

Bankiren befalle den af förargelse skrynklade pannan att ånyo blifva jemn, och borgmästarn smålog inom sig sjelf öfver det nederlag, millionären ådragit sig. Den, som trodde sig kunna lura andra genom en väl ihopsatt intrig, hade sjelf blifvit lurad, eller med ordspråket: *man faller ofta i den grop, man gräfoer för andra.*

V.

Med det ljufvaste småleende på sina friska läppar nalkades Selma sin fader, yttrande: — du ser, huru den sanna glädjen strålar i mitt ansigte, älskade pappa. Jag vurmar för mekaniska byggnader och är nu särdeles belåten, att vår goda stad får en snillrik byggmästare. Den hederliga magistraten ville jag riktigt omfamna för dess redbara val.

— Jag också — inföll Aron — ty nu får jag resa hem med fullbloden, som magrat af, men vi skola proppa uti dem dugtigt med grädda på landet.

— Magistraten — tog borgmästarn till ordet — har äran genom mig, dess ringa preses, bringa er, fröken Selma Rossel, *gratias quam maximas*, hvilket betyder: stor tacksägelse: för den goda tanke, ni hyser om dess rättvisa och hederskänsla.

— Värdaste herr borgmästare — inföll Aron och bugade sig — ni torde äfven från mig frambara till magistraten *gratias quam maximas* därför, att de hedersgubbarna kasserade mig till byggmästare, ty nu skall jag först bygga ett stort kaninhus för alla bondkaninerna och sedan ett observa-

torium för den skottska fullbloden. Detta blir något sjäfullare än den tråkiga mekaniska verkstaden med sina kuggar, hjul och drifkrafter af allehanda slag.

— *Ad stygem et infera*, d. ä. vid Styx och underjorden — muvlade borgmästarn — gossen är galen eller *vino opressus*, d. ä. drucken, ty han talar om ett observatorium för *fullblod bland kaniner* — högt sade han: — herr arkitekt, Aron Rossel, magistraten skulle gerna velat hedra äfven er med sitt förtroende, men hade ej rättighet att välja två byggmästare.

— Tackar ödmjukast — svarade kaninernas beundrare — för magistratens goda tanke om mig. Jag skall därför ej glömma de gamla hedersgubbarna utan hafva med mig några kaninstekar åt dem, när jag härnäst kommer till stan.

Man skrattade åt Arons befängda idé med sina kaniner och borgmästarn muvlade för sig sjelf: »*delirium tremens aut rabies est pueri*», d. ä. dille eller galenskap regerar pilten.

VI.

Sådan var situationen i Rosselska salongen, då en betjent inträdde och anmälde: — herr arkitekten och riddaren Schoug.

Vår hjälte kom i en behaglig stund. Han var nu ej mera den ringe kandidaten till den blifvande entreprenaden, utan han var den *utnämnde* byggmästarn, om hvilken hela staden redan talade, ty i småstäder anse sig alla människor vara skyldige att sköta telegrafens åligganden med *tungan*, denna världens *första* telegraf, som ej är patenterad. Vidare hade Rossel junior varit inne på stadshotellet

och uppspikat på väggen i den stora källarsalen den biten ur tidningen Times, som relaterade franska kejsarens besök i S:t Petersburg, hans beundran vid anblicken af den svenske konstnärns snillrika mästerverk och den deraf härflytande utnämningen till riddare af Hederslegionen.

De goda borgarne i staden N. skyndade hem till sina hustrur att berätta allt detta, och helt hastigt började familjedöttrarna att hviska sinsemellan: hvilken utmärkt man, denne herr Schoug, han skall vara vacker som sjelfva Amor och har redan fått två ordnar, bara den ena hinner anlända från Paris.

Den blygsamme Alfred Schoug visste ej något af detta stora uppseende i staden, utan han inträdde i Rosselska salongen lika enkel som första gången och gjorde en djup bugning för sällskapet, hvarefter han yttrade: — herr grosshandlare och riddare Rossel, fröken Rossel, jag har den äran att göra min visite, under förhoppning att min närvaro ej illa upptages.

— Ni är välkommen, min herre — svarade bankiren och återgäldade arkitektens bugning, likaså de öfriga gästerna.

Borgmästar Fribel såg en viss förlägenhet i bankirens anlete och ansåg sig derföre böra taga till ordet: — herr arkitekt och riddare Alfred Schoug, det är mig ett kärt nöje att återse er, ty nu har jag den glädjen att i magistratens namn förkunna er, att ni blef *enhälligt* kallad till uppförandet af den mekaniska verkstaden i vår stad.

Den glada underrättelsen, som nu officiellt meddelades af den vördnadsvärde *Romarn* och borgmästarn *Joachim Fribel*, purprade vår hjertes kinder och han svarade med en viss rörelse i tonen: —

herr borgmästare, mitt bemödande skall alltid blifva att rättfärdiga detta förtroende, och — tillade han, vändande sig till bankiren — mitt hjerta manar mig att i första rummet tacka er, herr grosshandlar Rossel, som med både borgen och rekommendation banat mig väg till detta förtroende på ett så ädelt och oegennyttigt sätt, fastän en nära anförvandt var medsökande.

Bankiren böjde på nacken och besvarade Schougs komplimang med ett småleende, hvilket enhvar hade rättighet att efter behag uttyda.

— Namnet Rossel förnekar sig aldrig — utropade borgmästarn med liflighet — utan anser det för en ära att få göra uppoffringar för fäderneslandets väl.

En strid försiggick inom bankirens inre, antingen han skulle gifva med sig eller ej. Hans nederlag var i sanning stort och något medel att reparera detsamma kunde svårligen upptäckas. Han var ju dessutom af borgmästarn varnad att ej blottställa sig för sin dotter eller den utnämnde arkitekten, ty bägge hade farliga vapen i händerna. Frans Rossel öfvertänkte i hast sin ställning och kom till följande resultat, att han ovilkorligen stod fast för sin hos magistraten deponerade borgen och att den utnämnde arkitekten kunde draga sig från affären, vid upptäckten af dubbelt spel, ty han var ju ett *snille* och sådana äro ömtåliga, anseende det vara mindre hederligt, ifall en man rekommenderar *två* personer till *samma* sak. Hvad som möjligtvis kan tolereras såsom krigslist på *köpmannaväg*, gillas därför ej på *alla* vågskålar. Dessutom hade han svårt att bryta sina löften till dottern. Att trankillisera *männer*, som äro förfördelade,

kan möjligen gå för sig, men svårare med *qvinnor*, hvilka *älska!* Hederskänslan tog väl också i någon mån ut sin rätt. Alltnog, bankiren ansåg bättre fly än illa fäkta och yttrade derföre, vänd till den utnämnde entreprenören: — herr arkitekt Schoug, det gläder mig, att ni erkänner de små tjänster, jag kunnat göra er, och, då jag såg arbetskraft i förening med skicklighet, var det min pligt att understödja, ty dertill är ju kapitalet skapadt att underlätta idéernas realiserande — tillade Frans Rossel för att imponera på den unga byggmästarn.

— Ett sådant erkännande af snillets och arbetets sanna förtjänster gör dig, broder, i mina ögon värdig att kallas en *Romare* — försäkrade byggmästarn högtidligt.

— Du smickrar, broder Fribel — svarade bankiren — men helt enkelt vill jag tillstå, att min brors sons intresse äfven låg mig på sinnet, ty blodet är alltid tjockare än vattnet, men den sanna dugligheten besegrade alla hinder och donationsgifvarnes skuggor manade framförallt till besegrande af alla enskilda fördelar.

— *Bene dictum* (väl taladt) hedersvärde bankir — försäkrade Joachim Fribel.

— Så tycker äfven jag — instämde Aron — ty, om man gäfvde mig hela sta'n, ville jag ej åtaga mig denna byggnad.

Selma hade ännu ej yttrat något, utan blott följt gången af resonemanget. Hon tänkte för sig själf: — min fader är bra listig. Han borde hafva ännu en liten välförtjent örfil, om han ej vore min pappa, men jag skall smida, eftersom han uppvärmt jernet.

Dottren nalkades fadren och tilltalade honom

så sakta, att ingen af sällskapet kunde höra hennes ord: — nu har Alfred Schoug erhållit entreprenaden, dito en ordensstjerna och en syssla. Hvad gör då bankiren Frans Rossel.

— Jo — svarade Selmas fader med en viss skärpa i rösten, men dock helt sakta — han råder sin kära dotter att hädanefter ej mera af kärlek till en inbilsk herr byggmästare konspirera emot sin gamle fader eller narra släktingar att slösa bort sina arf på listiga magistratspersoner och narraktiga bokmalar.

Sedan Selma fått denna skrapa, af hvars innehåll hon kunde förstå, att fadren genomskådat den raskt och snillrikt utförda intrigen, vände bankiren sig till det öfriga sällskapet, sägande: — det gamla ordspråket, att *en lycka kommer ej ensam*, skall äfven i dag besannas. Liksom en *kejsare* uppmuntrat den sanna förtjensten och det verksamma snillet, som frambringat något stort för tid och efterverld, så vill äfven *jag, Frans Rossel*, en ringa köpman, visa er, herr Schoug min aktning och mitt erkännande. Ordnar har jag ej att gifva er, men något ännu bättre, som ni lärer eftersträfva, men ej vågat begära, nemligen min — *dotter*.

Dessa ord åstadkom en verklig öfverraskning inom sällskapet.

— Ack, min älskade fader — utropade Selma med hänförelse och omfamnade honom — du är den ädlaste af alla fäder, ty du anser ingenting på jordens dyrbarare än din dotters lycka.

Alfred skyndar fram till bankiren och fattar hans hand, sägande med rörelse: — jag saknar ord till tacksamhet för denna storsinta godhet.

— Vår stad — utropade borgmästarn — kan

vara stolt öfver att *intra muros*, d. ä. inom sina murar, ega en sådan man som bankiren Frans Rossel.

— Nu behöfs det i sanning — utbrister Aron med theatralisk åtbörd — att väl vårda fullbloden, om tillräckligt med kaninstekar skola blifva färdiga till Selmas och Alfreds bröllop.

— Nåväl, min blifvande måg — yttrar bankiren, småleende och läggande dottrens hand i den förtjuste älskarens — nu skall du visst bygga ännu bättre, då du får till kompanjon för hela lifvet *Selma Rossel*, som är ganska skicklig i *kalkylers* uppgörande.

Alfred Schoug bemärkte nog den starka tonvigt, bankiren lade på ordet *kalkyler*, men svarade lugnt: — min vördade, blifvande svärfar, då kärlek och deltagande omgifva en menniska, kan hon uträtta mycket, ty af dessa varma känslor näras allra bäst inspirationen och arbetslusten.

Selma å sin sida återgäldade fadrens ironiska uttryck med dessa ord: — hade du, älskade pappa, ej *kalkylerat* så väl i dina dagar, vore du nu ej så rik, och om *jag* ej stridt med tapperhet för min kärleks skull, hade jag ej segrat.

— Roms qvinnor stodo alltid på vallarna under svåraste striden — utropade Joachim Fribel med värme — äfven i *Norden* finnas behjertade qvinnor.

— Jag måste medgifva — förklarade bankiren — att snille och kunskaper utgöra ett stort kapital, men utan *pennningens* hjälp skola de dock uträtta föga.

— Visserligen — svarade den gamle *Romarn* — är detta en sanning, men först då dessa nyssnämnda *stormakter* ingå förbund med hvarandra, uppfylla de

sin rätta bestämmelse och kunna åstadkomma stora ting.

— Tillåt dock mig — inföll härvid Selma liffigt — göra den anmärkningen, att *kärleken* är det dyrbaraste, vi ega på jorden, ty den förädlar vår egoistiska natur och är en länk mellan himmel och jord.

— Fromheten, min dotter — sade fadren med ömhet — är kvinnans skönaste prydnad och rikaste hemgift. Låt oss nu gå till stora salen, der jag för våra umgängesvänner vill tillkännagifva min dotters förlofning.

VI.

Krönikan hade mycket att berätta om det stortätliga bröllopet i Rosselska palatset. En stor folkmassa hade strömmat till för att se den sköna bruden, bankirens enda dotter, *Selma Rossel*, de fattigas och betrycktas beskyddarinna. På sin faders uttryckliga befallning, hade hon på sin bröllopsdag måst smycka sig med juveler och diamanter, men deras glans kunde dock ej mätas med den sällhet, som strålade i den unga brudens ögon. De tolf brudtärnorna hviskade sinsemellan, att brudgummen var en lefvande *Adonis* med sina söta ordnar, och de tolf marskalkarna påstodo, att ej skönare brudfunnits i Svea land.

Joachim Fribel höll ett tal af kraftfull art, späckadt med många latinska sentenser, hvilka dock behörigen förklarades för alla *Barbarer* bland bröllopgästerna. Han liknade Selma vid en tapper sköldmö, som varit fången i guldets fjettrar, smidda af hedniska troll. Blott en modig, *christen*, kämpe, kunde med sitt svärd lösa jungfruns fjettrar, och denne kämpe var — Alfred Schoug.


Äfven Aron begärde ordet midt under supén och tillkännagaf, att han hade fyra fat fulla med delikat anrättade kaniner, dem han bad gästerna låta sig väl smaka, men framförallt skulle de ätas *varma*, ty det hade lord Cnalligten på en klubb af gastronomer högtidligen förklarad.

Bankiren Rossel tillönskade de nygifta en god lycka och tillkännagaf, att han dagen till ära ville stifta en fond, till ett välgörande ändamål. Alfred Schoug svarade kraftfullt och med känsla på sin svärfaders tal, yttrande bland annat: — i mina ögon gäller blott en sak såsom fullviktig, nemligen den *nytt*a, vi kunna uträtta på jorden. Jag förnekar dermed ej penningens stora inflytande, men den får blott anses såsom ett understödjande medel vid utförandet af tankens värf. Den rätta pulsådern i hela den lefvande organismen är kärleken till — *Gud, hedern och arbetet*.

Alfred Schoug hade rätt i dessa ord. Hvad skulle metallerna, vare sig hvita eller röda, gagna världen, om ej klokheten och rättskänslan, i förening med fosterlandskärleken och arbetskraften, sattes till deras förvaltare.

Selma Rossel egde högar af guld, hvilka först då blefvo värdefulla, när de lades till underlag för det *arbetande snillet*; men hon egde också ett *godt hjerta*, och detta var den *bästa* hemgiften hos bankirens dotter.

SLUT.



Undertecknad inbjuder vördsamt till prenumeration under året 1881 af *sex* noveller, hvilkas namn äro angifna på omslagets baksida. Hvarannan månad utkommer ett fullständigt arbete. Prenumerationen kostar för alla sex novellerna blott sex kronor och erlägges vid teckningen eller också vid hvarje arbetes emottagande. Hvarje novell innehåller sju å åtta tryckark, sexton sidor octav. Tydliga namn och adresser behagade utsättas. Alla arbetena förses med författarens porträtt.

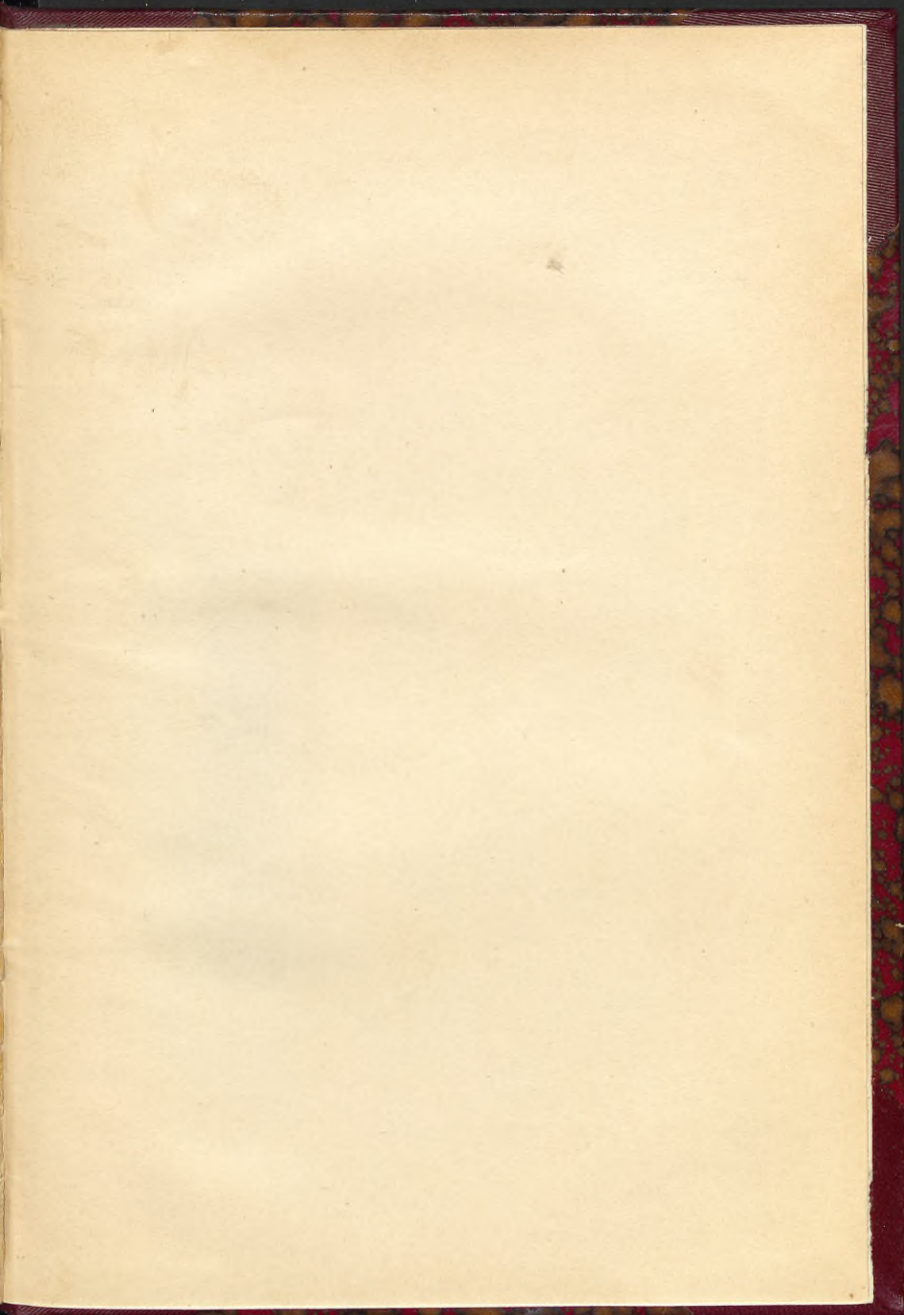
Då min penna i 20 år sökt samvetsgrannt arbeta, hoppas jag, att detta företag skall krönas med framgång!

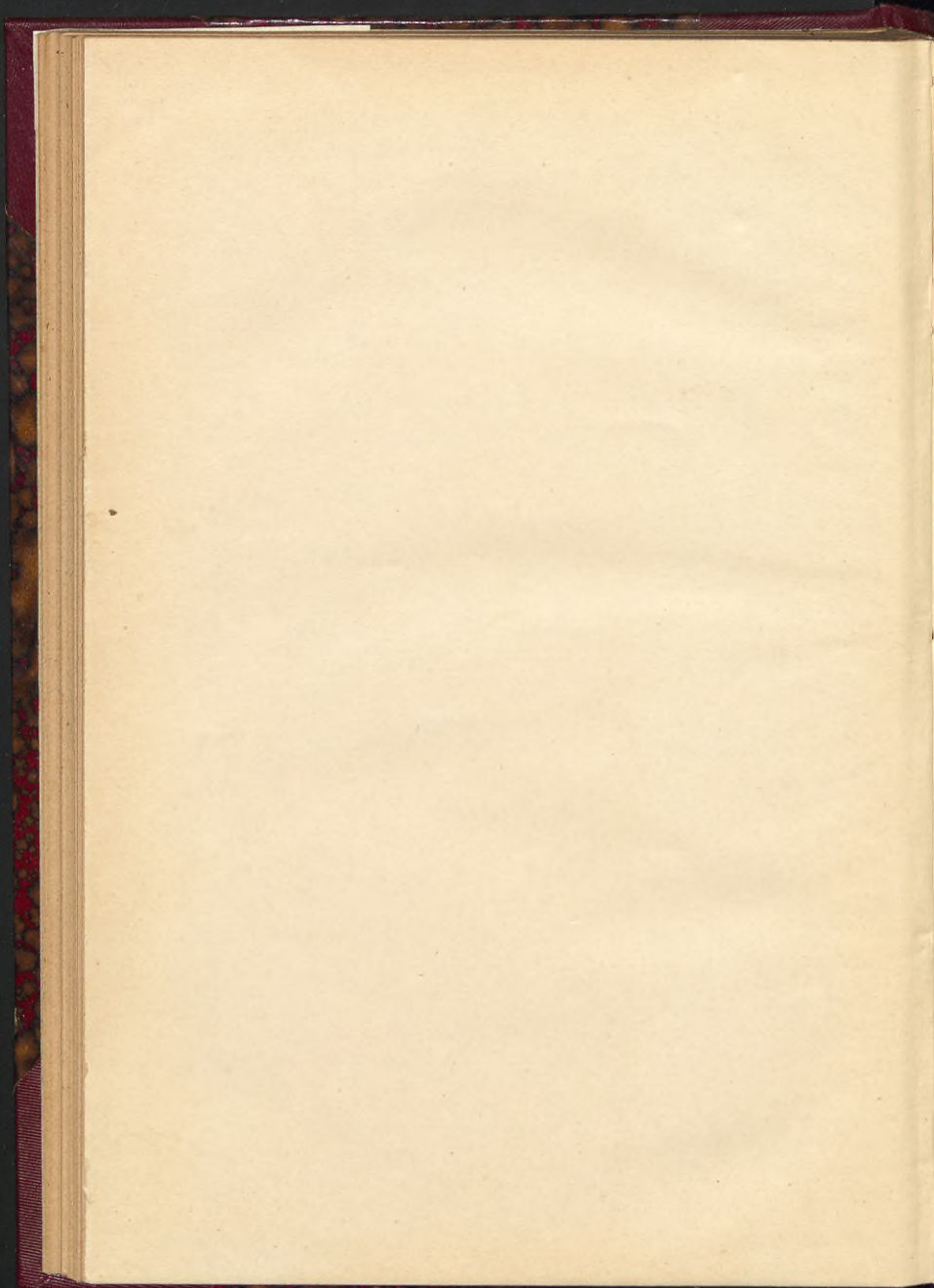
Stockholm 1881.

Johan Govenius,

v. pastor af Vesterås Stift.
Pseudonymen: Lars Johan.

Adr.: Stockholm, Clara Vestra Kyrkogata 21.





6000193256



Göteborgs universitetsbibliotek

